EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı:61 , Ekim 1992

EKİM altıncı yılında

12 Eylül'ü izleyen yıkımın ardından 1987 yılından başlayarak görünürde nispi bir toparlanma yaşayan geleneksel devrimci hareket, son iki yılda ve büyük bir bölümüyle yeni bir dağılma ve tasfiye süreci içine girmiş bulunmaktadır. Zaten geleneksel olarak zayıf ve bulanık olan iktidar perspektifinin felce uğramasında ve ihtilalci kimliğin gitgide yitirilmesinde ifadesini bulan bu yeni süreç artık kendine (bu yeni gerçekliğine) uygun düşen daha açık ideolojik ifadeler de kazanıyor. Teorik kargaşa ve ideolojik belirsizlik ortamında bir pratik olarak yaşanan kendiliğindencilik ve legalizm, bugün artık uygun biçimlerde teorize ediliyor, ideolojik bir muhteva kazanıyor. 59.sayısında (Ağustos '92) ve "*Solda ters akıntı*" başlığı altında bu yeni duruma işaret eden EKİM, bunu, 12 Eylül'le başlayan tasfiye sürecinin yeni ve bunu yaşamakta olanlar için artık son aşaması olarak değerlendirmişti. Bunun anlamı, devrimci siyasal mücadele tarihimizin bir dönemine damgasını vuran küçük-burjuva devrimciliğinin bir dizi grup ve çevre şahsında uzun ve karmaşık evrimini gelinen aşamada küçük-burjuva reformizmi olarak noktalamakta olmasıydı. Böylece 12 Eylül'ü izleyen uzun yıllar boyunca sürekli bir biçimde reformizme ve liberalizme doğru kan kaybeden, fakat buna rağmen geçmişin bir kısım devrimci ideolojik politik mevzilerinde iyi-kötü tutunmaya çalışanlar, geçmişle idare etmenin olanaklarını nihayet tükettiler ve kaçınılmaz akibete uğradılar.

Bu gerçekten kaçınılmaz bir akibet miydi? Bu sorunun yanıtını kolaylaştıracak sınırlandırılmış bir başka soru sorulabilir: Nasıl oldu da 1987-90 yıllarının içte nispeten uygun olan konjonktüründe toparlanma çabası gösteren ve bunu bir ölçüde başardıklarını sananlar, bunu izleyen son iki yılda bu kadar hızlı bir biçimde yeni bir tasfiye sürecinin içine girdiler? Bunu kendi içinde ve somut olarak incelemek gerekir. Fakat bugünden bakılarak söylenebileceklere geçmeden önce, daha işin başında bu toparlanma çabasının belli bir iyimserlik ve heyecan eşliğinde sürdüğü o ilk yıllarda, bugünü o günden haber veren değerlendirme ve uyarılara bir göz atmak daha anlamlı olabilir. Eğer o günün iyimser ortamında dile getirildiğinde kötü kehanet gibi görünen uyarı ve değerlendirmeler, bugün geride bırakılan süreçler tarafından doğrulanmış iseler, bu uyarı ve değerlendirmelerin içeriği yaşanmış bulunan bugünkü akibetin kaçınılmaz olup olmadığının yanıtını da bir ölçüde kendi içinde taşıyor demektir.

Toparlanma yılının (1987) ilk aylarında yayınlanan ilk çıkış belgesinin daha ilk satırlarında, "*Güncel sorun, geçmişin köklü ve kapsamlı bir değerlendirmesini yapmaktır. Bu yaşam ve ilerleme koşuludur*" (*Yakın Geçmişe Genel Bir Bakış*, Eksen Y., s.9-10) uyarısını yapan EKİM, bir yıl sonra ve bir vesileyle sorunu şöyle özetlemişti:

"Karşı-devrim dönemi devrimci harekette bir bütün olarak örgütsel dağılmaya ve çok yönlü bir bunalıma yolaçtı. Bugün çeşitli devrimci gruplarda bu bunalımdan kurtulmak ve örgütsel dağınıklığı gidermek çabası var. Son bir kaç yıldır hız kazanmış bu toparlanma çabaları mücadele isteğinin ifadesi görülüp sevinç ve saygıyla karşılansa bile, devrim davasına ve devrimci hareketin kendisine karşı sorumluluk, gösterilen çabaların yüzeysel, kısır ve uzun vadeli bakıldığında ömürsüz olduğu gerçeğine işaret etmemizi gerektiriyor.

"Bunalımı aşmak ve kalıcı bir toparlanmayı sağlamak, bunalıma yolaçan temel etkenleri doğru bir şekilde tespit etmek, çözümlemek ve anlamak ölçüsünde olanaklıdır. Devrimci hareketin büyük bir bölümü bu bakıştan yoksundur. Ayakta kalmış az sayıda kadroyu çok sınırlı bazı yeni güçlerle takviye ederek siyasal faaliyetin bazı kısa dönemli gereklerine yöneltmek çabasını bunalımdan çıkış ve toparlanma sananlar var. Kaba bir yanılgıdır bu ve köklü sorunları perdeleyerek bunalımı geçici süreler için küllemeye hizmet eder yalnızca. Kaldı ki somut olarak bakıldığında, birikmiş sorunların ağırlığı karşısında buna bile yaramıyor. Devrimci hareketin bunalımı görmek isteyen herkes için açık-seçik belirtileriyle sürüyor." (Devrimci Harekette Reformist Eğilim, Eksen Y. s. 49-50)

Bu uyarı, tarihsel bir perspektif içinde devrimci hareketin yaşamakta olduğu küçük burjuva bunalımının toplumsal anlamını, ideolojik-programatik muhtevasını ve uluslararası kaynaklarını tahlille birleşiyordu aynı yazının içinde ("*Ekim ikinci yılında*"). EKİM bu çabasını sayısız kez yineledi. Ne var ki, geleneksel örgütlerin tepelerine hakim küçük-burjuva tutuculuğu başlangıçta tabanda çok güçlü bir istek ve beklenti olan geçmişin

muhasebeci ihtiyacım zaman içinde ve toparlanma çabalarının ilk gözboyayıcı başarıları sayesinde bastırmayı, gitgide unutturmayı başarabildi. Bu çifte "başarı" aldatıcıydı ve bugünkü hızlı dağılma ve tasfiyeyi hazırlamaktan başka bir işe yaramazdı. Dün geçmişle hesaplaşmanın önünü tıkayanlar, bugün o geçmişin de gerisine düşmenin başını çekiyorlar. Eskide direnme tutuculuğu, yeni iç ve uluslararası koşullarda legalist reformist bir kimliğe dönüşüyor. Dün geçmişi devrimci bir temelde aşmaya ayak direyerek geçmişin liberal eleştirisine girişenlerin işlerini kolaylaştıranlar bugün kendileri de ayın liberal platforma sürükleniyorlar.

Dolayısıyla sorunun yanıtı şöye özetlenebilir. Geleneksel devrimci yapılar yaşadıkları çok yönlü bunalımı tahlil edip üzerine gitmedikleri sürece bugünkü akibetle kaçınılmaz olarak karşı karşıya kalacaklardı. Konjonktürel başarılar bu akibeti belki bir parça geciktirebilirdi; fakat bu sorunların ağırlaşarak ilerde yeniden gündeme gelmesini ve yeni bir yıkımın temeli olmasını engelleyemezdi. Nitekim 1987-90 yılı boyunca sürekli güç kazanan kitle hareketindeki bir ilk duraklama, devrimci harekette yeni bir tasfiyeciliğin boy vermesine yetebilmiştir. Siyasal mücadelede kuraldır; bunalımların üzerinden atlanmaz. Ya bunalım tahlil edilir, anlaşılır ve aşılır, ya da yıkıcı etkiler bir süre için sınırlanabilse bile o kaçınılmaz olarak kendi hükmünü icra eder. Yıkım ve tasfiye ile sonuçlanır.

EKİM, geçmişi değerlendirmek çabasını, geleneksel devrimci gruplarda toplu bir yenilenmenin değil, fakat sağlıklı bir "iç ayrışma ve saflaşma"nın olanağı olarak değerlendirdi hep. Bir çok vesileyle ve örneğin geride bıraktığı, ilk iki yılı değerlendiren *"Ekim üçüncü yılında" başlıklı değerlendirmesinde, bunu şöyle ifade etti:*

"Biz, geçmişi değerlendirmeye dönük her ciddi çabanın bayrakların netleşmesni kolaylaştıracağı, devrimci grupların çelişik-eklektik konumlarında yaşanılması kaçınılmaz olan ve karşı-devrim döneminde zaten bir ölçüde kendiliğinden yaşanmış da olan çözülme ve saflaşmanın bilince çıkarılacağı, ideolojik-siyasi ifadeler kazanacağı, hareketin bünyesinde içiçe bulunan komünist, devrimci-demokrat ve liberal eğilimli öğelerin bilinçli bir ayrışma ve saflaşma sürecine gireceği düşüncesinde ve inancında olduk." (Devrimci Harekette Reformist Eğilim, Eksen Y., s.146-147)

Eğer EKİM, geleneksel yapıların kendi içinde yenilenebileceğine inansaydı, aynı yerde ifade edildiği gibi bu, "bilimsel kavrayışı yitirmek, nesnel gerçeklikten kopmak demek olurdu". Devrim saflarında buna dönük olarak var olan ve hep kırmaya çalıştığı ham hayallerin batağına bizzat kendi düşmüş olurdu.

II.

Türkiye'nin yakın geçmişinde kent ve kır küçükburjuvasinin damgasını taşıyan devrimci toplumsal-siyasal çalkantılar içinde kazandığı ve yenileyemediği ideolojik-politik ve örgütsel kimlik, geleneksel devrimci grupların bugün yaşamakta olduğu tasfiyenin tarihsel kökenini ve temellerini oluştursa da, bu durum bizi hiç de '87 sonrası süreçlere bu tarihsel temel üzerinde fakat yine de kendine özgü koşulları ve yapısı içinde bakmak yükümlülüğünden kurtarmaz. Bu yapıldığında bugünkü tasfiye sürecinin kendine özgü niteliği ve başlıca unsurları konusunda somut bir fikir edinmek olanaklı olabilecektir. Kuşku yok ki, belli safhalarını değişik vesilelerle zaten değerlendirmiş bulunduğumuz bu süreci, bugünden bakarak ancak en genel çizgiler içinde tanımlamakla sınırlıyabiliriz kendimizi burada.

* * *

Karşı devrim döneminin yarattığı ölü sessizliği daha 1984 yılında yırtılmaya başlamıştı. Kürdistan'da gerilla savaşı başlamış, büyük kentlerde ise hoşnutsuzluğun yankısı ilk işçi toplantıları gerçekleşmişti. Fakat yine de asıl dönüm noktası 1987 yılı oldu. Bir dizi gelişme 1987 yılında üstüste bindi. İşçi hareketliliğinde ve grevlerde geçmiş sessizlikle kıyaslandığında gerçek bir atılım yaşandı. İşçiler yeni dönem hareketliliğinin merkezinde olduklarını açıkça gösterdiler. Kitle katılımındaki sınırlılığına rağmen öğrenci hareketliliği toplumda belli bir yankı buldu. Kürdistan'daki gerilla savaşımn gücü ve etkisi daha iyi hissedilmeye başlandı. 12 Eylül'ün düzeni bunalıma iten hiç bir temel sorunu çözemediği, tersine ağırlaştırdığı açığa çıktı. Burjuvazinin 1987 yılı boyunca en çok kullandığı tabir "istikrar" oldu. Bu varolan değil istenendi. Erken seçime bu parolayla girdi.

1987 yılı yeni bir hareketlilik dönemini haber veriyordu ve bu hareketliliğin odağında işçilerin bulunacağını gösteriyordu. Olayların sonraki yıllarda aldığı seyir bu ilk işaretleri doğruladı. Grevlerle başlayan işçi hareketliliği yıldan yıla yayıldı, daha geniş ve daha geri kesimleri içine aldı, daha ileri biçimler kazandı. Devrimci saflarda ilgi, umut ve heyacan yarattı. '89 Baharı ve onu izleyen 1990'nın büyük grev ve eylem dalgası, burjuva yazarlara bile "sınıfa karşı sınıf" sözleri ettirebildi. Öğrenci hareketi yeni döneminde çok şey vaad etmediğini göstermekte gecikmedi. 12 Eylül'ün en önemli sonuçlarından birini gençlik alanında elde ettiği zamanla daha iyi anlaşıldı. Kürt hareketi ise istikrarlı ve başarılı gelişimini sürdürerek tüm toplumun gündemine çıkınamacasına oturdu. Cumhuriyet dönemi inkarcı politikaları tuzla buz oldu. Gerilla hareketi özgürlük istemiyle ayağa kalkan politik kitle gösterileriyle birleşti ve bu gelişme hareketi yeni bir safhaya ulaştırdı. Bu 1989 sonu ve 1990 başına denk geliyordu. Düzen cephesinde ise iktisadi ve siyasi bunalım, işçi hareketi ve Kürt hareketinin gitgide güç kazanan baskısı altında ancak şiddetlenebilirdi. Erken seçim istikrar getirmemiş, tersine parlamentonun yeni bileşimi daha başından bir

istikrarsızlık unsuru olmuştu.

Aynı dönemde uluslararası planda ise ters rüzgarlar esiyordu. Gorbaçov'la birlikte başlayan yeni süreç tam da 1987 yılından itibaren etkisini sürekli artıran bir gerici liberal cereyana dönüştü dünya ölçüsünde. Bu süreç önce Doğu Avrupa'nın çöküşüne, hemen ardından Sovyetler Birliği'nin dağılışına vardı ve Arnavutluk'taki gelişmelerle noktalandı. '80'li yılların bitimi ve 1990 yılı Türkiye'de yeni dönem hareketliliğinin doruğa çıktığı bu yıl, dünya ölçüsünde gerici anti-komünist kampanyanın da doruğu oldu.

İşçi hareketliliği ile devrimci saflarda yenilgi sonrası ilk ciddi toparlanma girişiminin aynı yıla (1987) denk gelmesi dikkate değer bir kesişmeydi. Gelişen hareketliliğe henüz hemen hiç katkısı olmayan devrimci gruplar, kuşku yok ki toparlanma çabası doğrultusunda ondan anlamlı bir moral destek aldılar. Bu yıldan başlayarak ulusal ve uluslararası plandaki gelişmeler birbirine zıd bir seyir izledi ve devrimci hareketin her kesimi bu zıd cereyanların çifte baskısını yaşadı.

İki belirgin eğilim görüldü. '80 öncesinde devrimci hareketin reformizme en yakın kesimlerini oluşturan ve 12 Eylül sonrasında liberal tasfiyeci bir platforma kayanlar, dikkatlerini daha çok dıştaki gelişmelere yönelttiler ve bu güçlü dış tasfiyeci baskının altında iyice ezilip, tümden dağıldılar.

Yenilgiye rağmen devrimci kimliği koruyanlar ise dikkatlerini içteki gelişmelere yönelttiler ve bunu toparlanmak, dağılmış bulunan örgütsel yapılarını yeniden inşa etmek için uygun bir ortam olarak değerlendirmeye çalıştılar. Dışarıdaki gelişmeleri ise gözucuyla izlemekle yetindiler. ("Anti-revizyonist" gelenekten gelenler Doğu Avrupa'daki gelişmeleri kendi geçmiş tespitlerinin doğrulanışı olarak niteleyerek teselli buldular, ta ki Arnavutluk'taki rejim de çökene kadar)

Dikkatleri içe yöneltmek, yeniden örgütlenerek gelişmekte olan kitle hareketliliğini devrimci bir doğrultuda etkileme çabası göstermek doğru devrimci bir tutum olmakla birlikte, bu işi geçmişin yüklerini atmadan, yaşanmakta olan bunalımı aşmadan yapmaya kalkmak, peşinen sonuçsuz kalması kaçınılmaz bir sürecin içine girmekti. Bu kelimenin en tam anlamıyla bir kendiliğindencilikti. Temel sorunların görmezlikten gelindiği, savunulamaz hale gelmiş teorik-programatik temellerin uykuya yatırıldığı, stratejik önceliklerin (demek oluyor ki iktidar perspektifinin) gözden kaçırıldığı bir durumda, başka türlü de olamazdı.

Bu durumda hala gündelik gelişmelere yetişmek (gerçekte yalnızca ardından sürüklenmek) ve bu çaba içinde elde edilecek küçük başarılarla yenilgi döneminde büyük darbe yemiş moral dayanakları bir ölçüde onarmak kaygısı kalmıştı, yürütülen faaliyetin motivasyon öğeleri olarak.

Kendiliğindencilik en vurucu biçimde '87 sonrasının moda eğilimi haline gelen "sınıf yönelimi"nde ifadesini buldu. Devrimci hareketin alışılagelmiş halkçı jargonu bir anda değişti. İşçi sınıfı vurgusu en geri kesimlerde bile belirgin bir tutuma dönüştü. Devrimci hareketi işçi sınıfını nihayet keşfetmişti. Ne var ki EKİM'in zamanında ve her vesileyle vurguladığı gibi, burada popülist platformdan köklü bir kopuş ve gerçek bir ideolojik ilerleme değil, fakat yalnızca kendiliğinden yaşanan bir pratik yönelim vardı. Zira sahnede yalnızca işçiler vardı ve siyasal faaliyet için etkileyici bir çekim alanı oluşturuyorlardı. Bununla birlikte bu kadarının bile artık yüksek sesle savunulamaz hale gelen popülist ideolojik mevzilerde hayli gedikler açtığı, bu mevzileri iyiden iyiye yıprattığı elbette bir gerçektir. Böyle olsa bile sorgulanıp açık bir eleştirinin konusu haline getirilmediği sürece, özü işçi sınıfının kapitalist toplum içindeki yerini ve tarihsel devrimci misyonunu yerli yerine oturtmamakta ifadesini bulan eski kavrayış bir "sistem" olarak varlığını sürdürecekti. Bu bir süre için küllenmiş 20 yıllık bilincin sahneye yeniden sökün etmesi için, işçi hareketinin birazcık duraklaması, öğrencilerde umut vaadeden hafiften bir hareketlenme, ya da örneğin köylülük ve küçük-burjuvazinin toplumsal ağırlığını oluşturduğu Kürt ulusal hareketinin ezici bir baskısı, fazlasıyla yeter ve artardı bile. Nitekim bunun son iki yılda örnekleri fazlasıyla görüldü.

Kendiliğindenciliğin kendini gösterdiği bir öteki alan yeni dönemin bir öteki yaygın modası haline gelen "sosyalizm vurgusu"ydu. Ama "devrim"in yanına ("devrim ve sosyalizm") ama "demokrasi ve bağımsızlık"ın yanına ("demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizm") sosyalizm nihayet halkçı devrimci hareketin temel şiarları içindeki yerini alabildi. Gelgelelim kendi geçmiş sınıfsal kavrayışını, toplumsal dayanaklarını ve bu temel üzerinde şekillenen gerçek kimliğini sorgulamadan halkçı söylemi "işçicilik" ile değiştirmenin ne kadar bir anlamı vardıysa, "sosyalizm" modasının da ancak o kadar bir anlamı vardı halkçılığın yaşadığı bu değişimde. Gerçekte demokratizmde ifadesini bulan ideolojik kavrayışıyle, demokratik devrim programı (ufku) yerli yerinde duruyordu. Bu sosyalizm şalı, birazcık aralandığında, hemen altında geçmiş şiarların bile hayli gerisine düşen "iş, ekmek, özgürlük" perspektifi, 'sarı Türk-İş'in bu beylik sloganı' boylu boyunca uzanıyordu.

Bu "sosyalizm" modası, yine kendiliğinden bir biçimde kaydedilmeye değer bir başka yenilik daha getirdi. Eskiden devrimci hareketi oluşturan grupların herbiri tüm diğerleri için ne tür bir niteleme yaparsa yapsın, toplam olarak kendilerini "devrimci-demokrat hareket" ortak paydası altında eşitliyorlardı. EKİM bunu, zamanında yeterince bilincinde olunmasa da, hareketin ortak gerçekliğinin iyi bir özet tanımı olarak değerlendirmiş ve sosyalizmin kendi öz bayrağını açarak kendini bu "devrimci-demokrat hareket"ten ayırması şiarını

atmıştı. (Bkz "Herkes Kendi Bayrağı Altına!", sayı:1, Ekim 1987). Ne var ki "sosyalizm" modası beraberinde, bu tanımın bu kez "sosyalist hareket" ya da "sosyalistler" olarak yenilenmesini de getirdi. Bu "yeniliğin" başını Kuruçeşme liberalleri çekti ve onlardan başlayarak bu tanımlama her türlü liberal birlik politikasının dayanağı olarak kullanılmaya çalışıldı. Biz liberal açılıma ve onun bu muhtemel siyasal anlamına erken bir tarihte (Kasım 1989) işaret etmiş, bu tutumu *"sol hareketteki köklü konumfarklılıklarını, ayrışma ve saflaşmada katedilen mesafeyi 'genel sosyalist hareket' gibi liberal bir kavram içinde karartmaya çalışmak" olarak nitelemiştik (bkz. Devrimci Harekette Reformist Eğilim,* Eksen Y., s. 165-166).

12 Eylül kolay yenilgisinin ezik ruh halini uzun süre üzerinden atamayan geleneksel devrimci hareket için, Kürdistan'daki yeni devrimci süreç sürekli güçlenen bir siyasal moral kaynağı oldu. Devrimci ulusal hareketten bu yönüyle hep beslenen bir çok grup, buna rağmen PKK şahsında ifadesini bulan ulusal devrimci önderliğe karşı sağlıklı ve tutarlı bir tutum almakta uzun süre bocaladı. Kendi geçmiş önyargılarının gücünü kırmakta hayli zorlandı. Gerilla hareketinin devrimci kitle hareketiyle birleştiği bir aşamada, gerçeği nihayet kabullenmek ve mücadeleyi PKK üzerinden desteklemek tutumuna ulaşabildi. Yazık ki bu da ciddi bir kavrayış değişikliğinden çok bir kez daha olayların gücüyle, başarılı bir gelişme çizgisi izleyen PKK hareketinin görmezden gelinemez devrimci gerçekliği ile olanaklı oldu. Demek oluyor ki bir kez daha kendiliğinden bir gelişmeydi yaşanan. Bu nedenledir ki ulusal hareket kendi anlamı ve sınırları içinde bir türlü yerli yerine oturtulamadı. Dünün kör sekterizmi bu kez bir teslimiyet eğilimine dönüştü bazı grupların şahsında.

Fakat '87 toparlanmasına hakim kendiliğindenciliğin kendini asıl gösterdiği alan, bir kez daha kendiliğindenciliğin o klasik alanı, yani taktik ve örgütsel sorunlar alanıydı.

Siyasal mücadelede kendiliğindencilik, kendini her zaman teorik-siyasal perspektiflerdeki zayıflık ya da belirsizliğin dolaysız bir ürünü olarak gösterir. Devrimci hareketin yeni döneme legale hücumla başlaması bir yeniden toparlanmaya değil, olsa olsa tasfiyeciliğin bir yeni dönemine yolaçabilirdi. Nitekim öyle oldu. Yine de bu alana ilişkin sorunlar üzerinde durmayacağız. Zira EKİM bu temel zaaf üzerinde sayısız defa ve fazlasıyla ayrıntılı bir biçimde durmuştur. *Devrimci Harekette Reformist Eğilim* başlıklı uzun incelemede, legalist tasfiyeciliğin en tipik temsilcileri üzerinden bunun ayrıntılı bir eleştirisi ayrıca yapılmıştır. Bu durumda burada kendimiz, 1992 yılı gerçekliğine yıllar öncesinden, *Ekim*'in ilk sayısının çıkış yazısında işaret eden şu satırları yeniden hatırlatmakla sınırlayabiliriz:

"Fakat bugün görülen yeniden toparlanma ve örgütlenme çabalarını legal yayınlar eksenine oturtma eğilimi, tasfiyeci ve tehlikeli sonuçlar yaratacak bir siyasal ufuksuzluk ve bönlük göstergesidir yalnızca. Bu, son 20 yılda iki büyük karşı-devrim saldırısının acı ve yıkıcı sonuçlarını yaşamış devrimci hareketin derslerinden henüz fazlaca bir şey öğrenilmediğinin göstergesi olduğu kadar, düzenin köklü ve çözümsüz sorunları üzerinden gelişen bugünkü çatışmanın geleceğini kestirememe kısa görüşlülüğünün de kanıtıdır."

1987-90 döneminde yaşanan sözde toparlanma çabasının anlamı özetle şuydu: Köklü ve kapsamlı nedenlere dayalı bir yapısal bunalım tahlil edilip, anlaşılıp aşılacağına, görmezlikten gelinmiş, dahası üstü örtülmeye ve üstünden atlanılmaya kalkışılmıştı. Bununla bağlantılı olarak, "yaşam ve ilerleme koşulu" olan geçmişin muhasebesi ihtiyacı karşılanmamış tersine yeni dönemin gündelik başarılarıyla unutturulmaya çalışılmıştı. Tam da bu sayede hareketin bünyesinde ileriye ve geriye dönük öğelerin sağlıklı bir iç ayrışma ve saflaşmasının önü tıkanmış, bu ise yalnızca geriye dönük eğilimlere yarayarak düzene ve liberalizme doğru sürekli bir kan kaybına yol açmıştı. Bir yenilgi döneminin ardından ve yeni bir dönemin başında, iktidar perspektifinin gereği olarak stratejik önceliklere dayalı bir taktik çizgi izleneceğine, tam bir dargörüşlülük ve kendiliğindencilik örneği sergilenerek, günü kurtarmaya dayalı bir kolaycılık yoluna sapılmıştı. Uzun vadeli gerçek bir gelişme kaygısıyla değil, fakat geçmişten arta kalan güçleri olanaklıysa yeni dönemde bir ölçüde takviye ederek kendini kanıtlama hevesiyle hareket edilmişti.

Kısacası, geleneksel devrimci hareket geleneksel davranışçizgisini izleyerek bir kez daha işi kolay yanından almış, kolaycılığı seçmiş, fakat tam da bu nedenle kendini bütünüyle zora sokmuştu. Bir yenilgi dönemini izleyen bir toparlanma çabasını bu perspektifle ele almak, hareketi büyük bir riskle karşı karşıya bırakmak demekti. İçinden geçilen tarihsel evrenin olumsuz ezici ağırlığı ile de birleştiğinde, bu risk hareketin tümden tasfiyesine gidip varabilirdi. Tasfiyeyi burada yalnızca fiziki bir yokoluş biçimiyle düşünmemek gerekir. Geleneksel devrimci kimliği yitirmek, bunu daha geri ya da olumsuz başka kimliklerle değiştirmek de tasfiyenin bir biçimidir. Son bir kaç yılda 15-20 yıllık bir geçmişi olan bazı partiler tasfiyeci bir dağılma ile yok olurlarken (örneğin TKP-B), diğer bazıları kelimenin politik değil fakat olağan sosyolojik anlamıyla bir tarikata dönüşebildiler (TKP- İşçinin Sesi).

III

Toparlanma döneminin sonu (1990 yılı) sözde toparlanmanın sınırlarının ve sonuçlarının da bütün açıklığıyla görülmesine vesile oldu.

1987'de başlayan kitle hareketliliği ağır, sancılı, kesikli bir biçimde, fakat sürekli genişleyerek ve daha ileri biçimler kazanarak 1990 yılında tepe noktasına

vardı. 1990, boydan boya bir hareketlilik yılıdır."*91'e Girerken*" başılıklı başyazısında (Sayı:40, Ocak 1991) *Ekim*, bu hareketliliğin bilançosunu şöyle özetliyordu:

"Geride kalan yılın devrimci yükselişi somut bir gerçeklik haline getiren kitle eylemleri bilançosuna kabaca bir göz atalım. Yılın ilk ayları özellikle Şubat ayı yoğun işçi eylemliliğine sahne oldu. Aynı dönemde buna küçük üreticilerin direnişi ve öğrenci eylemleri eşlik etti. Sürmekte olan işçi eylemliliğine Martta bu kez, Kürdistan'da patlak veren ve Kürt ulusal hareketinde yeni bir safhaya geçişin ifadesi olan sarsıcı siyasal kitle direnişleri ve gösterileri eklendi. Mayıs' da Türkiye işçi sınıfı tarihinin en geniş katılımlı 1 Mayıs eylemi yasalara ve yasaklara rağmen gerçekleşti. Yaz ayları küçük memurların ve "memur" sayılan emekçi kesimlerin eylemleriyle geçti. Eylül ayında proleter kitle hareketinde yeni bir kabarışın ilk işaretleri ortaya çıktı. Yeni bir dalganın gelmekte olduğu Kasım ayı kaynaşmalarıyla kesinleşti. Aralık ayı boyunca ise beklenen gerçekleşti. Zonguldak maden işçilerinin militan grevi ve haftalarca süren politik gösterileri, 26 Aralık grevleri, 3 Ocak genel uyarı grevi ve nihayet maden işçilerinin 70 bin kişiyle sürdürdüğü 5 günlük "Ankara"ya Yürüyüş" eylemi, proleter kitle hareketindeki bu yeni kabarışın somut ifadeleri oldular. Devrimci yükselişin geride kalan yıla ilişkin bilançosunu tamamlamak için şunları da eklemek gerekiyor: '90 yılı boyunca sanayi kentlerinde onbinlerce işçinin coşkulu politik sloganlarla katıldığı çok sayıda yürüyüşler, mitingler ve salon toplantıları yapıldı. Bu yılın toplamında yaklaşık 300 bin işçi greve gitti. Yılın yalnızca son bir ayında grevde olan işçi sayısı 200 bini buldu. Bu sayıya her an 100 bin grevciyi daha ekleyebilecek anlaşmazlıklar ise hala çözümlenebilmiş değil. Bu rakamlara tek tek işyerlerindeki sayısız direniş eylemleri dahil değildir. Örneğin grev yasağı kapsamındaki binlerce linyit işçisi son iki ay boyunca değişik biçimler alan fiili direnişler içinde oldular." (Siyasal Gelişmeler ve İşçi Hareketi, Eksen Y., s.70)

Dikkate değer olgu şudur: Bu büyük hareketlilik yılı görünürde devrimci hareket için bir moral kaynağı olmasına ve Doğu Avrupa'nın çöküşü nedeniyle dünyada esen gerici dalganın yıkıcı etkisini bir ölçüde sınırlamasına rağmen, gerçekte devrimci hareketin bunalımına yeni boyutlar ekledi. Zira bu büyük hareketlilik yılı, çok sayıda devrimci "parti" ve örgütten oluşan Türkiye devrimci hareketinin olayların ne kadar gerisinde, ona müdahalede ne denli hazırlıksız ve çaresiz olduğunu da açığa çıkardı. Toparlanma, örgütlenme ve önderliğe hazırlanma çabalarının köksüzlüğünü ve kofluğunu gözler önüne serdi. Bunun kendisi bir iç güvensizlik, gelişen olaylara müdahale kapasitesi ve yeteneği konusunda bir umutsuzluk etkeni oldu, iddiasızlaşmayı besledi, sürmekte olan bunalıma yeni boyutlar ekledi.

Fakat bu kadarla kalmadı. Bu kadarla kalsaydı, kitle hareketinin gelişme seyrinden alınan güçle durum bir ölçüde ve bir süre için yine kurtarılabilirdi. Oysa olayların seyri başka türlü gerçekleşti. '90 yılı hareketliliği, biz de dahil, yaygın biçimde yeni devrimci yükselişin ilk sarsıcı safhası olarak değerlendirildi. Hareketin yeni ve daha ileri bir safhaya geçeceği sanıldı. Halbuki sonraki gelişmeler bunu '87'de başlayan hareketliliğin izlediği seyir içinde ulaştığı en üst ve son safha olduğunu, ardından bir gerileme ve nispi durgunluk döneminin geldiğini gösterdi. Körfez savaşı (Şubat '91) bu gerilemenin başlangıcını işaretler. İşçi hareketi tümüyle durulmadı, fakat eski hızını ve genişliğini kaybetti, mevzii bir nitelik kazandı. Öncü işçi kitlesini hedef alan geniş çaplı tensikatların onu güçten düşürdüğü, '87-'90 hareketliliğinin bir ölçüde yorduğu, önderlik boşluğu ve örgütlenme zayıflığı nedeniyle politik bir mecraya girmekte zorlanma ölçüsünde çaresizliğe ittiği, ücret kayıplarının bir ölçüde telafi edilmesinin ise onu kısmen yatıştırdığı zamanla gitgide daha iyi anlaşıldı.

Bu gelişme yeni bir darbe oldu. Güçsüzlük ve kendine güvensizlik ruh hali içindeki devrimci hareketle, bu kez olayların seyrine ilişkin olarak ciddi tereddütlere ve güvensizliklere yolaçtı. O güne kadar Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki çöküntünün olumsuz etkisini içteki gelişmelerden aldığı güçle bir ölçüde dengelemeyi başaran devrimci grup ve çevreler, olayların Arnavutluk'taki çöküntüyle (Şubat 1991) noktalandığı tam da bu aynı safhada, bu olumsuz etkinin yıkıcı etkilerine de gitgide daha güçlü bir biçimde maruz kaldılar.

Burjuvazinin "Kürt reformu" ve "141-142 reformu" adı altında yeni bir "ehlileştirme" politikasını devreye sokması yine bu döneme rastlıyor. Bir yandan devrimci örgütleri yoketmeyi hedefleyen sistematik bir terör, öte yandan onları legal alana sürerek, düzenin legalitesi içine alarak ehlileştirme amacı, bu ikisi birbirini tamamlıyordu. Bu politika burjuvazi yönünden son derece akıllıcaydı ve devrimci hareketin zayıflıklarını en iyi biçimde hesaba katmaktaydı.

Tüm bu farklı fakat etkileri birbirine eklemlenen etkenler birarada, solda yeni bir tasfiyeci süreç için son derece uygun bir zemin oluşturdu. 1991 yılı boyunca tasfiyeci erezyon içten içe yaşandı ve 20 Ekim seçimlerinin ardından açık bir ideolojik içerik kazandı. Yeni tasfiyeci açılımlarda ve "proje"lerde ifade buldu. Uzun yıllardır süren bir bunalımın yeni bir safhası olarak yaşandığı için de artık bir çürüme ve yokoluş sürecine dönüştü.

Bu yeni sürecin itici faktörleri, kullanılan argümanlar, büyük bir çeşitlilik gösteren devrimci grup ve çevrelerin herbirine göre farklı farklı olabildi. Nedir ki kritik sorunlarda bir paralellik de sözkonusuydu.

Başlangıçta bu güçlü bir liberal birlik cereyanı olarak gösterdi kendini. 1991 "birlik" argümanının en çok kullanıldığı, bu doğrultudaki girişimlerin yeniden

hareketlendiği bir yıl oldu. Bu cereyana temel oluşturan yeni bazı ideolojik değerlendirmeler de bu arada gündeme geldi. Bir çok çevre Doğu Avrupa'daki ve Sovyetler Birliği'ndeki gelişmeleri, soldaki yapay ayrılıkların ortadan kalkması ve "sosyalistlerin birliği"nin kolaylaşması olarak değerlendirdi. (Daha çok devrimci hareketin liberalleşen unsurlarının paylaştığı bu düşünceyi Kurtuluş gazetesi Temmuz '91 tarihli başyazısından en açık biçimiyle formüle etti).

Kendi dışındaki grupları kendine "birlik" muhatabı saymayan öteki bazı gruplar ise (örneğin TDKP), aynı liberal cereyanı, açık alan açılımları adı altında örgütten ve zorlu mücadeleden kaçan yılgın ve yorgun eski devrimcileri kucaklamayı amaçlayan, güçlenme ihtiyacını sözde bu yolla gidermeye çalışan proje ve politikalar çerçevesinde yaşadılar.

Liberal birlik cereyanı güçsüzlüğün, iddiasızlaşmanın bir ürünüydü, hiç bir ilerleme yaratamaz tersine yalnızca tasfiyeci bir etken olarak rol oynardı. EKİM 1. Genel Konferansı Belgelerinde bu şöyle değerlendirilmişti: *"Dönemin belirgin özelliği olan politik-örgütsel güçsüzlük, dünya ölçüsünde içinden geçilmekte olan tarihsel konjonktürün sürekli güçsüzlük duygusu yayan ezici manevi etkisiyle birleşince, bu, sol harekette, yaygın ama tam da kendini besleyen bu nedenler dolayısıyla son derece sağlıksız bir birlik eğilimine yol açmaktadır. Sol harekette geleneksel olarak son derece zayıf olan misyon duygusunun tümden felce uğratan bu tür arayışlar, ideolojik ve ilkesel sorunlarda esneklik adı altında gösterilen uzlaşmacı ve pazarlıkçı tutumlara rağmen, birleşmeyle sonuçlanmadığı gibi, eldeki güç ve olanakların tüketilmesi ya da zayıflatılmasıyla son bulabilmektedir."* (Değerlendirme ve Kararlar, Eksen Y., s.133)

Yeni tasfiyeci sürecin bir öteki temel etkeni ve alanı legalizmin yeni boyutlar kazanmasıydı. Güçsüzlük, kolay güç edinme kaygısı, ihtilalci bir örgütsel konumlanışa ve faaliyete uygun güçler edinmedeki güçlükler, soluksuzluk vb., tüm bunlar legalizm cereyanının çok bilinen "itici güçleri" idi. Fakat yeni dönemde yeni olan, ilkin, bu eğilimin burjuvazinin izlediği politikalardan da etkilenmesi ve ona paralel düşmesiydi. İkinci olarak ise, bunun yayın, dernekleşme vb. alanlardan "açık parti" alanına yaptığı büyük sıçramaydı. 20 Ekim seçimlerinden ve bu seçimde SP'nin gösterdiği sözde başarıdan çıkarılan derin bir sonuç olmuştu bu. *"15-20 yıldır ihtilalci sınıf partisi sorununun hep kenarında dolaşanlar, bunu hala da çözemedikleri bugünkü koşullarda, tümil gi, dikkat ve çabalarını bu en acil ve belirleyici göreve yönelteceklerine, legal bir partinin yararlarını saymakta yarışıyorlar."* (Ekim, sayı:54, Mart 1992, Başyazı) Bu gerçek bir ideolojik çöküntü, tam bir tasfiyeci bataktı artık. İktidar perspektifi, stratejik bakış vb. şeyler artık anlamını yitirmişti. "Politika yapmak", "meşruiyet kazanmak" türünden kılıflar içinde, iddiasızlaşıp sıradanlaşmaktı sözkonusu olan. Geleceğedeğil geçmişe bakmak, yeni ve diri güçler üzerine değil düzenin kendi sınırları içine aldığı yılmış, yorulmuş "birikim" üzerine politika yapmaktı. İhtilalci örgütten ve pratikten kaçışa denk düşen, onu meşrulaştıran araç ve yöntemlere yönelmekti. Devrimci öncü parti sorununun çözülmediği bir evrede tartışılan legal parti projeleri ideolojik çürümenin en dolaysız bir ifadesi sayılmalıydı.

Yeni tasfiyeciliğin bir başka itici etkeni, şaşırtıcı görünse de, Kürt ulusal hareketinin yaşadığı muazzam gelişme oldu. Devrimci yükselişe ve işçi hareketindeki gelişmelere ilişkin umutlar sürdüğü sürece Kürt hareketinin devrimci başarıları Türkiye devrimci hareketi üzerinde olumlu bir etkide bulunuyor, devrimci gelişmeleri hızlandırmadaonu motive ediyordu. Fakat Türkiye'deki gelişmelerin hız kestiği bir evrede ve dahası, devrimci hareketin yıllardır ciddi bir ilerleme kaydedemedeği gerçeğinin ortaya çıktığı bir durumda, Kürdistan'da hareketin kendi gelişme seyrini sürdürmesi bir çok devrimci grup ve çevrenin üstünde bir ağırlığa dönüştü. Kürt devrimci hareketi karşısında eziklik giderek ona karşı bir teslimiyete yolaçtı. Türkiye devrimci hareketinin daha anlamlı birmisyonun taşıyıcısı olabileceğineolan inancını kaybeden PKK ise, gündeme getirdiği yeni politikalarla bu tasfiye edici baskıyı ayrıca ağırlaştırdı. Bir yandan güdümlü parti projeleri geliştirerek, öte yandan devrimci hareketi HEP içinde yardımcı bir kuvvet olarak değerlendirmek isteyerek yaptı bunu. "HEP'te birlik" projesi, Türkiye devrimci hareketini demokrasi mücadelesi yoluyla Kürdistan'daki özel savaşı sınırlayacak, ulusal kurtuluş mücadelesini bir ölçüde rahatlatacak bir göreve mahkum etmek projesiydi gerçekte. HEP'in esası itibariyle Kürt orta sınıflarının egemenliğinde olduğu düşünülürse, bu projenin tasfiyeci içeriği daha net bir biçimde anlaşılır. Fakat tuhaftır, PKK'nın Türkiye için güdümlü bir devrimci parti projesiyle bir arada gündeme getirdiği bu taktik, bir dizi devrimci grup ve çevreden destek buldu, hiç değilse hayırhah bir tutumla karşılandı. Öte yandan, başarılı ve güven verici mücadelesiyle büyük kentlerin Kürt kökenli devrimci birikimini kendine çeken PKK, bir de bu yoldan devrimci hareket üzerinde tasfiye edici bir baskıya dönüştü. Türkiye devrimci hareketi kendi rolünü oynayamadığı sürece, bu kaçınılmaz olarak böyle olacaktı.

Burada DYP-SHP koalisyonun başlangıçta yarattığı açık ya da örtülü "yumuşama" beklentilerine, gericiliğin "demokratikleşme saldırısı" karşısındadevrimci safların ideolojik-politik yönden donanımsızlığa, bunun tasfiyeci süreçlere kazandırdığı hıza ise ayrıca değinmiyoruz. Zira tasfiyeci-legalist açılımların yeni vesilelerinden biri olmuştur bu yalnızca.

1987-90 dönemi boyunca güç kazanan "sınıf yöne-

limi" modasını işçi hareketinin nispi bir durgunluğa girmesiyle birlikte hız kestiğini ve güç kaybettiğini de bu arada kaydedelim. Bu kimilerini "verimli" bir alan olan öğrencilere, kimilerini solun "açık alan" da değerlendirilmesi gereken geçmiş "birikimi"ine, kimilerini de Kürt ulusal hareketiyle teselli bulmaya yöneltti. İşçi sınıfı iktisadi mücadele alanını aşmak konusundaki yeteneksizliği ile çabuk itibar kaybetti böyleleri nezdinde. Bazı sol aydınlar, Kürt devrimciliğinin yüceltilmesi temelinde işçi sınıfını aşağılamaya vardırdılar işi. Eski popülist önyargılar daha inceltilmiş biçimleriyle yeniden boy verdi. "Sınıf yönelimi" gerçek bir ideolojik ilerlemenin değil de işçi hareketindeki kendiliğinden gelişmenin ürünü olduğuna göre, hareketteki gerilemenin bu kez tersinden olarak aynı yönelimi "kendiliğinden" gözden düşürmüş olmasma şaşırmamak gerekir. Doğaldır ki, bu arada sosyalizm vurgusu da demokrasi ve özgürlük mücadelesi lehine geriledi. Tasfiyeci-legalist projeler asıl siyasal anlamını elbetteki "demokrasi mücadelesi"nde bulacaklardı.

-IV-

'80'li yılların ikinci yarısı Türkiye ve dünya sol hareketi için bir dönemin sonudur. Türkiye'de '80'li yıllar, '60'lı yıllarda yeniden şekillenmiş sol hareketin, devrimci ve reformist kanatlarıyla bir bütün olarak bunalıma girdiği, çözülme ve dağılmaya yaşadığı bir tarihsel zaman dilimi oldu. Bunun sol'un tarihsel şekillenmesinden gelen kendine özgü dinamikleri vardı. 1987-90 dönemi bir yeniden toparlanma dönemi olarak göründü, fakat zaman bunun bir görüntüden ibaret olduğunu göstermekte gecikmedi. Dünya ölçüsünde ise, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki gelişmeler '80'li yılların ikinci yarısına damgasını vurdu ve vardıkları sonuçla tüm dünyayı, fakat özellikle dünya sol hareketini derinden sarstılar. Her bir ülkede kendine özgü bir biçimde oluşmuş sol hareketin bir dönemine karşı konulmaz bir biçimde son verdiler. Onun yeni bir dönemin eşiğine getirdiler, yeni ayrışmaları ve saflaşmaları,bunun ürünü yeni oluşumları zorladılar. Türkiye sol hareketini de derinden etkileyen bu süreç halen dünya ölçüsünde devam etmektedir.

EKİM içinden kopup geldiği geçmişin bir kısım izlerini üzerinde, belli kalıntılarını içinde hala taşıyor olmakla birlikte, eskinin değil, Türkiye'de ve dünyada başlayan bu yeni dönemin bir hareketidir. EKİM geçmişten geleneksel hareketten bir kopuştur, ileriye doğru gerçek bir sıçramadır.

1987 yılı, Türkiye'de olayların seyri ve devrimci hareket için bir dönüm noktası olan bu kritik tarih, aynı zamanda EKİM'in doğduğu yıldır. Bu rastlantısal değil, EKİM'i yaratan koşullar ve dinamiklerle birlikte düşünüldüğünde son derece mantıksaldır. 1987 yılı, Türkiye'nin yakın geçmişine damgasını vuran küçük-burjuva hareketliliğinin ve bu temel üzerinde, bu hareketlilik içinde kendini bulmuş ve oluşturmuş küçük-burjuva devrimciliğinin/sosyalizminin artık geride kaldığı gerçeğinin daha net görülebildiği bir dönemeci işaretler. EKİM, bu gerçekliğin bilincidir.

Geleneksel devrimci hareket için toparlanma yılları olan 1987-90 dönemi, EKİM için bir ilk ideolojik, politik ve örgütsel şekillenme sürecidir. Kopuşun ve ideolojik gelişmenin gücü ve dinamizmi, öznel bakımdan en elverişsiz maddi koşullarda siyasal yaşam alanına giren EKİM'i, '90 yılı tamamlandığında Birinci Genel Konferansını toplayabilecek örgütsel düzeye ulaştırabilmişti. EKİM 1.Genel Konferans'ının hareketin o aşamaya kadarki gelişme düzeyi ve sınırları konusundaki değerlendirmesi yeterince gerçekçidir: O güne kadarki süreç, EKİM için, esası itibariyla, ideolojik gelişmenin sağladığı olanaklar temeli üzerinde bir ilk kadro potansiyelinin biriktirilmesi evresidir. Konferans sonrası süreç ise, EKİM için, o güne kadar biriktirdiği güçleri örgütsel bakımdan düzenleyeceği ve sistematik bir politik faaliyete yönelteceği bir dönemin başlangıcı olacaktır:

"EKİM saflarında birleşmiş komünistlerin, güç ve olanaklarının en sınırlı olduğu bir evrede dahi, ulaştıkları teorik açıklığın yanısıra, pratiğin sunduğu olanakları görmenin de açıklığı ile hareket ederek, pratik ilgilerini sınıf hareketine yöneltmeleri son derece isabetli bir tutum olmuştur. Biriktirilen güçler, yaratılan örgütsel olanaklar, komünistleri, işçi hareketinin pratik seyrine daha sistemli ve etkili bir biçimde müdahale etmek, bu çabayla içiçe, sınıf öncülerinin daha geniş bir kesimini sosyalizme ve partileşme sürecine kazanmak aşamasına getirmiştir. Partinin örgütsel inşası, bu çaba içinde sağlıklı ve kalıcı bir yapıya ve temele kavuşacaktır. Aynı şekilde, sınıf hareketine müdahale çabası içinde kazanılan bu proleter güçler, ideolojik güçlenmeyle birarada, tüm komünistlerin parti birliğini sağlama sorununun çözücü dinamikleri olarak temel bir rol oynayacaklardır." (Değerlendirme ve Kararlar, s.129).

1987'de ortaya çıkan ve en büyük olanaksızlıkları altederek 1. Genenel Konferansını toplamak aşamasına ulaşabilen EKİM, yazık ki Konferansla başlayan bu yeni süreçte önüne koyduğu görevleri gerçekleştirmede başarısızlığa uğramıştır. EKİM, kendini yaratan ilk atılımı, kendini geliştiren yeni bir atılımla birleştirememiştir. EKİM, o güne kadarki gelişmesini esası itibarıyla ideolojik gelişmesine borçluydu. İdeolojik gelişmenin gücüyle yaratılan güç ve olanakları örgütsel bakımdan en iyi biçimde düzenleyerek sistematik bir politik faaliyet ve mücadeleye yöneltmek aşaması, aynı zamanda teori-pratik bütünlüğünün, EKİM'in kendi teorik-ideolojik perspektiflerini maddi bir kuvvete dönüştürme yeteneğinin pratikte sınanacağı bir aşama demekti. Beşinci yıla giriş değerlendirmesinde de ifade edildiği gibi, EKİM bunda belirgin bir zorlanma yaşamış, "kan uyum-

suzluğu" olarak tanımlanan olgu ortaya çıkmıştır. Aynı değerlendirmede bunun asıl kaynağının önderlik planındaki zaafiyetler olduğu, giderilememesi, kan uyumsuzluğunun sürmesi durumunda hareketi sıkıntılara, giderek bunalıma iteceği vurgulanmıştı. EKİM geride kalan yıl içinde önderlik planında doğan tıkanmayı gideremedi ve bunun sonuçları giderek bir örgütsel bunalıma vardı.

EKİM 1. Genel Konferansı Ocak-Şubat 1991'de toplandı. Bu tarih, tam da 1990 yılında tepe noktasına varan proleter kitle hareketinin gerilediği ve bunun daha önce üzerinde durulan çerçevede geleneksel devrimci hareket üzerinde yeni bir tasfiyeci sürece yolaçtığı dönemeci işaretler. EKİM bu yeni tasfiyeciliğin kendini ortaya koyduğu tüm biçimleri, kullandığı tüm argümanları az-çok zamanında teşhir etti ve buna direndi. Fakat buna rağmen bugünden bakıldığında daha net görülüyor ki, Türkiye'nin ve Türkiye sol hareketinin bu son iki yıllık koşulları ve süreçleri EKİM üzerinde de bir tasfiyeci basınca dönüşmüş, EKİM saflarında belli gedikler açabilmiştir. EKİM bu toplumun içindedir ve devrimci hareketin bir parçasıdır. Böyle olunca toplumda yaşanan ve sol hareketi tasfiyeci bir dağılmayla yüzyüze bırakan gelişmelerin, yaşayan bir varlık olarak EKİM'de az-çok yankı bulmaması düşünülemezdi. Bu değil, tersi anormal bir durum olurdu.

Bununla birlikte, bu yankılanmanın yaratacağı etki ve sonuçlar, EKİM'in kendi gerçek durumu, bunu göğüsleme ve kendi çizgisinde kararlılıkla yürüme hazırlığı ve yeteneği ile dolaysız olarak bağlantılıydı. EKİM, kendi görev ve sorumluluklarını gerçekleştirmede, ideolojik gelişmesini buna uygun bir politik ve örgütsel gelişmeyle tamamlamada zorlandığı ölçüde, bu onu yeni tasfiyeci süreç karşısında bir ölçüde donanımsız ve savunmasız bırakırdı, öyle oldu.

EKİM, 5. yıla giriş değerlendirmesinde "kan uyuşmazlığı"nın giderilememesinin yaratacağı sonuçlara önden şöyle işaret etmiştir:

"Bu son derece ciddi bir durumdur. Yalnızca örgüt yaşamımızı bozmakla, örgütsel-pratik faaliyetimizi zaafa uğratmakla kalmamakta, EKİM'in yeni kimliğinin pratikte somutlaşmasını güçleştirdiği ölçüde, bilinç karışıklıklarına da neden olmaktadır. İdeolok çizgimize, politik görüşlerimize yakınlık duyan, ama farkımızı politik-örgütsel pratiğimiz içinde de görmek isteyen dışımızdaki bazı devrimcileri tereddüte düşürdüğü gibi, pratik bir farklılığı sergileyememek ölçüsünde, bizzat içimizde, proleter sosyalizmi ile küçük-burjuva sosyalizmi arasındaki ayrım çizgilerini silikleştirmede ifadesini bulabilecek bir liberal eğilime de zemin olmak tehlikesini taşımaktadır." (EKİM Beşinci Yılında, sayı:49, *Ekim* 1991)

Zaman bu yerinde kaygının temelsiz olmadığını gösterdi.

EKİM kendi sorununu çözecektir. Bu güç ve olanaklara fazlasıyla sahiptir. Yaşadığı örgütsel bunalım bu güç ve olanakları da harekete geçirmiş, yeni bir dinamizme kavuşturmuştur. Yola çıktığı fakat henüz bunu gerçekleştirebilecek güç ve olanaklardan yoksun olduğu bir evrede (Ekim 1988) EKİM, kendi perspektiflerini şöyle tanımlamıştı:

"Gerek geçmişin birikimi olan ve halihazırda var olan eski güçlerden, gerekse işçi hareketindeki canlanmanın ortaya çıkaracağı yeni güçlerden mümkün olan en çoğunu proleter sosyalizminin saflarına katmak, siyasal faaliyet ve örgütsel şekillenmede atacağımız adımlara bağlı. Düşünce eylemle, teori kendine uygun pratikle tamamlanmadığı sürece hiç de inandırıcı olunamayacağı, dahası ideolojik bozulma ve yozlaşmanın kaçınılmaz olacağı konusunda EKİM yeterince açık bir kavrayışa sahiptir.

EKİM, geçmişte ve bugün örnekleri hayli çok devrimci çevrelerden bir yenisi olmak istemiyor. Bu, kısırlaşma, yozlaşma ve somutta yokoluş demektir. Biz toplumumuzun en ileri, en devrimci sınıfının, Türkiye işçi sınıfının en iyi, en diri, en ileri güçlerini bünyesinde toplayan, bu güçlerin birikimini, deneyimini, enerjisini, maddi varlığını en ileri derecede kucaklayan gerçek bir proleter sınıf öncüsünün yaratılmasını hedefliyoruz. Bir bütün olarak hareketimiz, tüm yoldaşlarımız buna uygun davranmalı, buna uygun bir perspektife ve hayal gücüne, buna uygun bir bilince ve yüreğe sahip olmalı, bunu karşılayacak bir enerji ve çaba koymalıdır ortaya." (Devrimci Harekette Reformist Eğilim, s.58)

Bu perspektif bugün her zamankinden daha günceldir. EKİM bunun hakkını vermek sorunu ve sorumluluğu ile yüzyüzedir ve bunun olanaklarına sahiptir. EKİM önüne sınırlı bir misyon koyamaz. Bu tasfiye ve yokoluş demektir. Bugün solda görünürdeki hercümerce rağmen, gerçekte sahne fazlasıyla nettir. Solda dört temel kanal vardır. Sayısız grup ve çevreden oluşan genel sol hareket ayrışıp saflaşarak bu temel kanallar içinde eriyecektir.

Kürdistan'da ulusal hareket PKK'nın şahsında önderliğini bulmuştur ve yolunu yürümektedir. Türkiye'de solun reformist kanalını (küçük burjuva reformizmini) az-çok hakkını vererek dünün Sosyalist Partisi, bugünün İşçi Partisi doldurmaktadır. Küçük burjuva radikalizminin bayrağı bugün için Devrimci Solu'un elindedir ve dirençle taşınmaktadır.

Solda son bir temel mücadele kanalı vardır: Proleter sosyalizmi EKİM, ideolojik-politik platformuyla yeterince net bir biçimde doldurduğu bu mücadele kanalını bir örgüt olarak siyasal yaşam içinde hakkıyla doldurmak sorunuyla yüzyüzedir.

EKİM, kendi misyonunun hakkını vermek sorunuyla yüzyüzedir.

EKİM

İktisadi savaşım ve toplu iş sözleşmelerine yaklaşım

Çalışma koşullarının düzeltilmesi, ücretlerin yükseltilmesi, iş güvenliği ve çalışma koşullarının islahı, çalışma saatlerinin düşürülmesi, sosyal hak ve güvenceler elde etme vb. konularda, işçilerin tek tek kapitalistlere ya da kapitalist gruplarına karşı yürütmekte olduğu savaşım; sınıfın iktisadi savaşımını oluşturur.

İktisadi savaşımın kapsamı, düzen dışına taşamaz. Öne sürülen talepler, mücadelenin etrafında şekillendiği şiarlar, düzen içinde elde edilebilir sorunlardan oluşmaktadır. Bu özelliğiyle salt iktisadi savaşım düzeni rahatsız etmekle, düzen dışı bir potansiyel taşımakla birlikte, kendi başına düzenin temellerine yönelecek bir karakter taşımaz.

Salt iktisadi savaşım; yalnızca düzenin temellerine vuramayan, kapsamı dar bir savaşım olmakla sınırlı değildir. Aynı zamanda bu savaşım aracılığıyla elde edilen kazanımlar eğer politik kazanımlarla pekiştirilimezlerse; elde edilen iktidisadi kazanımların kalıcılığı da sözkonusu olamaz. Düzen çeşitli araçlarla, enflasyon, ücretlerin dondurulması yoluyla vb. bu kazanımları kısa sürede etkisizleştirip geri alır.

Komünistler iktisadi mücadelenin bu sınırlı karakterini gözetir ve sınıf nezdinde bilince çıkması doğrultusunda bir propaganda ve ajitasyon faaliyeti yürütürler. Ne var ki bu iktisadi mücadelenin reddedileceği ve bu temelde gelişen sınıf hareketlerinin dışında durulacağı anlamına gelmez. Tersine komünistler, iktisadi temelde gelişen sınıf hareketlilikleri içinde yer almakla yetinemezler, dahası bu mücadeleye belirli bir perspektif ve planla yaklaşırlar, bu doğrultuda talep ve şiarlar formüle etmeye çalışırlar. Komünistler, *"...işçiler arasında bu temele dayanarak ajitasyon yürütmenin, yani patronlara karşı günlük savaşımlarında işçilere yardımcı olmanın ... zorunlu olduğu konusunda görüş birliği içerisindedirler"*. (Lenin)

Dolayısıyla, komünistlerle sendikalistler, reformistler, liberaller arasındaki farklılık, iktisadi mücadelenin yadsınıp yadsınmaması noktasında değildir; bu mücadelenin az çok politik bir karakter taşımasının zorunlu olduğu noktasında da değildir; temel farklılık sınıf hareketinin politikleşmesi sorununa kimin nasıl baktığı, bu politikleşmeden ne anladığıdır.

İktisadi savaşımlar çoğu kez, devrimci basilin, sınıf bilinçli komünistlerin herhangi bir katkısı olmadan kendiliğinden siyasal savaşıma dönüşür. Ne var ki bu siyasallaşma kendiliğinden sendikal siyaset düzeyini aşarak, bir komünist siyasal sınıf hareketi düzeyine ulaşamaz.

İktisadi savaşım, bu müdahale için, siyasal bilinç kıvılcımlarını sosyalist siyasal bilinç düzeyine çıkarmak çabası için komünistlere elverişli imkanlar sağlar. Sosyalist siyasal mücadelenin koşullarını hazırlar, ona imkanlar sunar. İktisadi grev, gösteri, direniş vb. mücadele biçimleri proletarya açısından, tecrübe ve deneyim kazanmak, birlikte savaşma alışkanlığını geliştirip kendi sosyal ve siyasal gücünü bilince çıkarmak ve çok daha önemlisi sınıf savaşımının çok daha yüksek biçimlerine, sosyalist siyasal mücadeleye, silahlı başkaldırıya hazırlanmak için önemi reddedilemez savaşım okullarıdır.

İşte komünistlerin görevi, bu „savaşım okullarını" sosyalist siyasal mücadeleye dönüştürmek için, planlı, hedefli bir propaganda, ajitasyon ve örgütlenme çabası içerisinde olabilmektir. Bu hareketlilikleri politikleştirmek, hareketin öncüleri üzerindeki geri sendikal bilinç düzeyini parçalayarak onları önce politik örgütte, partide örgütleyebilmektir.

Bunu başarabilmek, iki içiçe geçmiş, biri diğeri adına reddedilemez görevi gerçekleştirebilmekle mümkündür. Birincisi, komünistler hiç bir aşamada sınıfın dikkatini dar sendikal-iktisadi alandan genel politik sorunlara çekmeye yönelik propaganda-ajitasyon çabasından ödün veremezler. İkincisi, bu çabayı etkin kılmak için iktisadi-sendikal mücadeleyi reddedip küçümsemek yerine, bu mücadeleleri sınıfı düzenle, sendika bürokrasisiyle, reformizmle karşı karşıya getirecek biçimde planlamak, talep ve şiarları bu doğrultuda saptamak zorundadırlar.

* * *

Toplu iş sözleşmelerinin (TİS) yoğunlaştığı dönemler, genellikle işçi hareketliliğinin de yoğunlaştığı dönemlerdir. Bu bir yanıyla olağan, doğal bir olgu olmakla birlikte, Türkiye gibi işçi sınıfının yalnızca TİS dönemlerine bağlı olarak bir hareketlenme yaşadığı coğrafyalarda, sınıf hareketinin dar iktisadi çeperi parçalamayı başaramadığının da göstergesidir. Bir zayıflık işaretidir.

Türkiye'deki işçi hareketililiği geçen dönemlerde kazandığı yığınsallık ve yasadışılık çizgisine rağmen, iktisadi sınırları pek az zorladı. Başta Kürt sorunu olmak üzere, bir dizi sosyal ve siyasal olguya tavır geliştirmekte hayli suskun ve edilgen bir çizgi izledi. Barışçıl mücadele sınırlarının çok az dışına çıktı.

İşte TİS süreçlerine yaklaşımda gözetilmesi gereken temel unsur, sınıf hareketindeki bu zayıflığa karşı mücadeledir. Sınıf hareketindeki bu zayıflık, politikleşme konusundaki bu geri konum, TİS süreçlerine yaklaşımda da iki zaaflı eğilimi beslemektedir. Ya TİS'i dar iktisadi bir sorun olarak ele alan doğru yaklaşım, bu sürece müdahale görevini küçümseme gibi yanlış bir yaklaşıma dayanak yapılmakta; ya da sınıf hareketine müdahale ve onunla birleşmek bu „dar alanın" içine hapsolunarak gerçekleştirilmek istenmektedir. Öncü işçilerde her iki zaaf da sözkonusudur ve her ikisiyle de mücadele edilmelidir. Ne var ki bugün ağırlıkta olan ve özellikle mücadele edilmesi gereken zaaf ikincisi, yani dar-sendikalist bakıştır.

Komünistler, sürecin her noktasında işçi hareketine politik alandan müdahale etmeye ve sınıf hareketiyle bu zemin üzerinde birleşmeye çalışırlar. Sınıfın dikkatini dar iktisadi sorunlardan genel sosyal ve siyasal sorunlara çekmeye çalışırlar. Politik plandan yapılan bu müdahale, örgütsel planda da sendikal örgütlülük zemininin aşılarak, sınıf öncüsünün politik örgüt etrafında birleştirme çabasıyla elele yürür, yürümelidir.

İşte bu temel perspektif nedeniyledir ki, *"sendikal mücadeleyle çalışma koşullarında yapmaya çalıştığımız iyileştirmeler, kendi başlarına bir amaç değildir, ama ücretli köleliğin bütünüyle ortadan kalkması için genel sınıf kavgasını şiddetlendirmede ve daha başarılı yürütmede yalnız bir araçtır"* (Dimitrov)

Dolayısıyla iktisadi mücadeleyi bu genel bağlantısından koparark, kendi içinde bir amaç ve uğraş haline getirmek, komünistlere temelden yabancı, uzak bir yaklaşımdır. İşçi hareketinin dar iktisadi çeperi parçalayamamış olması, yalnızca komünistlerin sınıfın dikkatini politik sorunlara çekme görevinin taşıdığı önem ve aciliyeti gösterir. Özellikle de, iktisadi çeperde de olsa eğer işçi hareketliliği istikrarlı bir gelişme çizgisi taşıyorsa, komünistler hiçbir "propaganda ve ajitasyon çabasının boşa gitmeyeceği" bilinciyle işçi hareketini politikleştirme çabalarını yoğunlaştırmakla çok daha fazlasıyla yükümlüdürler demektir.

* * *

Kuşkusuz vurguladığımız gibi, herşeyden önce komünistler, iktisadi mücadeleyi bir amaç haline dönüştürme tutumuyla mücadele edecekler, bu tutumla aralarına sınır çizeceklerdir. İşçi hareketinin dikkatini genel politik sorunlara çekme görevini hiç bir aşamada ihmal edip gölgede bırakmamaya özen göstereceklerdir. Ne var ki, komünistler tüm bunlarla birlikte iktisadi mücadeleyi bir araç olarak kullanabilme mahiretini gösteremez, bu mücadeleyi küçümseme, yok sayma eğilimine prim verirlerse; yalnızca ve yalnızca sınıf hareketini politikleştirme ve öncüyü örgütleme görevine sırt çevirmiş olurlar.

Bir kez daha, burada temel sorun iktisadi mücadeleyi reddetmek değil, bu aracı sınıf hareketini politikleştirmek amacı doğrultusunda kullanabilmektir.

* * *

Toplu iş sözleşmeleri sömürüyü ortadan kaldırmayan ama sınıfın iktisadi ve sosyal haklarını genişletebilen belgelerdir. Her TİS dönemi aynı zamanda bu iktisadi-sosyal çerçeve içerisinde sermaye ile emeğin mücadelesinin yoğunlaştığı dönemlerdir.

Toplu iş sözleşmelerinin sınıfın iktisadi ve sosyal haklarıyla ilgili bu mahiyeti, aynı zamanda sözleşme dönemlerinde sınıfın duyarlılık düzeyinin artmasının, politikleşme eğiliminin yoğunlaşmasının nedenidir de...

Bu nedenledir ki, burjuvazi ve sendika bürokrasisi, TİS dönemlerini apolitik bir sürece dönüştürmek için özel bir çaba harcar. Bu amaç doğrultusunda işçiler sözleşme sürecinden uzak tutulmaya çalışılır, sözleşme kapalı kapılar ardında yapılan görüşmeler aracılığıyla sürdürülüp sonuçlandırılır. Dahası tam da bu aynı nedenle, hem

burjuvazi hem de sendika bürokrasisi tarafından sözleşme aralıkları uzun tutulmaya çalışılır.

TİS sürecinde sınıfı apolitikleştirme çabası, aynı zamanda „sözleşme"nin yalnızca ücret sorunuyla ilgili bir olgu olarak sunulmasında da kendini gösterir. Bu süreçte işçilerin dikkatleri yalnızca ücret zammı üzerinde yoğunlaştırılır. İşçilerin dikkati, sosyal ve siyasal kazanımların öneminden uzaklaştırılmaya çalışılır vb...

Gerçekten de TİS sürecinde işçilerin duyarlılığında bir artış olmakla birlikte, bu duyarlılık artışı „ücret zammıyla" ilgili sorunları pek az aşmaktadır. Oysa bu dönemde sendikal ve politik sorunlar işyerlerinde daha yoğun bir biçimde tartışılır. Sendikalizmin gerçek mahiyeti, elde edilecek kazanımların niçin kalıcı olamayacağı ve ne yapılması gerektiği konusunda tüm işçiler meraklı dinleyiciler olmaya en fazla bu dönemde hazırdırlar. İşte TİS sürecinde öncülerin görevi, bu ilgi yoğunlaşmasını en etkin biçimde kullanabilmek, her tartışma ortamını politik bir foruma dönüştürebilmeyi başarabilmektir.

TİS sürecinde, bizlerin, komünistlerin politikası hiçbir biçimde kendi ayrımını yalnızca daha yüksek ücret talep ediliyor olmasıyla göstermez, göstermemelidir. Komünistler esasen işçilerin dikkatini „ücret" sorununun dışına taşırmaya çalışırlar.

TİS döneminde uyguladığımız politik çalışmanın, propaganda ve ajitasyon faaliyetinin başarısı her şeyden önce şu soruların yanıtlarıyla ortaya çıkar. Bu süreçte sınıfı burjuvazi ve sendika bürokrasisi ile açık çatışma alanına çekebildik mi? İşçiler içerisinde dar ekonomik-sendikal bakışı ne denli kırabildik? Öncüyü örgütlemekte ne denli başarılı olabildik?

Kendi başına değil, ancak bu temelde sınıfın sağlamış olduğu hak kazanmalarında bizim oynadığımız etkin rolün siyasal bir anlamı olabilir; bu hak kazanımları siyasal başarının bir göstergesi kabul edilebilir.

Bizim doğrudan TİS'e yönelik somut önerilemizde bu bakış çerçevesinde, demek oluyor ki sınıfı politikleştirmek, onu açık savaşıma çekerek burjuvazi ve sendika bürokrasisi ile karşı karşıya getirebilmek ve sınıf savaşımının daha özgür daha avantajlı koşullarda sürmesinin olanaklarını yaratabilmek amacına bağlı olarak saptanabilir ve savunulabilir.

İşte bu bakış doğrultusunda;

* Toplu iş sözleşme sürecini sınıf içindeki reformculuğun, şovenizmin ve sendika bürokrasisinin sınırlamalarını kırabilmek açısından etkin olarak kullanabilmeliyiz. Bu süreçte sendika bürokrasisinin doğuracağı fiili engelleri aşabilmek doğrultusunda öncü işçileri ortak platformlarda bir araya getirebilmeliyiz.

* Burjuvazinin ve sendika bürokrasisinin sınıfı sözleşme sürecinden yalıtma çabalarına karşı mücadele etmeli, işçilerin denetim ve yönetiminde bir sözleşme süreci için mücadele etmeliyiz. „Onaylamadığımız sözleşmeye hayır!". Tavrımız bu şiarda somutlaşmalıdır.

Toplu sözleşme sürecine katılmak için TİS komiteleri oluşturulmasını teşvik etmek, TİS görüşmelerine bu komitelerin de katılması ve sözleşmenin imzalanmadan işçilerce oylanması için mücadele etmek, tüm bunlar görevlerimizdir.

* Sözleşme sürelerinin kısaltılması -örneğin 1 yıllık sözleşme- ileri sürülmesi gereken önemli bir taleptir. 2 yıllık ya da daha uzun sözleşme süreleri sınıfın mücadele duyarlılığım törpülemek amacıyla burjuvazi tarafından sınıfa dayatılmaktadır.

Ayrıca grev hakkım salt sözleşme dönemleriyle sınırlayan mevcut anti-demokratik yasal mevzuatın değiştirilmesi, hak, dayanışma, genel grev hakkının yasallaşması talebi, TİS sürecinde sınıf içinde yaygınlaştırılmaya çalışılmalıdır.

* İşsizlik, bugün de sınıf hareketini dizginlemek ve mücadeleye önderlik eden öncü işçileri fabrika ortamından uzaklaştırmak için burjuvazinin kullandığı en etkili silahlardan biridir. Komünistler bu alanda gerekli duyarlılığı göstermeli, burjuvazinin bu silahını sınırlamak ve etkisizleştirmek doğrultusunda talepler ileri sürebilmelidir. 13., 17. ve 24. maddelerin kaldırılması; işsizlik sigortasının derhal kurumlaştırılması; tazminatların yükseltilmesi vb. istemler sınıf içinde yaygınlaştırılabilmelidir.

* İşçi hareketinin gelişimi açısından olumsuz faktörlerden biri de uygulanan ücret farklılaştırmasıdır. Gruplandırma, kademe, yüzdeli ücret, prim sistemi vb. gibi uygulanan ücret sistemleri aracılığıyla işçiler arasında farklı ücret kategorileri oluşturulmakta, bu ise işçilerin ortak davranma eğilimini sınırlandırmaktadır. Bizler mümkün olan her durumda, örneğin ücret farklılaştırmasının iş koşullarındaki farklılıktan kaynaklandığı durumlarda bu uygulamalara karşı çıkmalı, seyyanen ücret sistemini savunmalıyız. Bu durumda talebimiz „ücret farklılaştırması değil, iş koşullarının aynılaştırılması" olmalıdır.

Erhan TAYLAN

Faşizmin enkazı: DİSK!

12 yıl öncesine kadar, tüm eleştirilere rağmen mücadeleciliği, devrimciliği ve işçi sınıfına sosyalist propagandayı taşıması ile anılan ve Türkiye'nin en büyük işçi potansiyeline sahip olan DİSK, artık bir enkazdan başka hiçbir görünüm arzetmiyor. Kesin bir iddiadır: Trilyonlarla hesaplanan DİSK mülkiyeti olmasaydı, bugün DİSK'teki yöneticilerin beşte birini bir arada görebilmek mümkün olamayacaktı.

Bu yaşanan oniki yıllık süreç, DİSK yöneticilerini yalnızca idamla tehdit ederek korkutınadı ve ikialtı yıl zindanlarda tutarak sindirmedi, aynı zamanda ve hatta hepsinden önemli olarak onları ideolojik ve pratik-ekonomik olarak kapitalizmin saflarına kattı. Şu anda DİSK'te ciddi misyonlara sahip olan birçok yönetici bir ticari kurumun sahibi, bir işyerinin sahibi veya bir işletmenin yöneticisi konumundadır. Yine bu aynı kişiler DİSK'teki son konumlarını iyi değerlendirerek hazır parayı kendi kasalarına aktarmanın, sermayeye dönüştürmenin çare ve fırsatlarını yaratmaya çalışıyorlar. Tüm yöneticileri soysuz, kişiliksiz ve bu anlayışa uygun olan sendikalarda iş bitmek üzeredir. Sevindirici olan, DİSK'e bağlı sendikalarda, bu durumu reddeden, para almayı ve yedirmeyi reddeden, işçi sınıfından kopuk olmalarına rağmen sınıfsal-devrimci bir bakış sunabilen onurlu unsurların varlığını görmektir.

DİSK gerekli midir?

Teksif Sendikasının Eyüp Şube Başkanı diyor ki; *"Mesut Yılmaz'ın kardeşi Turgut Yılmaz'a ait bir işyerini örgütleme girişiminde bulunduk. İşçilerin örgütlenmeye eğilimi çok iyi idi. İşverenin engellemesi karşısında işçiler direnişe geçti. Direnişe sendika olarak yardımcı olmakta iken, Şevket Yılmaz ve diğer Türk-İş yöneticileri bizi engellediler. Direniş devam etmekte iken işçileri terk etmek zorunda kaldık."*

Demek ki Türk-İş, işçilerin örgütlenmesini reddediyor. Örgütlü toplam işçi sayısı her geçen gün azalıyor. TEKSİF'in üye sayısı 1980'e göre yarıya düşmüş. Rakamlar şöyle:

1980; Tekstil işkolunda 205 bin işçi çalışıyor. 22 bin gayrı resmi (sigortasız-kaçak çalışan) işçi sayısı ilave edilirse 227 bin Tekstil işçisi var. İşkolunda irili ufaklı 29 yetkili sendika mevcut. Bu sendikalar 171 bin üye işçi adına sözleşme imzalamışlar.

1992; Tekstil işkolunda 600 bin işçi çalışıyor. İşkolunda yetkili iki sendika var. Bu sendikalar 115 bin üye işçi adına sözleşme imzalamışlardır.

Sendikalı işçi sayısı hızla erimektedir. Yetkili sendikalar yeni üye alınadıklarına göre, bu işçileri başka bir sendikada örgütlemek gereği doğmaktadır. Bir bakıma DİSK'in bu talebe cevap vermesi düşünülmektedir. Fakat DİSK'te, bu örgütsüzlüğün -sendikasızlaştırma politikasının- nasıl aşılacağı tartışılmıyor. Hazır paranın nasıl kullanılacağı, kimin kasasına akacağı, kimin payının ne kadar olduğu ana tartışma konusu. Kısaca, birisi, "ben şu kadar para yiyeceğim" diyor, diğeri, "yedirmem" diyor.

DİSK üyesi Tekstil İşçileri Sendikası bunun bir örneği. 1992 Şubat'ında kongre yapıldı ve yedi yönetici seçildi. Bu yöneticiler görev dağılımı yaparken, en önemli görevleri, aynı zamanda DİSK genel sekreterliği görevini yürüten kişi aldı. Halen DİSK genel sekreterliği, Tekstil başkan vekilliği ve Tekstil örgütlenme dairesi aynı kişide bulunuyor. Bu kişi, fiilen örgütlenmenin önünde engel teşkil etmektedir. Ayrıca örgütlenme dairesinde hiçbir iş yapmayan altı-yedi tane asalağa aylık dört-beş milyon maaş ödetiyor. Kendisi ise, geçmişe yönelik hesaplarımı yaptırmış, Tekstil yönetimine demiş ki; „ben geçmişe ait alacaklarımı sizden alıp bundan böyle bir daha para -maaş vs.- talebinde bulunmayacağım." Almış 110 milyon... Aynı şeyi DİSK'te de yapmış ve 128 milyon da DİSK'ten almış. Durum anlaşılınca çağırıp uyarmışlar ve paranın birini iade etmesini belirtmişler. Adam, "vermem" diyor. Yine aynı sendikanın başkan ve sekreteri de farklı bir numara ile, sendikanın parasını Halkbank'ta yasa dışı bir hesap açarak kendi kasalarına aktarmayı denemişler. Ama yönetim kurulu erken farkedip "yedirmeyiz" diye dikilmiş karşılarına. Bundan sonra da kavga başlamış. Yönetim, biri 3 (başkan, sekreter ve başkan vekili) diğeri 4 muhalif yönetici olmak üzere ikiye bölünmüş. Tartışmalar muhalif dörtlüyü, daha çok sınıf mücadelesine sahip çıkar konuma doğru, diğerlerini de, bu muhalefeti ezme doğrultusunda olabildiğince sertleştirmiştir.

Bu tartışmalar DİSK'i son derece rahatsız ediyor. Hem gerçekten işçilerle uğraşmayı gerektirecek bir konuma gelme, -örgütsüz ya da sendikasından memnun olmayan- işçilerin DİSK'te örgütlenme isteğinin rahatsızlığı var, hem de parasal yolsuzlukların su yüzüne çıkmasından doğan tedirginlik. Bu iki nedenle, Ankara'ya gidip gelmeler son derece

(Devamı s. 35'de)

Kürt sorununda emperyalist plan ve politikalar

Amaç; Türkiye ve bölgedeki devrimci sürecin önünü kesmektir

Türkiye tarihinde 12 Eylül sonrası, Kürt sorunu ve Kürt özgürlük mücadelesinin yeni bir tarihsel döneme girişini işaretler. Önceki dönemlerde "feodal sınıfların bir sorunu" olarak gündeme giren ve feodal-burjuva sınıfların önderliği altında sürdürülen Kürt ulusal mücadelesi, 12 Eylül sonrasında -tarihsel birikimin de temeli üzerinde- bu kez biraz gecikerek de olsa sınıfsal farklılaşma temeli üzerinde ve halkçı bir içerikle siyasal sahneye çıktı ve bu sahnenin önplanında yer tuttu.

Bir gerilla mücadelesi olarak başlayan ve Kürt halkının haklı ulusal istemlerini devrimci bir tarzda ifade eden Partiya Kerkeren Kürdistan (PKK)'nın devrimci ulusal önderliği altında gelişen bu yeni dönemin Kürt özgürlük mücadelesi, sömürgeci burjuvazinin başvurduğu tüm tedbirlerine karşın son derece başarılı bir gelişme çizgisi gösterdi. Önce emekçi Kürt köylülüğünün ve giderek de kentlerin alt tabakalarının katılımı ve desteği ile ifade edilen bağımsız devrimci bir halk hareketi niteliğini kazanıp büyüdü. Geniş Kürt halk kitlelerinin sömürgeci burjuvaziye karşı ulusal özgürlük ve eşitlik için politik bir direnişine dönüşerek devrimci bir süreci başlatan bu hareket, yalnızca Kürdistan'ın geleneksel yapısı ve ilişkilerinde köklü bir değişimin ve dönüşümün yolunu açmakla kalmadı, yanısıra Türkiye toplumunu da derinden sarstı.

O kadar ki, Türk sömürgeci burjuvazisinin geleneksel inkar ve yoketme politikası, bu politikanın temel ideolojik ve tarihsel dayanağı olan Kemalizm, Kürdistan'da gelişen özgürlük ve eşitlik mücadelesinden öldürücü darbeler yedi, direnme gücünü yitirip çöktü. Yıllarca TC'nin resmi ideoloji ve politikalarıyla uyuşmuş beyinler çözüldü, başta Türk halk yığınları içinde olmak üzere, hemen her çevrede Kemalizme ilişkin önkabuller halindeki tüm yargılar sorgulanmaya başlandı.

Türkiye Kürdistan'mdaki bu devrimci sürecin Kürdistan'ın diğer parçalarını ve Ortadoğu'yu etkilememesi düşünülemezdi. Nitekim Türkiye Kürdistan'ındaki devrimci süreç Kürdistan'ın diğer parçalarında ve Ortadoğu'da etkili oldu, orada da devrimci bir gelişmenin yolunu açtı.

Böylece Kürt sorunu ve Kürt özgürlük mücadelesi sadece Türkiye'nin değil, tüm bölgenin ve ötesinde de uluslararası kamuoyunun gündemine **yeni bir düzeyde** ve yakıcı bir biçimde girdi.

Türkiye Kürdistan'ında gelişen ve tüm bölgeyi etkileyen bu devrimci süreç, öteden beri Kuzey Afrika şeridi ile birlikte Ortadoğu'yu bir „istikrarsızlık kuşağı" olarak niteleyen emperyalistleri, Kürt sorununun taşıdığı devrimci olanakların ve bunun bölgedeki gerici-sömürgeci statüko için taşıdığı tehlikenin tamamiyle bilincinde olarak, stratejisinde değişiklikler yapmaya, yeni tutum ve politikalar geliştirmeye, yeni uygulamalara başvurmaya itti.

Türkiye Kürdistan'ında başlayıp tüm bölgeyi etkileyen devrimci gelişmenin önünü kesme sorunu, TC ve bölgenin diğer devletlerini aşıp, başta ABD olmak üzere Batılı emperyalistlerin ortak sorunu ve ilgi odağı haline geldi.

Emperyalizmin "yeni dünya düzeni" stratejisi ve Kürt sorunu

Sovyetlerin ve Doğu Bloku'nun çözülüşü ve çöküşünden sonra, ABD'nin başını çektiği emperyalist cephe, emperyalizmin tüm dünyada iktisadi, politik, askeri her alanda hakimiyet ve denetimini anlatan ve „yeni dünya düzeni" olarak tanımlanan yeni bir stratejiyi gündeme soktu. Bu stratejiyi inşaya ve oturtmaya yönelik ilk ve en önemli adımını bir „istikrarsızlık kuşağı" olan Ortadoğu'da Körfez savaşı ile attı. Sözkonusu stratejinin hayata geçirilmesinin önünde ancak geçici bir engel olabilecek gerici Saddam rejiminin Kuveyt'i işgalini bahane ederek Körfezi ve tüm bir Ortadoğu'yu yangın yerine çeviren bir emperyalist savaş başlattı. ABD'nin tüm emperyalist Batıyı ve Türkiye dahil bölgedeki tüm gerici devletleri peşine takarak başlattığı bu saldırının asıl hedefi hiç kuşkusuz yalnızca Saddam'ı dize getirmek değildi. Onun asıl amacı Ortadoğu'daki devrimci süreçlerin önünü kesmek, bu devrimci sürecin sunduğu ve bölgede oluşan gerici statükoyu tehdit eden devrimci

olanakları yokedip ortadan kaldırmaktı. Saddam'ı dize getirmek olsa olsa bu yönlü amacını gerçekleştirmede kendisine gerekli olan imkanları artırmasını sağlayacaktı. Nitekim de öyle oldu.

Emperyalizmin Ortadoğu'ya yönelik bu büyük saldırısının birinci dereceden yürütücüsü olan ABD, yalnızca Türkiye dahil bölge devletlerini bu saldırıya katıp-ortak etmekle kalmadı, yanısıra ve bu vesileyle hepsini kendisine daha çok bağımlı hale getirdi. Saddam'ı da dize getirerek Ortadoğu'ya iyice yerleşti. Bundan böyle daha geniş bir alanda ve daha büyük imkanlarla hareket edecekti. Kendisine iyice bağımlı hale getirdiği devletleri ve diğer güçleri daha kolay ve daha etkin biçimde kendi emperyalist çıkarları için kullanabilecekti. Hiç kuşkusuz bu kullanma bölgede gelişen devrimci sürecin önünü kesme biçimideki bir seferberlikte anlamını bulacaktı. Müttefiği, daha doğrusu uşağı olan bu devlet ya da güçlerin aczinin ortaya çıkması halinde ise doğrudan kendisi devreye girip müdahale edecekti.

Türkiye dahil Ortadoğu'da devrimci bir sürecin gelişmesinin en büyük etkeni Kürt sorunu ve Kürt kurtuluş mücadelesiydi. Türkiye Kürdistanı'nda gelişip bölge üzerinde etkiler yaratan ve emperyalizmin bölgedeki çıkarlarını tehdit eden bu radikal ve anti-emperyalist kurtuluş mücadelesini kuşatıp-ezmek ABD'nin çok önemli bir sorunu oldu. Başta ABD, emperyalistler devrimci Kürt halk hareketi karşısında tam bir acz ve çaresizlik içine düşmüş sömürgeci Türk devletini de önlerine katarak, hem Türkiye ve hem de Kürdistan'ın diğer parçalarını sömürge koşullarında tutan devletlerin ve nihayet emperyalizmin çıkarlarını tehdit eden Kürt özgürlük mücadelesine karşı harekete geçtiler. Hareketin önünü kesmek, onu hiç değilse bölgedeki gerici ve emperyalist çıkarlara zarar vermeyecek sınırlar içine çekmek, bir başka ifade ile Kürt sorununu sistem içinde gerici bir sözde çözüme bağlamak vb. amaçlı bir dizi politika ve manevraya başvurdular.

ABD ve Batılı diğer emperyalist güçlerin bölgedeki devrimci süreçlerin önünü kesmeyi hedefleyen bu politika ve girişimleri çok boyutludur. Bu politika, *"bir yandan Kürt sorununa ilişkin olarak insan hakları ve kültürel haklar çerçevesinde demagojik bir propagandayla Kürt halkına şirin görünmeye çalışırken, öte yandan devrim ve iktidar hedefinden koparılmış reformist bir programa onay verilerek, reformist Kürt örgütleri aracılığıyla, sorun üzerinde kontrol kurmak isteği ve çabasında ifade bulmaktadır"*.

Sözkonusu bu politikanın başlıca iki ayağı vardır ve somut ve pratik ifadesini birbirini tamamlayan başlıca iki girişimde bulmaktadır. Ayaklardan biri sömürgeci Türk burjuvazisi, diğeri ise Güney Kürdistan'daki Kürt örgütleridir.

ABD'nin öncülüğündeki emperyalist kamp, Kürt sorunundaki gelişmelerden hareketle, bir yandan uzun bir süredir sömürgeci Türk burjuvazisine inkarcı politikalarını terketmesini ve bazı kültürel haklar çerçevesindeki bir „Kürt reformu"na başvurmasını telkin ediyordu. Diğer yandan ise emperyalist plan ve politikalara yatkın ve bu politikaların dayanağı olmaya hazır olduklarından hareketle Güney Kürdistan'daki Kürt örgütleri üzerinde vesayet kurmaya çalışıyordu. ABD, TC'nin kültürel bazı haklar çerçevesinde bir "Kürt reformu"na başvurma eğilimi olmakla birlikte, buna henüz hazır olmadığını ve Kürt sorununda hala "önce ez, sonra taviz ver" şeklindeki "Kissinger formülü"nde ısrar ettiğini bildiği için, öncelikle Güney Kürdistan'daki Kürt örgütleri üzerinde yoğunlaştı. Körfez savaşı ve sonrası gelişmeler de, ABD'nin Güney Kürdistan'daki Kürt örgütlerini vesayet altına alma amaçlı girişimlerinin kolayca karşılık bulması için hayli uygun bir zemin yarattı.

Körfez savaşı Saddam ve Irak rejiminin yenilgisiyle sonuçlandı. Saddam henüz devrilmemişti, ancak Irak'ta bir otorite boşluğu yaşanıyordu. Öteden beri emperyalist ya da gerici çözümlere bel bağlayan YNK ve KDP'nin başını çektiği Güney Kürdistan'daki Kürt örgütleri bu durumdan yararlanmak üzere harekete geçtiler. Basra'daki İran yanlısı Şiilerin ayaklanmasına paralel olarak Güney Kürdistan'da bir ayaklanma başlatıldı. Ne ki bir kez daha aldatıldılar. Ne ABD ne de Batılı herhangi bir devlet yardımlarına koştu. Saddam, hiçbir müdahale ile karşılaşmaksızın Kürtlerin ayaklanmasını ezdi. Bir anda tamamen silahsız ve savunmasız kalan Kürtler, yeni bir Halepçe katliamı korkusuyla Güney Kürdistan'dan kaçarak büyük kafileler halinde Türkiye Kürdistanı'na yöneldiler. Kürt halkı için yeni bir yıkımı ve acıyı anlatan bu göç dalgası, esasında, ABD'nin yıllar önce üzerinde çalıştığı, koşulları oluştuğu an devreye sokmayı planladığı "TC'ye bağlı Federe Kürdistan" şeklindeki senaryonun parçası bir gelişmeydi. Koşullar oluşmuş ve senaryoyu devreye sokmanın tam zamanıydı. Artık Güney Kürdistan'daki Kürt sorunu Türkiye Kürdistanı'ndaki Kürt sorununa doğru genişletilebilirdi. Öyle yapıldı. TC tam bir ikiyüzlülükle Saddam rejiminin Kürt halkına yönelik saldırısını kınadı, hamilik pozlarında sözde Kürtlere sahip

çıktı. Bir bölümünün, yeniden yerlerine dönmek koşuluyla ve tecrit edilmiş bir biçimde Kuzey Kürdistan'ın sınır bölgelerinde ikamet etmelerine izin verdi.

Güney Kürdistan'daki Kürt örgütleri Saddam'ın yeni ve daha büyük bir saldırısından duydukları korku ile ABD ve sömürgeci Türk devletine daha çok yaklaşmaya başladılar. Doğrudan emperyalizmin vesayetini kabul etme anlamına gelen, "Çevik Kuvvet"in bölgeye yerleşmesi talebinde bulundular. ABD, TC'nin kendi sınırları içindeki Kürt özgürlük mücadelesi karşısında düştüğü aczden de yararlanarak "Çevik Kuvvet"i devreye soktu. TC'nin de onay vermesiyle "Çevik Kuvvet" Kuzey Kürdistan'daki devrimci Kürt hareketine karşı da kullanılmak üzere bölgeye yerleşti.

"Çevik Kuvvet"in bölgede resmen konuşlandırılmasıyla ABD, hem Türkiye'deki askeri varlığını takviye edip güçlendirmiş oluyor ve hem de bölgedeki devrimci süreçlere müdahale için yeni bir ek olanak yaratıyordu. Bu olanak ona (ki bu aslında sömürgeci Türk burjuvazisi üzerinde de bir vesayet kurma anlamına geliyordu) gelişmeler karşısında acz ve çaresizlik içine düştükleri oranda hem sömürgeci Türk burjuvazisini ve hem de işbirlikçi Kürt örgütlerini kendi emperyalist amaçları doğrultusunda daha etkin biçimde kullanma kolaylığı sağlayacaktı. Her ikisinin aczinin derinleştiği ve iş göremez bir duruma doğru seyrettikleri an ise doğrudan kendisi devreye girecekti.

Kuşkusuz ki emperyalist plan ve politikaların istenilen biçimde hayata geçmesi, hiç bir engelle karşılaşmamasına bağlıydı. Nedir ki engel vardı. Bu ise PKK öncülüğünde yürütülen Kuzey Kürdistan'daki özgürlük mücadelesiydi.

Bağımsız halkçı-devrimci kimliği ile PKK ve onun öncülüğündeki özgürlük mücadelesi hem emperyalizmin bölgedeki çıkarları, hem Türkiye dahil bölgedeki sömürgeci devletler ve hem de YNK-KDP gibi işbirlikçi Kürt örgütleri için bir tehlike ve tehdit unsuruydu. Bu nedenle de ortadan kaldırılması gerekiyordu. Ancak gelişmeler onların arzuladığı yönde olmuyordu.

Sömürgeci Türk burjuvazisi, PKK ve Kürt halk hareketi karşısında tam bir acz ve çaresizlik içine girmişti. Yalnızca siyasal bir iflası değil, gün geçtikçe belirginleşen bir askeri çıkınazı da yaşıyordu. Buna karşın PKK öncülüğündeki Kürt özgürlük mücadelesi yükselişini sürdürüyordu. '92 yılında ise sıçramanın eşiğine gelmişti. PKK, gerilla savaşı ile siyasal kitle hareketinin bileşkesi haline gelen özgürlük mücadelesinin, '92 Newrozu bir başlangıç olmak üzere, „Ordulaşma-Ayaklanma ve Botan-Bahdinan Hükümeti kurma" hedefine yöneltilmesi, bir yeni aşamaya sıçratılması kararı almıştı. Hazırlıkları bu yöndeydi, çabalarını bu yönde yoğunlaştırmıştı. Bu, Kuzey Kürdistan'daki sömürgeci egemenliğini eskisi gibi sürdüremez hale gelen, kırsal kesimde denetimini çok büyük ölçüde yitirip kentlerde ise yitirme sürecine giren sömürgeci Türk devleti için olduğu gibi, Güney Kürdistan'da emperyalist ve gerici bir tür vesayeti ifade edecek olan sözde özerk bir Kürt devleti kurmak peşinde koşan işbirlikçi Kürt örgütleri için de büyük bir tehlikeydi. Zira PKK Güney Kürdistan'a da yerleşmiş ve giderek güç kazanıyordu." Botan-Bahdinan Hükümeti"nin bir ayağı da Güney Kürdistan'ın adı üzerinde Bahdinan topraklarına dayanıyordu.

ABD, müttefiklerine, yükselen Kürt halk hareketine karşı daha etkin önlemler alma ve kendi aralarındaki ilişkileri sıklaştırma, dahası bunu Kürt özgürlük mücadelesini kuşatıp yoketmek amacıyla bölgenin sömürgeci diğer devletleriyle de ilişkiler kurma, bozulan ilişkilerini düzeltme yönlü girişimlerle tamamlama telkininde bulunuyordu.

Sömürgeci burjuvazi kültürel halklar çerçevesinde bir „Kürt reformu"nda ifadesini bulan politik bir çözümü dahi kaldırabilecek güçte değildi. Bunun Kürt özgürlük mücadelesine daha büyük bir ivme kazandıracağından ve daha büyük tavizleri davet edeceğinden korkuyordu. İşbaşındaki DYP-SHP hükümeti, bizzat Başbakan Demirel'in ağzından, "ikide bir politik çözüm lafı edilmesin" deyip politik çözümü bir kenara ittiklerini ve sorunun çözümünü askerlere havale ettiklerini açıkladı. Bu aynı zamanda zaten işlevsiz olan sivil hükümetler döneminin kapandığının, „Genelkurmay hükümeti" döneminin başladığının açıkça ve resmen kabul ve ilan edilmesiydi.

İktidar tamamen Genelkurmayın elinde toplanmıştı. İlk icraatı PKK'nın Newroz'da ayaklanma başlatacağını ileri sürerek, Cizre'de Şırnak'ta ve Nusaybin'de bir kitle kırımına başvurmak oldu. Genelkurmay için PKK ile halkı ayırmak gerekmiyordu. „PKK halklaşmıştı" çünkü... Sömürgeci burjuvazi bu saldırısını PKK ile Kürt halk hareketine dönük ilk ama son derece önemli bir zafer olarak propaganda etti. Bu saldırıyla psikolojik üstünlüğün de kendilerine geçtiğini ve bundan böyle bu yolda kararlılıkla yürüneceğini açıkladı. Ne var ki çok kısa süre içinde PKK ve öncülüğündeki halk hareke-

ti kendi gelişme çizgisine yeniden kavuştu. Üstelik bu kez daha geniş bir alana yayılarak daha büyük güçlerle sömürgeci hedeflere vurulmaya başlandı. Devletin Newroz saldırısının psikolojik etkileri kısa sürede atlatıldığı gibi PKK yeni güçler kazanmıştı. Ordulaşmaya doğru gidiliyordu. Bu arada PKK Güney Kürdistan ve somutça Bahdinan topraklarına iyice yerleşip buradan sınır bölgelerindeki askeri yığınaklara ve karakollara büyük saldırılar düzenlemeye başladı. Bir çok askeri yığınak ya imha edildi ya da iç bölgelere doğru sürüldü. PKK mücadeleyi „dağ mücadelesi" olmaktan çıkarıp kentlere kaydırıyordu. Yeni hedef kentlerde de denetim kurmak üzere devletin kentlerindeki siyasal ve askeri varlığına yönelmekti.

Sömürgeci burjuvazi "Genelkurmay hükümeti" aracılığıyla PKK'nın bu yönelimini çılgınlık derecesinde karşı-devrimci bir saldırıyla yanıt verdi. Tümüyle kendisinin planlayıp-gündeme koyduğu bir provokasyonla Şırnak halkına dönük topyekün bir imha hareketine girişti. Şırnak adeta yakılıp-yıkıldı. Halk kitlesel göçe zorlandı. Bunu Kürdistan'ın çeşitli yerleşim birimlerinde başvurulan benzeri katliamlar izledi.

Bu aynı günlerin kayda değer en önemli gelişmelerinden biri de Özal'ın çağrısıyla devletin tüm sivil ve askeri erkanının Diyarbakır'da yaptığı toplantıydı. Sömürgeci Türk devleti bununla Kürt özgürlük mücadelesi karşısındaki kararlılığını vurguluyordu. Öte yandan bu toplantıyla bir kez daha Türkiye'yi askerlerin yönettiği tescil edildi. "Genelkurmay hükümeti" Diyarbakır'daki toplantıdan sonra Kürt halkına, Kürt devrimci hareketine (PKK) ve genel olarak Türkiye devrimci ve sosyalist hareketine dönük bir dizi tehdit savurdu. Yeni önlemlere başvuracağını açıkladı. Gerekirse "sıkıyönetime başvurulacağı" sözleri edilmeye başlandı. Genelkurmayın gerçek niyeti, Kürdistan'da yürüttüğü özel savaşı tüm Türkiye sathına yaymak, bunu resmen bir savaş hali ile birleştirip hem içerde ve hem de Güney Kürdistan'a dönük daha çılgın bir karşı devrimci saldırı için "meşru" ortam yaratmaktı. Adım adım bunun koşulları hazırlanıyordu.

Sömürgeci burjuvazinin Kürt halk hareketini kuşatıp ezme amaçlı girişimlerinden biri de aynı sorunla içiçe yaşayan bölgedeki diğer sömürgeci devletlerle işbirliği arayışlarıydı. Bu amaçla önce Türk İçişleri Bakanı kalabalık bir sivil ve askeri erkanla Suriye'yi ziyaret etti. Suriye'nin PKK'yı kendi denetimindeki Bekaa'dan kovmasını, kamplarının kapatılmasını ve dahası PKK'nın Suriye'deki tüm diğer faaliyetlerinin yasaklanıp etkisiz hale getirilmesini talep ettiler. Amaç PKK'nın Suriye'den yeni bir faaliyet merkezi haline getirdiği Güney Kürdistan'a sürülmesini sağlamaktı. Karşılıklı çıkarlar temelinde bu yönde adımlar da atıldı. Suriye ziyaretini yine İçişleri Bakanı eşliğinde İran ziyareti izledi. Aynı istekler İran'da da yenilendi. Eşdeğerde bir sonuç yaratmasa da İran'la da belli anlaşmalar yapıldı.

Bu, Kürt devrimci hareketini kuşatıp-yoketme amaçlı ziyaret ve işbirliği girişimlerinin işlevli olup-olmayacağını zaman gösterecekti. Ancak gözden kaçırılıp unutulmaması gereken ve unutulduğunda faturası hayli pahalı olan şey şudur; Kürtlerin yaşadığı sömürgeci devletlerin dönemsel olan kendi iç çelişki ve çatışmaları ne düzeyde olursa olsun, tecrübe ile sabittir ki, bu devletler çıkarları tehlikeye girdiğinde, bölgede oluşmuş statüko da köklü bir değişikliği yolaçacak nitelikte bir gelişme olduğunda, herşeyi unutup bu tehlikeye karşı hemen birleşmişlerdir. Radikal ve anti-emperyalist niteliği ile başta Türkiye'de olmak üzere bölge devletlerinin Kürt halkı üzerindeki sömürgeci egemenliğini (statükoyu) parçalamayı hedefleyen PKK karşısında da aynı şeyin gündeme girmesi hiçbir biçimde sürpriz olmayacaktı ve olmayacaktır. TC'nin gözettiği ve yeniden yaşanır hale getirmeye çalıştığı da buydu. TC, arkasına emperyalist güçlerin, somutça da ABD'nin dolaylı-dolaysız baskılarını da alarak sözgelimi Suriye ile az-çok tatmin edici bir işbirliğini gerçekleştirebilmesini de bu duruma borçludur.

TC'nin bir diğer faaliyeti YNK ve KDP'ye dönük olanıdır. TC, ABD'nin yol göstericiliğinde, uzun bir süredir PKK'nın üssü haline gelen Irak Kürdistanı'ndaki PKK kamplarını, YNK ve KDP ile işbirliği içinde imha etmeyi planlıyordu. Bu nedenle YNK ve KDP ile ilişkilerini yoğunlaştırdı. ABD'nin bilgisi ve hatta gözetimi dahilinde gerçekleştirilen bu görüşmelerin, görünürdeki nedenleri bir yana bırakılırsa, asıl gündemi PKK idi. Toplantılarda PKK'nın nasıl kuşatılıp imha edileceği tartışıldı, bu konuda taraflara düşen görevler saptandı.

Aslında senaryo önceden yazılmıştı. Bu, ABD'nin ta '60'lı yıllarda hazırlayıp koşulları oluştuğunda devreye sokmak üzere elinde tuttuğu "TC'ye bağlı Federe Kürt Devleti" planıydı. Verili gelişmeler bu planın devreye sokulmasının zamanının geldiğini gösteriyordu. Ancak son bir kez gözden geçirilip bu plan çerçevesinde harekete geç-

me anının saptanması gerekiyordu. Gerektiğinde "Çevik Kuvvet" de devreye sokulabilirdi. Fakat şimdilik TC "Çevik Kuvvet"in görevini üstlenebilirdi.

TC içerde bir yandan, Kürt halkına dönük saldırılarını yoğunlaştırıp kitle kırımlarına başvururken, bir yandan da Güney Kürdistan'a düzenleyeceği sefere hazırlık yaptı. Bölge devletlerine yapılan ziyaretler ve askeri savaş gücünün Güney Kürdistan'a doğru başlayan hareketliliği hep bu hazırlığın ifadesiydi. Sınırın bu yakasında bekleyip PKK'dan gelecek saldırıları buradan karşılamak yerine, sınırın ötesine geçip PKK'nın üzerine yürümek, savaşı orada kabullendirmek, TC'nin yeni taktiği buydu. YNK ve KDP'den istenen de bu taktiğe uygun davranmalarıydı. Hem doğrudan PKK'nın ve hem de benzer çizgideki PAK'ın siyasal ve askeri varlığının gün geçtikçe büyümesi YNK ve KDP için büyük tehlikeydi. Sözde özerk Kürdistan planlarının hayata geçmesi bu tehlikenin ortadan kaldırılmasını dayatıyordu. İşte bu nedenle YNK ve KDP TC'nin isteklerine kabule yatkındılar ve kabulleniyorlardı. Kendi sefil çıkarlarını daha sağlam bir teminat altına almak için Ankara'ya, ardından da mutlaka Washington'a uğruyorlardı.

Ankara-Washington ve Erbil üçgenindeki gidişgelişler iyice yoğunlaştı. TC, PKK'nın Güney Kürdistan merkezli saldırıları karşısında acze düşmüş, bir savaş hali ilan edip Güney Kürdistan'ı işgali düşünüyordu. YNK ve KDP ise PKK'nın varlığına tahammül edemez bir noktaya gelmişti. İşbirliği halinde harekete geçmenin zamanıydı. Güneyden KDP ve YNK, Kuzeyden TC saldırıya geçecek, PKK kuşatılıp bir çekiç hareketiyle imha edilecekti. Plan buydu. ABD son bir temasta bu plana onay vermiş görünüyordu.

Talabani'nin ABD dönüşünde Ankara ve Erbil'de yaptığı kimi açıklamalar da, PKK'ya dönük saldırıya ABD'nin onay verdiğini anlatıyordu. Talabani Güney Kürdistan'a döner dönmez „Kürt parlamentosu"nu toplandı ve sürpriz bir karar olarak nitelenen „Federe Kürt Devleti" kararı alındı. PKK'nın Güney Kürdistan'daki kamplarını tahliye etmesi de kararlar arasındaydı. Bundan böyle PKK'nın Güney Kürdistan'dan TC'ye yönelik saldırılarına izin verilmeyeceği kesin bir tutum olarak açıklanıyordu. Aynı günlerde Türk savaş gücü Güney Kürdistan'a, PKK'nın üstlendiği mevzilere doğru hareketlendi. Saldırı için işbirlikçi Kürt örgütlerinin PKK'ya yönelik saldırısı bekleniyordu. Nihayet YNK ve KDP'ye bağlı peşmergeler (ki bunlara aşiret alayları demek daha doğru olur) PKK'ya saldırıya geçtiler.

"Federe Kürt Devleti" ve saldırının niteliği üzerine

YNK ve KDP'nin PKK'ya saldırısı günlerdir sürüyor ve daha da süreceğe benziyor.

Sömürgeci burjuvazi ve Genelkurmayın basını (Türk basınını artık böyle nitelemek gerekiyor) PKK ile YNK-KDP arasındaki çatışmayı kendilerinden bağımsız bir gelişme olarak niteledi. Türk askeri savaş gücünün Güney Kürdistan'daki PKK kamplarına doğru hareketlenmesini de PKK'nın Türkiye'ye yönelik olası bir kaçışını engellemek amaçlı olduğunu açıkladı. Oysa gerçek bunun tam tersidir. YNK ve KDP'nin PKK'ya dönük operasyonu TC'den ve ardındaki emperyalist güçten (ABD) bağımsız alınmış bir karar olmayıp, yapılan açıklamaların tersine saldırıya ortaklaşa karar verilmiştir.

Kürt sorununun Güney Kürdistan'dan Kuzey Kürdistan'a ya da tersinden olarak Kuzey Kürdistan'dan Güney Kürdistan'a doğru genişletme amaçlı, Kürt halkına karşı açık savaş ilanı demek olan bu saldırıda da YNK ve KDP yalnız değildir. Sömürgeci Türk devleti de tüm askeri gücü ile bu savaşın içindedir ve günlerdir PKK ve Kürt halkına havadan ve karadan saldırmaktadır. TC'nin bu saldırısının öteden beri yürütülen sınır ötesi operasyonların kapsamına girmediğini, açıkça Kürt halkına dönük sıcak bir savaş olduğunu Türk basını dahi artık gizlemiyor. TC'nin askeri savaş gücü adım adım Güney Kürdistan içlerine giriyor ve oraya yerleşmek kararındadır.

Sonuç olarak PKK ve Kürt halkı yalnızca Kürt işbirlikçi örgütleriyle savaşmıyor. Tersine PKK ve Kürt halkının karşısından ABD'nin başını çektiği emperyalistler, TC başta olmak üzere sömürgeci güçler ve onların işbirlikçisi Kürt örgütleri duruyorlar. PKK aynı anda bu güçlerin tümüyle savaşıyor.

Bu savaşın amacı ise, bir kez daha Kürt sorununun son derece önemli bir etken olarak rol oynadığı Türkiye ve Ortadoğu'daki devrimci sürecin önünü kesmek, eş deyişle PKK'yı kuşatıp-imha ederek süreci tersine çevirmektir. Sömürgeci Türk devleti ve emperyalizmin vesayetini, bir başka söyleyişle emperyalizmin bölgedeki çıkarlarının bekçisi olmayı, onun iktisadi, politik ve askeri hakimiyetinin bölgedeki ayağı olmayı kabul eden işbirlikçi Kürt örgütleri aracılığıyla "yeni dünya düzeni"ni bölgeye oturtmaktır.

Bu savaş, liberal Kürt çevrelerince de paylaşılan bir ifade ile „Kürdün Kürde karşı savaşı" ya da „Kürdün Kürde ihaneti" değildir. Tam tersine bu savaş son tahlilde PKK öncülüğündeki Kürt alt sınıflarının emperyalizme, sömürgeciliğe ve buna dayanaklık eden Kürt gerici sınıflarına karşı yürüttüğü bir savaştır ve bu savaşın ardında emperyalist ve gerici sınıf çıkarları yatmaktadır.

YNK ve KDP türü burjuva milliyetçi bir önderlikle kendisini ifade eden Kürt gerici sınıfları öteden beri PKK ve onun öncülüğündeki devrimci halk hareketine karşıt bir konumda olmuşlardır. Çünkü çıkarları ve varlık nedenleri emperyalizm ve sömürgeci bölge devletleriyle aynı safta olmayı gerektiriyor. Ve öyle yapmışlardır. Şaşılacak bir yön de yoktur.

KDP ve YNK'nın ilan ettiği "Federe Kürt Devleti"ne gelince, bölgedeki şu ya da bu sömürgeci devletin toprak bütünlüğü bizi hiç ama hiç ilgilendirmiyor, meşru da görmüyoruz. Verili sınırların tanınmamasını da anlatan ve Kürt halkının kendi kaderini kendi eline almasını ifade edecek olan ulusal bir devlete kavuşması en doğal hakkıdır. Nedir ki işbirlikçi Kürt örgütlerinin sözde Kürt parlamentosunun aldığı bir kararla ilan ettikleri "Federe Kürt Devleti" bu kapsama girmiyor. O ne Kürt halkının özsel devrimci mücadelesinin ürünü ve ifadesidir ve ne de Kürt halkının bizzat kendisinin aldığı bir karara dayanıyor. Kürt parlamentosu ve onun "Federe Kürt Devleti" gerçekte Kürt halkının gerçek çıkarlarını ve iradesini temsil etmiyorlar. Tersine "Federe Kürt Devleti" emperyalizmin vesayeti koşullarında alınmış bir karara dayanılarak ilan edilmiş, emperyalizmin bir tür vesayetini ifade eden kukla bir devlettir. O emperyalizmin bölgeye yerleştirmeye çalıştığı „yeni dünya düzeni"nin ayağı, Kürt devrimci hareketine ve bölgedeki devrimci gelişmelere karşıt gerici bir üsttür. PKK ve Kürt özgürlük mücadelesine yönelik saldırısı da bunun kanıtıdır.

PKK ve Kürt halkının özgürlük mücadelesine karşı sözkonusu güçlerin saldırısının kapsamı muhtemelen daha bir genişleyecek ve boyutlanacaktır. Emperyalizmin bölgeye iyice yerleşmesini de ifade edecek olan, TC'nin Güney Kürdistan'ı işgal ve ilhak etmesi ihtimal dahilindedir. Öte yandan TC bölgede aktif biçimde sürdürdüğü diplomasi ile bölgedeki diğer devletleri de PKK'yı kuşatıp-imha etmek üzere taraf olmaya iknaya çalışıyor. Gerici Saddam rejimi ile ilişki kurma girişimleri de bu amaçlıdır.

PKK bu çok boyutlu saldırılara karşı mücadelede yalnız değildir. Yalnızca Türkiye'deki Kürt halkı değil, Suriye ve İran'daki Kürtler de, emperyalizm ve sömürgeci Türk devletiyle birlikte PKK ve özgürlük mücadelesine saldıran işbirlikçi-hain Kürt örgütlerine karşı PKK ile aynı saftadır. Suriye ve İran'daki Kürt halkının TC ve işbirlikçi Kürt örgütlerinin PKK'yı kuşatma ve yoketme saldırısına Kuzey Irak'ta ekonomik ambargo ile yanıt vermeleri bunun çok somut bir örneğidir. Suriye ve İranlı Kürtlerin bu tutumları son derece anlamlı ve bir o denli de öğreticidir. Kürt halkının kurtuluşunu emperyalizm ya da bölge devletlerinden birine yaslanmakta arayan işbirlikçi Kürt örgütlerinin tersine, PKK'nın kurtuluşu bağımsız devrimci bir yolda aramasından ve mücadeleyi bizzat Kürt halk yığınlarına dayandırma stratejisinden kaynaklanmaktadır. Bu PKK'nın başarısıdır ve çok yönlü saldırılara karşı ona direnme gücü sağlayan da bu başarıdır.

Nedir ki, bölgedeki güç dengelerinden, bir başka anlatımla bölgedeki gerici-sömürgeci devletler arasındaki çelişki ve çatışmalardan yararlanmanın da, mücadeleyi tek başına Kürt halk yığınlarına dayandırmanın da bir sınırı vardır. Zafer için yeterli değildir. Köklü ve kalıcı bir zafer, tüm bunların yanısıra ve daha da önemli olarak başta Türkiye işçi sınıfı olmak üzere, bölge halklarının Kürt halkının özgürlük mücadelesine sunacağı kardeşçe ve anlamlı desteğe bağlıdır. PKK ve Kürt halkının talihsizliği de buradadır. Kürt özgürlük mücadelesi hala böylesi anlamlı bir destekten yoksundur.

Bu durumu değiştirmek PKK'nın izleyeceği politika ve geliştireceği kardeşçe ilişkilere bağlı olduğu gibi, başta Türkiyeli komünist ve devrimciler olmak üzere bölgedeki devrimci güçlerin kardeş Kürt halkının özgürlüğünden yana aktif tutumu bu konuda tayin edicidir. Görev gayet nettir; emperyalizmin ve sömürgeci Türk devletinin işbirlikçi Kürt örgütleriyle birlikte PKK ve Kürt özgürlük mücadelesine karşı başlattıkları bu haksız ve gerici savaşa karşı çıkmak, işçi ve emekçi yığınlar içinde teşhir etmek, işçi ve emekçi yığınlar içinde Kürt halkının özgürlüğünden yana bir tutumun gelişmesi için çalışmak...

Güçlerin ve olanakların sınırlılığı komünist ve devrimci güçler için mazeret sayılmamalıdır. Koşulların, güçlerin ve olanakların elverişsizliğine bakılmaksızın bu görev doğrultusunda yapılması gereken her şey yapılmalıdır.

Serkan METİN

Savaş cephesini genişletelim

Generallerin örtülü bir şekilde yönetimi ele almasıyla birlikte TC ordusu Kürdistan'a yönelik toplu imha hareketi başlattı.

Uzun zamandır ilan edilmeden yürütülen kirli savaş, şimdi açıktan açığa sürdürülüyor. PKK militanları işgalcilere karşı direniyor. Ayrıca PKK sadece TC ordusuyla değil, emperyalist müttefiklerin alçakça entrikalarına, siyasi manevralarına ve modern silahlarına karşı savaşıyor. 21. yüzyıla girerken kendi bağımsız devletini kurmak talebiyle ayağa kalkmış Kürt ulusu ve onun devrimci partisi PKK, bu istemlerini (KDP ve YNK gibi işgalcilerin oyunları ekseninde değil de) bağımsızlık ve devrim idealleriyle birleştirince tüm emperyalistleri karşısında buldu.

Bugün iki cephe var Kürdistan topraklarında; bir tarafta insanlık değerlerinin, ulusal özgürlük ve eşitlik mücadelesinin temsilcisi PKK gerillaları, diğer tarafta insanlık düşmanı, özgürlük düşmanı emperyalist müttefikler ve onların işgalci kolu TC ordusu...

Dünyanın her yerinde ve özellikle Türkiye topraklarında insan olmanın ölçütü bu iki cepheden hangisinin yanında yeralınacağıdır. Sermaye sahiplerinin, çağdaş barbarlığın patronu olarak işgalci Türk ordusunun yanında yeralmasında yadırganacak birşey yok.. Ama aynı sermayenin girdabında can çekişen işçi sınıfından, yoksul halktan ve az çok bilimsellikten nasibini almış aydınlardan bu vahşete destek verenlere, gözyumanlara ya da tarafsız kalmaya çalışanlara ise lanet olsun diyoruz.

Evet; bugün için devletin vurucu güçleri, esas olarak Kürdistan'a ve metropollerde yaşayan Kürtlere yönelmiştir. Türkiye genelinde yükselen düzen karşıtı muhalefetler bugün için demokratikleşme aldatmacasıyla barışçıl bir rotaya çekilebilmiştir. Partiler kuruluyor, seçimler yapılıyor, dergiler çıkıyor, toplusözleşme, grev ve gösteriler olabiliyor... Ama bu ülkede aynı zamanda işkence kol geziyor, yargısız infazlar yapılıyor ve TC'nin gözü dönmüş vurucu güçleri yaralı Kürt köylüsü M. Dündar'ı Alman tanklarına bağlayarak sürüklüyor...! Bu tablo karşısında nefret duygularını dile getirmeyen, bu vahşete karşı koymak için çaba sarfetmeyen her kimse tankların altında ezilmeyi haketmiştir!

İşçiler;

Yoksul Kürt köylüsü, topraklarını işgal eden TC ordusunu kovmak için kendi partisi önderliğinde savaşırken siz seyirci mi kalacaksınız? Onlar ağayı, beyi, işgalci orduyu topraklarından atarak kendi efendiler olmak istiyorlar. Siz..! İşine gelmediği anda işçileri topluca kapının önüne koyan, ezen, horlayan, aç bırakan patronları ve onların vurucu güçlerini fabrikalarınızdan ve yaşadığınız yerlerden kovarak, kendi ürettiklerinizin sahibi olmak istemiyor musunuz? Hazırlıksız olduğunuzu, örgütsüz ve partisiz olduğunuzu biliyoruz. Fakat bu haliyle bile, yeri geldiğinde devletin babkı güçlerine kafa tutmasını da biliyorsunuz. Tersanelerde, Paşabahçe'de, Zonguldak'ta ve daha dün belediyelerde devletin militarist güçlerine kafa tutmadınız mı? Yeter ki siz korku duvarını yıkın, kendi gücünüzün farkına varın, komünistlerle omuz omuza verin, gerisi kolaydır. Biz her zaman içinizdeyiz, yanınızdayız. Birlikte örgütlenelim, direnelim, mücadele edelim. Kan emicilerini fabrikalarımızdan, işyerlerimizden ve yaşadığımız topraklardan atmak için savaşalım. Muzaffer devrimimizle eşit ve özgür ulusların sosyalist birliğini kuralım.

Emperyalist müttefiklerin Irak'a saldırısı karşısında ABD, Almanya ve diğer ülkelerde sokaklara dökülen halk olmasaydı, vahşetin boyutları daha da yüksek olacaktı. Uygar insanlığın tepkisi bile çağdaş barbarlığı biraz olsun frenleyebiliyor! Aynı başkaldırı Irak saldırısının yeni bir biçimi olan Kürdistan'ın işgaline karşı neden yapılamıyor? Boyutları daha küçük olduğu için mi? Hayır! Herkes TC'nin, PKK'nın ötesinde yayılmacı emelleri olduğunu biliyor. Fakat beklenilen tepkiler gelmiyor . Korku salmış her yanı... Bu korkuyla karışık bir duyarsızlaşma çökmüş insanlığın üzerine...

"Sosyalizm" çöktü. Emperyalist sistem dünyaya egemen oldu. "Yeni dünya düzeni" denilen yeni bir bunalım dönemine girildi. Bölgesel savaşlar aldı yürüdü. Emperyalistler bu savaşları körüklüyorlar. Savaşlar yaygınlaşarak şiddetlenmeye devam edecektir.

Bu vahşet tablosu karşısında irkilmemek elde

değil... Ama militaristler tam da bu korku atmosferi içinde istediklerini gerçekleştirebiliyorlar. Fakat karşılarında güçlü bir muhalefet gördüklerinde inlerine dönüyorlar. Çünkü onlar haksızdır. Haksız olmanın yarattığı korkuyla hergün bataklığa saplanıyorlar.

Devam edelim! Türkiye ve dünyada, Kürdistan'daki vahşete karşı kitlesel muhalefet eylemleri gerçekleştirebilecek güçler vardır. Yeter ki açığa çıkarılsın, önderlik edilsin. Kürt ulusu yalnız bırakılmasın. Bu kirli savaş durdurulsun.

Türk-İş, Hak-İş ve yeniden sendikal faaliyetlerine "izin verilen" DİSK'in sendika bürokratları; Orta Asya ve Balkanlarda Türklerin yaşadığı topraklar Ermeniler, Sırplar vb. tarafından işgal edildiğinde yerinizde duramıyorsunuz. Evet, biz komünistler de ulusların özgür iradelerini ayaklar altına alacak her türlü işgalin karşısındayız. Sözkonusu olan, işçilerin çıkarları gereği sömürgeciliğe karşı çıkmaksa, TC ve onların vurucu güçlerinin dün Kıbrıs'ı, bugün Kürdistan'ı işgal etmesine tavır alınması gerekir. Çünkü onların ezilen halkların üzerine sıktıkları her kurşun işçilerin emeğinden kesilen vergilerle alınıyor. Savaşt ölenlerse işçi ve emekçi halk çocuklarından başkası değildir. Ama siz, çıkarlarınızı gerici-şoven duygularla ve tekelci sermayenin güçleriyle birleştirmişsiniz. Uluslararası sermaye gruplarının Türkiye'deki uzantıları Sabancılar, Koçlar, Eczacıbaşıları vb.; onların devleti ve militarist güçleri ne yaparsa yapsın haklıdır size göre! Fakat sınıf bilicine erişmiş proletarya, her türlü sömürü ve zulmü ortadan kaldırma yeteneğine sahip biricik sınıf olarak, özgür ve eşit ulusların sosyalist cumhuriyetleri birliğinin savunucusu ve uygulayıcısı olacaktır.

Barışçıl günlerin "sosyalistleri", her ciddi çatışma anında sermayenin bir numaralı sözcüsü kesilen bugünkü "İşçi Partisi" önderleri; Doğu Perinçek'ler, neredesiniz? Dün "Başkan Apo" ile çektirdiğiniz hatıra fotoğraflarını kapak yaparak dergi satışını bir kaç misline çıkarıyordunuz. Şimdi seçim zamanıdır. Halk meclisleri kuracağınızı söylüyorsunuz. Kendi ülkesinin sınırları içerisinde yaşayan Kürt ulusuna karşı soykırıma girişen burjuvazinin devlet sınırları içinde mi halk meclisleri kuracaksınız? Bugün seçim meydanlarını anti-sömüreci gösterilere dönüştürme zamanıdır. Bundan kaçan, sermayenin ve onun saldırgan güçlerinin yanındadır. Ara yol yoktur!

Ve PKK desteği ile meclise girmiş HEP'liler; burjuvazinin milletvekili denilen uşaklarını, parlamento denilen ahırlarına neden hapsetmiyorsunuz? Sorun sayınızın az olması mı? Yoksa içinde bulunduğunuz konum sizi törpüleyerek diğerlerine mi benzetiyor? Bir takım geceler, toplantılar düzenleyerek değil, dünyayı bu TC'nin başına yıkarak görevlerinizi yerine getirebilirsiniz ancak!

Ve aydınlar, köşe yazarları, insan hakları savunucuları; dünyada insani erdemler halen mevcuttur. Bu güçleri ortaya çıkarmak için neden çaba sarfetmiyorsunuz? Yeri geldiğinde her biriniz uluslararası üne sahip olmakla övünürsünüz

Özgürlük, devrim ve sosyalizm özlemini dilinden düşürmeyen devrimci hareketimize gelince... Yalnızca işgalci devletin denetimi altında çıkan dergilerden yükseltilen sesler kendinden öteye kimseyi ilgilendirmiyor artık. İleri atılın. İşçi sınıfının, halkın, aydınların ve gençliğin içinde gücü olduğunu söyleyenlerin kendini ortaya koyacağı bundan daha anlamlı bir ortam bulunamaz. Birlik mi istiyorsunuz? Ortak düşmanımız olan sermaye devletine ve onun vurucu güçlerine karşı böyle bir dönemde değilse eğer, ne zaman birleşeceğiz?

Bugünün komünistlerini tüm sahtelerinden/ oportünistlerinden ayırcak kıstas, kendini savaşan gerillalardan biri olarak görmesi ve buna uygun bir davranış biçimi sergilemesi olacaktır. PKK seferinden dönecek Türk ordusunun kimlere yöneleceği şimdiden bellidir. Ya hazırlıksız, örgütsüz, silahsız olarak yeni bir kıyımla karşı karşıya geleceğiz, ya da savaşarak zafer kazanacağız.

Biz Ekimci komünistler, zafer için nesnel koşulların uygun olduğunu, fakat tam da böylesi bir ortamda sol harekette dejenerasyonun, ters akıntının ve tasfiyeciliğin boyverdiğini söylüyoruz. Ve aynı siyasal ortamın öne çıkacak sınıf ve devrim güçlerinin yeniden ve acilen birleştirilmesi için elverişli olanaklar sunduğuna inanıyoruz.

Birlik, mücadele ve zafer için,
Devrim ve sosyalizm için savaşa!

K. YAYLA

"Devrim kitlelerin eseridir"

Marksist-leninist bir çekirdeği Marksizmi ezberlemiş bir sekten ayıran temel nokta, birincisinin Marksizm-Leninizmi pratik-politik alanda her süreçte yeniden üretebilme yeteneğidir. Bir sekt, kitlelerin ve mücadelenin içinde yeniden üretmediği/üretemediği ideolojisini ve "ilkelerini" bu yolla donmuş dogmalar haline getirirken, kitlelerin verili koşullarda devrimci bilinçten uzaklığı üzerinden onun potansiyelleri üzerine gerici hayaller yayar ve böylece kendi meşru kitle dışı sürekli muhalif "tarikatını" korur. Partileşme sürecindeki komünist çekirdek için temel sorun, marksist-leninist ideolojik-teorik hattına uygun bir marksist-leninist pratik-politik hattın yaratılması sorunudur. Henüz geniş kitle bağlarından yoksun ve bir profesyonel devrimciler örgütü görüntüsündeki çekirdek, tam da bu nesnel dezavantajlarından ötürü, kendiliğinden sektsel pratik-politik tavırların baskısı altındadır. Komünist öncü bu sürece karşı olabildiğince uyanık ve kendiliğinden sektsel tavırları önleyici net bir pratik-politik perspektifle hareket etmelidir. Bu yazı, birincisiyle dolaysız bağı içinde, gençlik kesiminde sürecin ve alanın bir dizi özgünlüğü koşullarında marksist-leninist sınıf bakışaçısına uygun net bir pratik-politik perspektif ortaya koymayı hedeflemektedir.

"Genel olarak gençlik, özel olarak 'öğrenci gençlik' bir sınıf değil ama toplumun çeşitli sınıflarını, eğilimlerini içinde barındıran bir toplumsal kategoridir. İşçi gençlikten, köylü gençlikten vb. farklı olarak öğrenci gençlik henüz maddi üretim sürecinin dışındadır ve onu 'yarı-aydın' olarak nitelememize neden olan 'öğrenim' işiyle uğraşmaktadır. Demek ki öğrenci gençliği karakterize eden unsurlar, henüz nispeten pasif olarak da olsa toplumun 'entellektüel üretim sürecinde' yer alması, yaşından gelen atılganlık ve ailesinin ona kazandırdığı sınıfsal davranış kültürüdür." (*EKİM I. Genel Konferansı-Değerlendirme ve Kararlar*, s.229)

Bütün taktik ve süreçsel eğilimlerden bağımsız olarak, gençliği hedefleyen bir politikleştirme saldırısının dayanacağı temeller sorunu, teorik düzeyde komünistler açısından yeterince açıktır. Bir toplumsal sınıf veya kategori içinde yürütülen komünist çalışma o sınıf veya kategorinin düzenle olan temel çelişkisi üzerine oturmuyorsa, ya niceliksel (kitleler değil kadrolar düzeyinde), ya da niteliksel (komünist değil devrimci-demokratizm düzeyinde) potansiyelleri heba ediyor demektir. Maddi üretim sürecindeki bir sınıfa yapılacak politikleştirme saldırısı düzenin ona uyguladıkları üzerinde yükselebilirse de, "yarı-aydın" karakterdeki öğrenci gençlik açısından temel kesinlikle böyle bir "parça" olmamalıdır. Onun için sorun "bütün"dür ve sorunu bu "bütün" (kapitalizm-sosyalizm) çelişkisi zemininde değil de başka bir "parça" üzerinden ele alan her çaba, ya "topyekün sosyalizm" hedefinden uzak bir reformizme ya da devrim kampının entellektüel yetenek ve birikim alanındaki desteklerinin hebasına neden olacaktır.

Pratik-politik düzeydeki bir dizi önermeden önce, henüz devrim kampındaki hiç bir yapılanma tarafından önemi ve potansiyelleri kavranamamış ve yeni bir kültür ile yeni bir çalışma problematiğinin önemli bir halkasını oluşturan devrimin entellektüel/aydın olanaklarının değerlendirilmesi konusu var. Küçük-burjuva devrimciliği bilimselikten uzak dogmatik kavrayışı sonucu, verdiği sürekli muhalefetten ötesini göremeyen perspektifsizliği koşullarında ne bu niteliksel üst aşamaya (proleter sosyalizme) ne de niceliksel üst aşamaya (kitlesel desteğe) ulaşabiliyor. Komünistler ideolojik-programatik pozisyonlarını bu kavrayış ve buna uygun araçlarla bütünleyemedikleri koşullarda, yeni bir kültür ve yeni bir çalışma tarzından uzak, amatörce ve kendiliğindenci mikro düzeyde bir politika yapışa, fiilen politikasızlığa mahkum olurlar. Komünistler açısından bu konuya ilişkin perspektifteki temel açılım, yarı-aydın karakterdeki öğrenci gençliğin şu andaki militan olmayan kitle desteği potansiyelini farkedebilmektir. Komünistler süreci yeterli açıklıkta tespit etmişlerdir. Militan ve üst düzeyde bir hareketlilik için öğrenci gençliğin dış sınıfsal dinamiklerce sarsılması gerektiği sonucu genel planda doğrudur. Ama yarınki böylesi bir yükselişe önderlik edebilmek yeteneği açısından komünistlerin nasıl bir çalışma yürütmesi gerektiği ortaya koymadığından yetersiz, hatta bu yetersizlik aşılamadığı sürece atalete sürükleyici olabilmektedir. Tüm bu teorik kavrayış sistemleştirilmeden yürütülecek pratik-politik çaba tersten potansiyellerin abartılmasını ve yanılsamayı koşullayarak kısa vadeli

bir çöküşe de yolaçabilir.

Pratik-politik önermelerle birlikte bu sorunu şöyle açabiliriz. Devrimci öncünün temel sorunu hala kitleden yalıtık oluşudur. Kitlesiz ya da kitle desteksiz en ufak bir mevzinin bile savunulamayacağından habersiz, düzenin güçlerine karşı bir "öncü savaşı" verilmektedir. Bu fiili durumun etkisinde üretilen bilinç ve mekanizmaların daha ileri düzeyde bir teorik ifadeye kavuşması ve pratiği yaşanmakta (daha sol ve daha dar), bu kısır döngüyü çöküşe kadar aşmanın görüntüsü ise korunmaktadır.

Komünistleri bu verili durumda bir buzkıran rolü beklemektedir. Çünkü bu alanda devrimciliğini koruyarak kitleye gidebilecek ve çöküşü tersine çevirebilecek yegane güç komünistlerdir. Bu kitleye gidişi ve yalıtıklığı aşmayı deneyen hemen her küçük-burjuva sosyalizmi deneyimi liberalizm ve kuyrukçuluk üretmektedir. Kuşkusuz komünistler bu süreci tersine çevirdikleri oranda, bu deneyimlerin bir ayrışma ve saflaşmayı koşullayacağı ve ileri çıkan devrimci güçlerin proleter sosyalizmin kanallarına akacağı da açıktır.

Sorunun çözümünde net bir kavrayış ortaya koymak ve niceliksel sorunlardan bağımsız olarak hemen kitlelere gitmek kuşkusuz esas halkadır. Ama pratik-politik açıdan bu sadece bir başlangıçtır. Komünist öncü kitleye yönelik propaganda-ajitasyon çabasının bire bir ilişkiden çok daha kapsamlı, çok daha uzun vadeli ve çok daha yorucu olduğunu bilmelidir. Herşeyden önce kendiliğinden mücadeleye yaklaşan bir birey sorunu değildir bu. Öncü kelimenin gerçek anlamıyla kitleye gitmelidir. Anfilere, kollara, kültür gruplarına, kısacası yapay olarak yaratılmamış, kendini yeniden üretebilen her türlü öz örgütlülüğe... Sorun burada kısa vadede bir veya bir kaç kişiyi "örgütlemek" değildir. Sorun yarınki devrimci yükseliş dalgasına önderlik edebilecek öncünün yetiştirilmesi, kitle üzerinde sosyalist ideolojinin düşünsel baskısının kurulabilmesidir. Bu oldukça kapsamlı ve bütünsel görevler açısından komünist öncü kitleye basit bir devrim ve sosyalizm perspektifinden öte proleter sosyalizminin özel konumuyla gitmelidir. Üniversitelerde devrimci-demokratizmin ideolojik ve sektsel tavırlarının kitleyle öncü arasındaki kopukluğun temel nedeni olduğu ve sıradan kitleye bu ayrımı veremeyen her türlü politik çabanın niteliksel yozlaşmaya yolaçacağı unutulmamalıdır. Komünist çalışmanın, düzeni teşhir faaliyetinin tamamlayıcı bileşeni olarak üst düzey bir kopuşma hedeflenmelidir. Komünist çalışma, alanın yarı-aydın özelliğini değerlendirerek, düzenle olan en büyük bağdan (okul) kopuşu da hedeflemelidir.

Devrimci öğrenci hareketiyle kitleler arasındaki seti yıkabilmek ancak kitlelere gitmekle mümkün olacaktır. Komünistler devrimci-demokratizmin bürokratik sekt yapıları yüzünden kitlelere gitmediğini/gidemediğini görmelidir. Esas çabasını kitlelere yönelten komünistler varolan devrimci öğrenci hareketiyle diktatörlüğe karşı azami savunma çizgisinde bulunmalıdırlar. Devrimci-demokratizmi esas olarak devrim kampında tutan kullandığı araç ve eylemlilikleridir. Komünistler kendi bağımsız misyonlarına uygun bir faaliyet yürütürlerken, devrimci hareketi olabildiğince ilerletici ve devrimci konumunu korumasını (saflaştırma ve ayrıştırma hedefini gözden kaçırmadan) sağlamalıdırlar. Komünistlerin yürüttüğü kitle çalışmasının etkileri görülmeye başladığı ölçüde, devrimci-demokratizm ikili bir baskıyı yaşayacaktır. Ya ısrarla kitleye gitmekten geri durarak marjinalliğini koruyacak ya da kitleye giderek ayrışacaktır. Teorik kafa karışıklığına örgütsel dağınıklığın eklenmesi bu ara karakterli yapıların olumlu ve diri öğelerini komünist odağa taşıyacaktır. Henüz kitle çalışması sürecinin olumlu etkilerinden uzak olduğumuz şu süreçte devrimci öğrenci hareketine karşı tutumumuz, onun sol iradeci çıkışlarını teşhir etmek, devrimci demokratizmle sürekli polemik pozisyonunuda ve azami bir savunma çizgisinde komünistlerin gündemli önderliğini hedeflemek, işçi hareketiyle eylemsel birlikteliği sürekli bir çizgi haline getirmeye çalışmak ve son olarak devrimcileri kitle çalışmasına zorlamak. Görevlerin niteliği ve kapsamı düşünülürse, bu çabayı destekleyecek yazılı ajitasyon-propaganda sistemli bir biçimde yürütülmeli ve bu faaliyette farklı araç ve yöntemler kullanılabilmelidir. Farklı kanallara aynı materyal ve yöntemlerle gitmek, düşünceyi yaşamda üretememektir. Devrimcileri sürekli bir hareketliliğe ve polemiğe zorlayıcı bir çaba bugün komünistlerin devrimciler alanına yönelik çalışmasında kavranacak esas hakayı oluşturmalıdır.

Henüz genel bir teşhir ve genel bir propaganda-ajitasyon çabasının başındayız. En kısa vadeli görev proleter sosyalist bakışın düşünsel hegemonyasını kurmaktır. Süreç bu evrede esas olarak kendini militan olmayan entellektüel bir destekle karakterize edecektir. Bu süreçte kitlesel bir Enternasyonal Devrimci Gençlik gündemimizdedir. Yarın sosyalist kültür, sosyalist sanat, sosyalist bilim, sosyalist politika öğelerini toplayıcı sosyalist üniversite

(Devamı s.32'de)

Bir devrim ülkesi: Filipinler

Günümüzde dünya kapitalist sistemi için bir tehdit unsuru oluşturan coğrafyalardan biri de Filipinler...

Asya kıtasının güneydoğusunda yeralan 60 milyon nüfuslu bu ülke, 30 milyar dolarlık dış borcuyla Brezilya, Şili, Arjantin, Türkiye vb. gibi ülke halklarıyla aynı kaderi paylaşıyor. Emperyalist-kapitalist ülke burjuvazileri tarafından, kapitalizmin genel ekonomik bunalımının yükünü sırtlamakla yükümlü tutuluyor. Oysa öte yandan halkın %70'inden fazlası yoksulluk sınırının altında yaşamaya mahkum edilmiş durumda Rakamlar, sefaletin gün geçtikçe daha da arttığını gösteriyor. Örneğin işsizlik %40'larda seyrediyor.

Geçtiğimiz Mayıs ayında, ülkede yeni bir başkanlık seçimi yapıldı. Halkın %75'inin muhalefetine karşı çok küçük bir azmlığın oylarını alan General Ramos, bir dizi hile ile "sözde" seçimi kazanarak iktidar koltuğuna oturdu. Arkasında güçlü bir ABD desteği sözkonusuydu; ancak kendi Protestan kilisesinden bile yardım göremedi.

General Ramos, Marcos döneminde, faşist cuntaya, silahlı kuvvetlerin bir komutanı olarak önemli hizmetlerde bulunmuştu. Aynı zamanda, o dönemde sivil faşist güçlerin de babasıydı. Aquino'nun başkanlığı döneminde ise Savunma Bakanlığı yaptı. Tüm devrimcilere, ilericilere ve komünistlere yöneltilen topyekün saldırının birincil sorumlularından biri olarak o dönemde de kötü ününü sürdürmeye devam etti.

General Ramos, eğitimini ABD askeri akademisinde tamamlamış biri olarak Amerikan yönetimi tarafından de kendisine güven duyulan bir kişidir. Nitekim Kore ve Vietnam savaşlarında Amerikan askeri olarak savaşabilmiş bir halk düşmanıdır.

Kısacası Ramos, sistemi tehdit eden silahlı halk muhalefeti ile başa çıkabileceği öngörülen, uluslararası ve yerli sermaye ile ona göbeten bağlı Filipinli gerici güçlerin güvenilir bir alternatifi olarak sahneye çıkarılmış bir diktatördür. Bu bağlamda, onun iktidara gelmesi, Marcos günlerine geri dönülmesi anlamını taşıyor. Başka bir deyişle, Filipinler'de böylelikle sivil bir darbe gerçekleşmiş oluyor. Ancak Ramos, varolan süreçte Marcos'a göre daha şanssız... Ülkenin içerisinde bulunduğu ekonomik bunalım Marcos dönemine göre çok daha ağırlaşmış ve sistemin sınırları içinde çözümü olanaksızlaşmış durumda. Uygulamak zorunda kalacağı İMF'nin acı reçeteleri ise sorunları daha da derinleştirmekten başka bir işe yaramayacak. Oysa öte yandan, karşısında sistemi ciddi bir biçimde tehdit eden bir halk hareketi ile başetmek zorunda... Filipinler Komünist Partisi (FKP)'nin önderliğindeki Ulusal Demokratik Cephe (UDC) ve Yeni Halk Ordusu (YHO) 23 yıldır devlete karşı savaşımını sürdürüyor ve oldukça önemli bazı mevzileri elinde tutuyor. Ülke topraklarının yarısından çoğu cephe örgütleri ve gerilla birlikleri tarafından kuşatılmış durumda.

Tüm bunlar, Ramos'un terörü daha da yoğunlaştırmaktan başka yolu olmadığını gösteriyor. Nitekim insan hakları ihlalleri, işkence, gözaltında kayıplar, kısacası devlet terörünün dozu Marcos dönemine göre çok daha fazla artmış bulunuyor. Ramos'a askersel önlemleri daha da yoğunlaştırmak düşüyor. Bunun dışında ekonomik bunalımın faturası yine her zaman olduğu gibi halkın sırtına bindirilecek; bunun hesapları yapılıyor. Başka bir deyişle Ramos yönetimi Filipin halkı için daha fazla enflasyon, vergi artışı ve kamu harcamalarının kısılması anlamına geliyor. Okul öncesi çocukların %70'inin şimdiden beslenme yetersizliği içinde bulunduğu bu ülkeyi daha da zorlu günler bekliyor.

Günümüzde ciddi bir örgütsel oluşum yaratarak uluslararası sermaye güçleri tarafından önemli çıban başlarından birisi olarak görülen FKP, 1968 yılında kuruldu. Çizgisini Marksizm-Leninizm ve Mao Zedung Düşüncesi'nin savunucusu olarak belirleyen parti, ülkesi için öncelikli olarak demokratik halk devrimini öngörüyor. Bu bağlamda köylülük içindeki örgütlenmeyi temel bir sorun olarak ele alıyor. (Filipinlerde toplam emek gücü 23,5 milyonu buluyor. Bunun %49'u tarımda, %13,1'i sanayide ve %37,9'u hizmet sektöründe çalışıyor.) 1969 yılında Yeni Halk Ordusu oluşturularak Marcos diktatörlüğüne karşı gerilla savaşını yürütülmeye başlandı.

Çalışmalarına daha önceden

başlayan Ulusal Demokratik Cephe de 1973'te resmen kurulduğunu ilan etti. Cephe, 1990 yılında ilk ulusal kongresini gerçekleştirdi. FKP'nin önderliğinde 12 kadar örgütü çatısı altında bulunduran cephenin önemli bir kitle desteğine sahip olduğu biliniyor. Kısacası Parti-Ordu-Cephe üçlüsü dünya kapitalistleri, ülke içerisinde bulunan burjuvazi ve onun işbirlikçileri için korkulu bir rüya haline gelmiş bulunuyor.

General Ramos işbaşına gelir gelmez, ülkemizdeki DYP-SHP koalisyonunun politikasına oldukça benzer bir biçimde, bir yandan yığınlara, devrimcilere, komünistlere yönelik baskı ve şiddetin dozunu artırırken, diğer yandan havuç politikası uygulamayı ihmal etmiyor. Genel af, bazı anti-demokratik yasaların yürürlükten kaldırılması ve Ulusal Demokratik Cephe ile masaya oturarak, barış görüşmelerinin başlatılması bunların en belli başlılarını oluşturuyor. Ancak örneğin, daha bu anti-demokratik yasaları kaldırma girişimine başlamadan ölüm cezalarının kapsamını artırıcı uygulamalar için meclise başvurabiliyor.

Ramos devlet için önemli bir tehlike oluşturan FKP'yi parçalamak ve tasfiye etmek amacıyla onu düzen sınırları içerisine çekmenin yollarını aramaktadır. Ve bunu da kitlelere "barış ve huzur" için savaşım verdiği yalanını yayarak yapıyor. Öyle ki Ramos, kan dökülmesine karşı olduğunu ama FKP'nin barışa yanaşmadığı demagojisini ileri sürmektedir. Ancak Ramos en kaba insan hakları ihlalleri konusunda bile taviz vermeye yanaşmıyor. Üstelik Aquino döneminde cephe ve gerilla birliklerine karşı başlatılan "topyekün savaş" tüm hızıyla da devam ediyor. CIA ve IMF'nin emri altında kendisine uluslararası sermaye tarafından dikte ettirilen reçeteleri uygulamakta hiç tereddüt etmiyor. Oysa bunlar halkın daha fazla açlık ve sefalet içerisinde boğulması anlamına geliyor.

Anımsanacağı üzere Aquino da UDC ile barış görüşmeleri önermiş ve bu bağlamda UDC ve hükümet güçleri 60 günlük bir ateşkes imzalamışlardı. Ancak bunun ardından Aquino, UDC-YHO ve FKP'ye karşı "topyekün savaş" ilan ederek, ülkedeki tüm devrimci güçleri imha planını yaşama geçirmişti. Bu süreç içerisinde UDC'nin eşit koşullarda ve farklı bir ülkede masaya oturma ve barış görüşmeleri yapma önerisini ise yanıtsız bırakmıştı.

Ramos, 1992 yılının sonunda devrimciler üzerinde "stratejik kontrol" elde edeceğini belirtiyor. Bir yandan da genel af ve barış görüşmeleri üzerine demeçler veriyor. FKP önderliğindeki UDC, eşit koşullarda ve ülke dışında gerçekleştirilecek barış görüşmelerine soğuk bakmıyor. Ancak UDC elindeki reform paketinin mutlak olarak görüşülmesini talep ediyor. Herşeyden önce görüşmelerin illegal yapıyı deşifre etmemesi konusunda oldukça hassas davranıyor. CIA'nın ve Filipinler'deki gizli polisin ağına düşmek istemiyor. Toprak reformu, insan hakları ihlallerinin tümüyle ortadan kaldırılması, yüzlerce politik tutuklunun koşulsuz serbest bırakılması, silahlı güçlerin dağıtılması ve Amerikan üslerinin derhal boşaltılması ilk elden talep ettiği reformları oluşturuyor. Bu konularda hükümetin samimiyetini hissettiği anda görüşmelere devam edebileceğini öne sürüyor.

FKP Merkez Komitesi Başkanı Armando Liwanag'a göre aslında; *"Ramos barış görüşmeleri değil, yenilgi görüşmeleri talep ediyor. Onun bakış açısı gerçek ve süresiz bir barış için müzakere değil, pasifize etmedir. Bu tam olarak 1990'da Aquino rejimindeki Cluster E tarafından kabul edilen, Milli Savunma Bakanlığı ve Filipinler Silahlı Kuvvetleri tarafından ortaya atılan bakış açısının ta kendisidir.* (Ramos), *savaş alanında yokedemediği halk ordusunu, psikolojik savaşla parçalamaya çalışmaktadır."* *

Kısacası FKP ve UDC hükümetle masaya oturmayı reddetmese de, bu barış görüşmelerini bir aldatmaca olarak nitelemektedir. Ve ülkeyi yönetmenin daha güç hale geldiği bugünkü koşullarda, parti, silahlı mücadeleye devam etmenin her zamankinden daha önemli ve acil olduğu olgusunun üzerine basmaktadır. Nitekim ekonomik krizin ağırlaşması yığınları hızla parti saflarına doğru akıtmaktadır.

---

* Armando Liwanag, Balita NG Malayang, Pilipina, Eylül 1992, *"FKP-UDC ve YHO Neden Silahlı Devrime Devam Etmektedir?"*

Filipinler Komünist Partisi (FKP) Merkez Komitesi eski başkanı Jose Maria Sison ile söyleşi:

"Temel sorunlar çözülmeden içsavaş sona erdirilemez"

1 Eylül tarihinde Hollanda'nın Den Haag kentinde görüşmeler yapmak için bir araya gelen Ramos Hükümeti ile Ulusal Demokratik Cephe (UDC) isimli kurtuluş örgütü temsilcileri barış görüşmelerine ilişkin ortak bir deklarasyon yayınladılar. Almanya Marksist-Leninist Partisi (MLPD)'nin Yayın Organı Rote Fahne'nin bu görüşmelere ilişkin olarak Jose Maria Sison ile yaptığı söyleşiyi yayınlıyoruz.

Rote Fahne: UDC (Ulusal Demokratik Cephe) ile **Ramos Hükümeti** arasında sürdürülen bu görüşmeler 23 yıllık silahlı kurtuluş mücadelesinin sona ermesi anlamına mı geliyor?

Jose Maria Sison: Hayır. **Ramos Hükümeti** ile **UDC** arasında resmi barış görüşmelerine başlamadan önce varolan çeşitli sorunlara açıklık getirilmek zorundadır. Ramos yönetimi gerçek barış görüşmeleri yönünde adım atmak yerine, psikolojik savaş ve ehlileştirme kampanyası sürdürmeye daha büyük bir ilgi göstermektedir. Gerçek ve sürekli bir barış, halkın yabancı ve feodal egemenliğe karşı ulusal kurtuluş ve demokrasi konusundaki temel istemleri yerine getirildiğinde, yalnızca o zaman sağlanabilir.

Bir an resme resmi barış görüşmelerine geçildiğini düşünelim. O zaman silahlı mücadelenin sona erdirilmesi, bir kez herşeyden önce, insan hakları ve uluslararası insan hakları beyannamesi, sosyal, ekonomik ve politik reformlar gibi Anayasa hukuku reformları konusunda da bir dizi anlaşmayı gerektirmektedir. Filipin hükümeti aslında içinde bulunduğu derin ekonomik ve politik bunalımın baskısıyla ortak bir bildirge ile **UDC**'yi tanımaktadır. Ancak **Ramos Hükümeti** ile **UDC** arasındaki içsavaş, herşeyden önce, devrimci silahlı direnişi ortaya çıkaran temel sorunların çözümü üzerinde bir uzlaşma sağlandığında sona erdirilebilir.

Rote Fahne: **Filipinler Komünist Partisi (FKP)** şimdi gerçekten legal bir konum kazanabilir mi?

Jose Maria Sison: Senato "Anti-Devrim Yasası"nı yürürlükten kaldırdı. Böylece **Ramos**, revizyonist **Lava Grubu** hakkındaki yasağı kaldıran **Markos**'u taklit ediyor. Yeniden inşa edilen **FKP**, kendilerini komünist olarak adlandıran **Lava Grubu**'nun nasıl **ABD-Markos** diktatörlüğüne taviz vererek legalleştiğine tanık olmuştu. O günden beri **Lava Grubu** giderek daha büyük ölçüde Filipinler'in sorunları konusunda tutarsız bir konuma düşmüştür.

FKP ve onun önderliğindeki devrimci güçler, parlamenter mücadele de dahil olmak üzere mücadelenin tüm biçimlerini sürdürmektedirler. Fakat **Lava Grubu**'nun sergilediği olumsuz deneyimlerden dersler çıkaran FKP'den, silahlı mücadelenin esas kaynağı varolduğu ve yarı-sömürge ve yarı-feodal koşullar altında halkın sömürülmesi ve baskı altında tutulması sürdüğü ve hatta daha da yoğunlaştığı sürece, parlamenter mücadeleyi esas alan bir mücadele biçimi beklenemez.

Cumhuriyet Yasasının 1700. maddesinin kaldırılmasına rağmen, daha değişik baskı yasaları yürürlüktedir. Politik tutukluların ezici çoğunluğu fiilen adi suçlardan yargılanmaktadır. Ve üstelik **Ramos Hükümeti** şimdi egemen sistemin temellerine yönelenlere karşı daha sert yasaları çıkarmayı planlamaktadır. İsyanlar "adi suç" olarak sınıflandırılarak, ölüp cezası ile cezalandırma girişimleri bulunmaktadır.

Burjuva yasalarının resmi uygulamalarının yanısıra, mevcut rejimin topyekün savaş politikası çerçevesinde katliamlar, işkenceler, bombalamalar ve toplu göçe zorlama gibi son derece barbarca uygulamalar gerçekleştirilmektedir.

Rothe Fahne: **FKP**'nin bölünmesi konusunda ortalıkta dolaşan söylentiler nasıl değerlendirilmelidir?

Jose Maria Sison: **FKP** sağlam bir marksist-leninist temele sahiptir. Devlet ve devrim teorisinde keskin bir kavrayışı vardır. Zira kuruluşundan bu yana anti-revizyonizm onun politikasının temel unsurudur ve Filipinler'de silahlı devrimin zemini daha da verimlileşmektedir. Yarı-feodal ve yarı-

sömürge sistemin bunalımı giderek derinleşmektedir. **FKP**, demokratik halk devrimi çizgisini savunmaktadır ve bu iki aşamalı bir devrimci süreçtir: İlk aşamada yeni demokratik devrim ve onu izleyen sosyalist devrim.

Demokratik devrim programını oluşturan halkın temel taleplerine gözetmeksizin Filipinler'deki silahlı devrimi sona erdirmek, **FKP** tarafından kesinlikle düşünülemez. Bu olumsuz söylentiler karşısında; inatçı, sabırlı ve mücadeleye hazır olma özelliği ile **FKP**'nin sağlam bir ideolojik, politik ve örgütsel birliği olduğundan emin olabilirsiniz. Fakat tabi ki hiç bir zaman -hiç bir örgütte- mutlak ve yüzde yüzlük bir birlik ve beraberlik yoktur.

En iyi durumda bile komünist partilerde egemen olan proleter yönelim ile ultra sağ ve ultra sol düşüncelerle yalpalayan küçük-burjuva yönelim arasında birçatışma ortaya çıkar. **FKP** büyük ideolojik, politik ve örgütsel zafer kazanabilmiştir. Fakat subjektivizm, oportünizm ve bürokratizmden dolayı hata ve zaaflarından tamamen arındırılamamıştır. **FKP**'nin organları, onun örgütsel birimleri ve üyeleri eleştiri ve özeleştiri sürekli hayata geçirmeli ve dönem dönem düzeltici önlemler alınmalıdır.

Duyduğuma göre, **FKP** Merkez Komitesi Marksizm-Leninizm-de ısrar ederek; anti-revizyonizm, yeni-demokratik devrim, halk savaşının stratejik taktiği (sürekli olarak genişlemesine ve derinlemesine gelişen kitle temeli ile şu anki gerilla savaşı), demokratik merkeziyetçilik, sosyalist perspektif ve proleter enternasyonalizmi gibi temel ilkelerini sağlamlaştırmıştır. Bunlar **FKP**'nin kadro ve üyelerinin birliğinin temelini oluşturan ilkelerdir. **FKP**, ultra sol çizgide kendini dışa vuran yalnızca askeri bakış açısını, askeri maceracılığı, sağa-sola emir veren yönetim biçimini ve halk savaşına ters düşen düşünceleri reddettiği gibi, ultra sağın genel çizgisinde beliren Gorbaçovizm, reformizm, liberalizm, bürokratizm, tesilimiyet, pasifizm ve küçük-burjuva sosyalist düşünceyi ve benzerlerini de acımasızca reddetmiştir.

Stratejik farklılıklar nedeniyle **FKP** içinde herhangi bir bölünmeden veya bölünmeye yol açan durumdan haberdar değilim. Tam tersine, bu konuda ABD ve gerici egemen sınıfların psikolojik savaşı çerçevesinde **FKP**'yi bölme çabalarının etkisizleştirildiği bilinmektedir. **FKP** dışında bulunan ve kendilerini önemli gören özel anti-komünist ajanlar **FKP**'ye karşı her türlü saldırıyı mübah görmektedirler. Fakat **FKP** üyelerinin ve kadrolarının ilkeli birliği ve disiplini, düşmanın her cepheden yönelen bu saldırılarına karşı koyabilecek güçtedir.

Rote Fahne
No: 41, 10 Ekim '92

Eski Sovyetler Birliği

Biriken hoşnutsuzluğu dizginlemek güçleşiyor

Moskova'da adına Gorbaçov-Yeltsin çatışması denilen ve bu ülke halkının gerçek sorunlarını gizlemekten başka hiç bir önemi ve işlevi olmayan çirkin it dalaşına ilişkin haberleri uluslararası basın günü birlik yaymaya devam ediyor. Mevcut yönetim Gorbaçov aleyhine sözde hukuk devleti ilkeleri adına uyduruk mahkemeleri aracılığıyla yaptırımlara giderken, tahtsız bırakılan perestroykanın mimarı ise sahte kahramalık gösterileriyle buna karşılık veriyor. Tarihsel şanına yakışmayan bir muameleye maruz kaldığını, haksızlığa uğradığını iddia ediyor. Yakın geçmişteki vasilerinin, Batılı emperyalist devlet yöneticilerinin insafına sığınıyor, onlardan imdat bekliyor.

Bu çekişme gerçekte anlamsız ve seviyesiz bir burjuva oyunundan başka bir şey değildir. Halk dili ile özetlenecek olursa, resmen maskaralıktır. Fakat bu maskaralıkla, tıpkı küçücük bir ağacın koskocaman birormanı gizlemesi gibi, özel olarak Rusya'nın, genel olarak da her ne kadar varlığı lağvedilmişse de Sovyetler Birliği'nin gerçeği gizlenmeye çalışılıyor. Eski Sovyet Cumhuriyetlerinin hepsinde, özellikle de Rusya'da iktidar koltuğunun ateşten bir gömlek olduğu açık bir gerçektir. Gamsagordiya serbest genel seçimler sonucu ezici bir çoğunluk tarafından Kafkaslarda işbaşına getirilen ilk yöneticiydi; akibeti

biliniyor. Aynı akibet tepeden düşme başka bir çok yöneticinin de korkulu rüyası olmaya devam ediyor. Dolayısıyla, gerek Rusya da gerekse de diğer eski Sovyet Cumhuriyetlerinde o ateşten gömleğe dayanmak başlı başına bir sorun haline gelmiştir; politikada büyük bir "beceri" ve "mahareti" gerektiriyor.

Gorbaçov'un perestroykası dört-beş yıl ancak dayanabildi. O, Sovyetler Birliği'nde, sosyalist inşa sürecinde büyük bedeller karşılığında elde edilmiş kazanımların, dünya kapitalizmine karşı elde edilmiş mevzilerin arta kalanını da dolar/mark karşılığında dünya gericiliğine pazarlayarak iktidardaki varlığını sürdürebileceğini hesaplıyordu. Fakat tümüyle iğdiş edilmiş, tarihsel işlevine kökten yabancılaşmış bu iskeletleşmiş mirasın talanı çok kısa bir zamanda gerçekleşti. Ve böylece Gorbaçov da tarihsel misyonunu tamamladı ve ıskartaya çıkarıldı.

Yeltsin'in saltanatının ömrü Gorbaçov'unkinden daha uzun olmayacaktır. Onun emperyalistlere pazarlamak durumunda olduğu tek şey, bu uçsuz bucaksız ülkenin yeraltı zenginlikleridir. O süreç ise kendi bildiği yoldan ilerliyor; Amerikalılar, İngilizler, Almanlar, Japonlar vb. emperyalist güçler kendilerine bir sektör veya coğrafi bir mekan ayırmış durumdalar. Sıradan burjuva uzmanları bile bu ülkenin bir sömürgeleşme ve talan sürecinde olduğunu açıkça ifade ediyor. Yeltsin'in kitleler nezdindeki itibarı güneşe konmuş buz gibi erimeye devam ediyor. Batılı emperyalistler vaadettikleri mali yardımda bulunmuyorlar; öyle bir sorunları da yok. Yeltsin çaresizlik içinde Batı kamuoyuna yönelik bir takım iğrenç politik jestler yapmaya çalışıyor. Katyn katliamına karşı belgeler yayınlıyor; Rusya'da halen yaşayan esir alınmış Amerikalı askerlerin bulunduğunu iddia ediyor; SBKP'yi mahkemeye veriyor; Sakhalin yakınlarında düşürülen Güney Kore yolcu uçağının kara kutusunu vereceğini müjdeliyor. Ama nafile! Emperyalizmin artık o tür jestlere ihtiyacı kalmadı. Gorbaçov o imkanları zamanında tüketti. Yeltsin'in Gorbaçov'dan rahatsız olmasının nedeni, onun toplumsal hoşnutsuzlukla ittifaka girerek yeni den işbaşına gelme olasılığıdır. Böyle bir ihtimalin ne kadar gerçekçi olduğu tartışmalı, fakat açık olan bu toplumun büyük çalkantılara gebe oluşudur.

Bu hoşnutsuzluğun en ilginç örneklerinden biri Litvanya'da yaşanıyor. Litvanyalı sendikacı Elvedas Baltchounas şunları söylüyor:

"Devlet çiftliklerinde ve kolhozlarda çalışan köylüler tarafından ekilen topraklar özelleştirildiler. Bugün sık sık insanların şöyle söyledikleri duyuluyor; 'Her şeyi yakacağım, çünkü benim ektiğimi başkaları biçecek'. Çok sayıda yangın oldu. Vilnus bölgesinde sadece Mayıs ayı içinde sahiplerinin şehirde oturdukları 28 çiftlik yandı. Evler yakıldığı gibi ürünler de yakıldı. Çünkü hasılatı toplamak isteyen ekenler değildir. Özelleştirmelerin bürokratlar tarafından yapılmasından ötürü bu tür kinler daha da yaygınlaştı."

Kısacası, dikkatler ne kadar tali sorunlara çekilmeye çalışılırsa çalışılsın, tabanda biriken öfkenin kolay kolay dizginlenemeyeceği anlaşılıyor.

Örneğin, Batı Avrupa'nın politik yaşamında kamuoyu yoklamalarının oldukça önemli bir rol oynadığı bilinir. Bu ülkelerde değişik araştırma kurumları periyodik olarak yaptıkları kamuoyu yoklamalarını yazılı basının ilk sayfalarında enine boyuna yorumlayarak yayınlarlar. Televizyon ve radyo ilk haber olarak sunar.

Ekim ayı başlarında Batı Avrupa basınında benzer bir kamuoyu araştırmasına rastlandı. Ortaya çıkan sonuçlar, ilk sayfada değil de iç sayfaların en ücra köşelerinde, dedikodu sayfalarının birinde bir kaç cümle ile geçiştirilmiş. Sözkonusu kamuoyu araştırmasının konusu ve açık-seçik bir biçimde vardığı sonuçlar sansür edilmemiş, ama önemsizleştirilmeye ve gözden kaçırılmaya çalışılarak iç sayfalara sürgün edilmek zorunda kalınmış.

Rusya'da yapılan bu sözkonusu kamuoyu araştırmasından çıkan sonuçlar şunlar: Stalin'in büyük bir devlet adamı olduğunu düşünen Rusların sayısı yaklaşık %50. Bu rakamın geçen yıl %28 olduğu da hatırlatılıyor. Gazete, soru sorulan insanların Stalin'in her yıl Mart ayında fiyatları düşürdüğüne de işaret ettiklerini belirtiyor.

Aynı şekilde Rusların %80'i perestroykadan önce daha rahat yaşam koşullarında yaşadıklarını ifade ediyorlar. Sosyalizme gelince, soru sorulan insanların %67'si onu daha cazip ve çekici buluyor ve tercih ettiklerini söylüyor.

Cem KAYNAK

Başkan Gonzalo ve mücadelesi

Abimael Guzman Reyneso yakalandı. Burjuva basın haberi manşetten duyurdu. Tüm dünya bunu duymalı ve tüm kurulu düzen karşıtları moral çöküntüsüne uğratılmalıydı. Burjuvazi yılların deneyimiyle psikolojik savaştaki ustalığını konuşturuyordu.

PCP-SL (Peru Komünist Partisi-Aydınlık Yol) önderi **Abimael Guzman** televizyondan da tüm dünyaya gösterildi. Sözde onu teşhir ediyorlardı; oysa teşhir edilen dünyanın pislik yüzü kapitalizmdi. Burjuvazi **Guzman**'ı kafese koyduğu yetmiyormuş gibi, silahlı gorilleriyle de bir güvenlik çemberi oluşturmuştu. Spartaküs'ten bu yana, egemen sınıflar, kendi karşıtlarından sürekli korku duymuşlardır. Bu korku onların tüm dengelerini altüst etmekte, sonuç olarak ancak korku yayarak düzenlerini koruyabilmektedirler.

Burjuvazi değil dirisi, devrimcinin ölüsünden bile korkmaktadır. Bu korku onu daha da barbarlaştırmış, insani her değere saldıran bir canavara dönüştürmüştür. Kafes içinde Guzmanı'ı göstermesinin en önemli nedeni de, haklı, meşru ve insani bir yerde duran Guzman'ın taşıyıcısı olduğu bu değerlere olan korkunç kindir.

Guzman, tanınmış adıyla **"Başkan Gonzalo"**, Peru'da en önemli devrimci güç olan **PCP-SL**'in devrimci önderidir. Ve yakalanmasına burjuvazi hala inanamamaktadır. Kendini inandırmaya çalışırken, kendinde keramet aramakta ve bu nedenle sansasyon yaratarak güçlülüğünü kanıtlamaya çalışmaktadır. Zayıflığını kapatmanın yolunu da bu tür imajların arkasına saklanmakta bulmaktadır.

Başkan Gonzalo, emekçi halkının gönlünde yer edinmiş ve gözünde kurtuluş simgesi haline gelmiş bir devrimci önderdir. Burjuvazi bu bağı koparmak ve bu efsaneyi yok etmek istemektedir. Yakalanmasının emekçi halkın üzerinde yaratacağı etkiyi göz önüne alarak, bu anti-moral etkinin de atmosferi içinde onu bir "terörist" düzeyine düşürerek, böylece efsaneyi yok edeceğini sanmaktadır. Burjuvazi aslında çok zor bir şey istediğini de biliyor olacak ki, kaçması ya da kaçırılması ihtimalini de gözardı edemiyor ve abartmak suretiyle traji-komik durumlara düşmekten de kurtulamıyor. **Gonzalo**'yu gözden düşürmeden onu yokedemeyeceğini biliyor. Bu nedenle hemen alelacele onu mahkum etmeyi başardı! Ama aslında bundan sonra onu bir punduna getirip yok etmenin senaryolarını hazırlamak sevdasında. Şimdilik bunun için zaman kazanmış oluyor.

Parti, emekçi halk, tüm devrimciler ve komünistler **Guzman**'a sahip çıkmalı ve oyunları bozulmalıdır. Bu dünya devrimci ve komünist hareketinin politik prestiji açısından olduğu kadar, bir moral dayanak noktası yaratmak için de zorunludur. Burjuvazinin moral kaynaklarını kurutmanın yollarından biri de devrimci değerlere sahip çıkmaktır.

Peru bir devrim ülkesidir ve üstelik siyasi bakımdan oldukça yüksek bir duyarlılık göstermektedir. Güçler dengesi bakımından devrimci güçler, belli bir düzeyi ve dengeyi tutturabilmişlerdir. Ancak Peru halkının sosyalizm içerikli bağımsız bir proleter harekete ve onun sosyalizm perspektifli partisine ihtiyacı henüz karşılanmamıştır. Bütün bunlar Peru devrimci hareketinin belli bir zayıflığına işaret etmektedir. Bu zayıflık aşılamadığı sürece, Peru kapitalizmine ve emperyalizme kesin darbe vurmak güçleşecektir.

Burjuvazi **Guzman** ve arkadaşlarının yakalanmasından bir süre sonra yeni bir zaferini daha müjdeledi! Bu defa partinin ikinci düzeydeki yöneticisini de yakaladığını ilan ediyordu. Burjuvazi her zaman zafere ihtiyaç duyar ve buna da aslında çok susamıştır. Çünkü kendisini hiç bir zaman güvencede hissetmez. Her zaman yüksek sesle konuşmaya ihtiyaç duyar. Korku onu hiç bir zaman yalnız bırakmayacaktır.

Burjuvazi **Guzman**'ı yokedebilir. Ancak devrimci mücadeleyi yokedemeyeceğini bilir. Bunun kiniyle onun devrimci önderlerine saldırır. Şu anda **Guzman**'ı hemen yokedememesinin nedeni, mücadelenin kazanımları ve geldiği düzeydir. Emekçi halk üzerinde yaratacağı infialden korkmaktadır. Darbeci yönetim kontrolü tamamen kaybedeceğinden korkmaktadır. 5 Nisan 1992'de bir darbeyle yönetimi ele geçiren devlet başkanı **Alberto Fujimori**, bu yakalanma olaylarını tam bir reklam görünümüne büründürerek psikolojik bir üstünlük sağlamaya, güçlü ve yenilmezlik imajı yaratmaya,

böylelikle kendi varlığının temellerini korumaya çalışmaktadır.

Halkının %70'i ağır yoksulluk koşullarında yaşayan, çalışabilir nüfusunun %80'i açık ya da gizli işsiz olan bir ülkede "istikar"ı sağlamak, "huzur ve güven"i tesis etmek hiç de kolay olmasa gerek. Bunu sağlayacak tek şey zorbalık olacaktır. Ülkedeki tek geçerli hukuk ise baskı, terör ve nihayetinde korkudur. Dünyanın hemen her yerinde, kapitalist bir düzenin kendi toplumuna bundan daha başka ve farklı olarak verebileceği hiç bir şey, hemen hiç bir şey yoktur. Emek-sermaye çelişkisinin sonucu olan zengin-yoksul kutuplaşması, işsizlik vb. kapitalizmin kaderidir. En gelişmiş kapitalist ülkeler dahi bu kaderden kaçamıyorlar. (ABD'de yoksulluk sınırının altında yaşayan 30 milyon insanın varlığı hatırlansın.)

Burjuvazi korkmakta haklıdır. Sınıflı bir toplumda devrim güçlerini yoketmek imkansızdır. Devrim topraklarını kendi devrimci önderlerini de yeniden ve daha bilinçli yaratacaktır. Bu nedenle geçici yöntemlere başvurmakta, sonunu geciktirmeye çalışmaktadır. Peru devrimci hareketi kendi önderlerine sahip çıkmasını bilecek güçtedir ve kaybı durumunda yeni Guzmanlar yaratacak güç ve birikime de sahiptir. Türkiyeli komünist ve devrimciler Peru devrimci hareketine ve onun tutsak düşmüş önderlerine kendi ülkelerindeki mücadeleyi yükselterek ve proletarya partisi önderliğinde politik bir sınıf hareketi yaratarak gerçek bir destek vermiş olurlar. İmza toplamak vb. yollarla destek vermeyi alışkanlık edinenler dışındaki diğer devrimcilere düşen daha çok görev vardır. Bir devrimci kendini rahatlatacak kolay yolları tercih etmeyen kimsedir ve önündeki asıl görevlerden kaçmadan enternasyonalist görevini yerine getirebileceğinin bilincindedir.

Gelecek devrimcilerin ve sosyalizmin olacaktır.

Çelik ATEŞ

Bosna Hersek sorunu

Etnik ve ulusal çeşitlilik bakımından bir zenginliğin ifadesi olan Yugoslavya, bugün bu çok çeşitliliğin uyumsuzluğu sonucu dağılma ve parçalanma sorunlarını yaşıyor.

Türk burjuvazisinin sürekli olarak öne çıkardığı ve "demokrasi ve insan hakları" savunucusu bir rol üstlenmesinin de kılıfı haline getirilen Bosna-Hersek sorunu, esasında Avrupa'nın göbeğindeki Yugoslavya sorunudur ve emperyalist "yeni dünya düzeni"ne entegre olmanın bir görüntüsü ve sonucudur. Hükümetinden muhalefetine tüm burjuva partilerinin, özellikle RP ve MÇP'nin öncülük ettiği kampanya, Türk burjuvazisi açısından, hem kendi "özel" sorunlarının gözden kaçırılması, hem bu "özel" sorunların çözümüne ideolojik atmosfer yaratmak, hem de "yeni dünya düzeni"ne entegreyi kolaylaştırmak bakımından önem taşımaktadır.

Aslında Bosna-Hersek sorunu, emperyalist "yeni dünya düzeni"nin ya da dünyanın yeniden paylaşımının yeni bir tanımlanması sorunudur. Sorunu yeni bir paylaşım savaşının belirleyeceği yoğun bir hazırlığın kendisidir yaşananlar. Yugoslavya örneği tek de değildir. Filistin, Kürt, Kafkaslar, Kamboçya, Afrika örnekleri hala güncelliklerini korumakta ve süreci belirleyici katkılarını her geçen gün ortaya koymaktadırlar.

1989 sonunda SSCB'de ve Doğu Avrupa'da yaşanan çöküşün ardından, Yugoslavya'nın aynı sonucu yaşaması neredeyse kaçınılmazdı. Nitekim bu beklenen son, 1990 sonunda yapılan seçimlerin ardından geldi. Seçim sonucundan bir koalisyon çıktı: Sırp Demokrat, Hırvat Demokrat ve İslam Demokrat partilerinden oluşan bir koalisyon. Koalisyon döneminde yapılan referandumdan ayrılık kararı çıkınca, çatışma zemini doğdu. SSCB'nin çöküşü ile birlikte Yugoslavya'ya biçilen rol de sona ermişti. Artık buzları çözülebilirdi. Böylelikle dondurulmuş sorunlar milliyetçilik temelinde yeniden ısıtıldı. Sırplar, Hırvatlar, Slovenler... Nihayet Bosna-Hersek ve Boşnaklar sahneye çıkarıldılar.

Sorunu yalnızca emperyalistlerin yarattığını düşünmek bir açmazın ifadesidir. Yugoslavya'nın kendi iç dinamiğinin tarihini ortaya koymadan dış etkeni belirleyici koymak, ne bilimsel bir yöntemdir, dolayısıyla ne de devrimci. Emperyalistlerin rolünü abartmak; işbirlikçileri haklı göstermek, üstelik işbirlikçilerin varlık temeli kapitalizmi görmezden gelmek demektir.

Uzun süredir kapitalist ilişkilerin egemen olduğu Yugoslavya, ABD ve Batı emperyalistlerinin ilgi odağı idi; bunun sonucu bir tüketim toplumu oldu. Sosyalist Blok'un çökmesi ile birlikte, burjuva görüşler, sosyalist görünümlü makyajını artık atabilirdi, zira sosyalizm sihrini kaybetmişti.

Milliyetçi görüşler kapitalizm temelinde varolabilirdi ve zorunlu olarak kendi egosunu tatmine yönelmeden edemezdi. Ulusal çatışmalar olarak ortaya çıkan ve çeşitli ulusal ve etnik unsurları birbirine düşüren temel etmenler de bu sınıfsal çıkarlar zeminidir. Emperyalistlerin rolünü burada görmek gerekiyor. Şekere uzanan sinekler misali, aralarındaki rekabet sorunu körüklüyor, kışkırtıcı bir rol üstleniyor. Bölgede özellikle ABD ve Almanya arasında bir hegemonya savaşının kızıştığı görülüyor. Almanya'nın Hırvatistan ve Slovenya'nın bağımsızlığını hemen kabul etmesi, bölgeye yakınlığının da avantajıyla sorunu değerlendirme şansını denediğini göstermektedir. Sonuç ise, emekçi halklar açısından barbarlık ve faşizm tehlikesidir. Bu savaşa karşı çıkmak, değişik uluslardan proletaryanın enternasyonalist mücadelesini örgütlemekten geçiyor. Sadece savaşa karşı çıkmak yetmiyor. Savaşın esas nedeninin burjuva sınıfın çıkarları olduğunu göstermek ve egemen sınıf olan burjuvaziyi teşhir etmek gerekiyor. Buradan hareketle her ulustan proletarya kendi burjuvazisine yönelerek enternasyonalist mücadeleyi yükseltebilir, sosyalizm mücadelesini somutlayabilir. Zira birleşik bir Yugoslavya ancak bir proletarya iktidarı ile mümkün olabilir.

Yugoslavya Avrupa'nın yumuşak karnıdır. Her bir parçası çevre devletlerin çıkarlarıyla ilişkili konumdadır: Kosova-Arnavutluk; Makedonya-Yunanistan (ve hatta Bulgaristan); Voyvodina-Macaristan; Bosna-Hersek (Boşnaklar)-İslam ülkeleri. Tüm bu ilişkiler manzumesi, sorunu Avrupa sınırlarının dışına taşırmakta ve çözümünü de evrenselleştiği oranda zorlaştırmaktadır. Aynı zamanda tersinden Avrupa'yı devrimci yönden sarsıcı bir özelliği de bağrında taşımaktadır.

Sırbistan kilit konumdadır. Savaşın kışkırtıcısı ve ABD'nin bölgedeki işbirlikçisi durumundadır. Sırpların Bosna-Hersek'te yaptıkları görmezlikten gelinebilmektedir. ABD'nin Birleşmiş Milletler üzerinden Irak'a müdahalesi düşünüldüğünde aradaki bağlantı daha iyi anlaşılacaktır.

Öte yandan Yugoslavya'da daha önce kimin saldırdığı ya da kimin daha saldırgan olduğunun birönemi yoktur. Türk gericiliği, Sırp saldırganlığını kullanarak, Bosna-Hersek ve Boşnak burjuvazisini temize çıkarıyor. Sonuç olarak bu savaş, her bir ulusun burjuvazisinin kendi çıkarları doğrultusunda sürdürdükleri gerici bir savaştır.

Bosna-Hersek'te yaşayan Boşnaklara 1968'de milliyet statüsü verilmiş; din, dil ve kültürel özerklik tanınmıştı. Gerici İslam ülkeleri Müslüman Boşnakların üzerinden sorunla doğrudan bağlantı kurmaya ve etkinliklerini artırmaya çalışıyorlar. Türk burjuvazisi de aynı sevda içerisindedir. Türkiye açısından sorun, yukarıda da belirtildiği üzere, öncelikle iç sorunları dış faktörlerle gizlemek fırsatı doğurmaktadır. Bu yolla dikkatler dışarıya çekilmekte, şoven duygular yaratılarak iç sorunda genel bir kabulün tesisi sağlanmaktadır. Zira özellikle Kürt ulusal sorunu için burjuvazinin böyle bir atmosfere ihtiyacı vardır. Öte yandan burjuvazi güçlü görünmeye çalışmakta ve bunu tüm Türk dünyasına da göstermek ihtiyacı duymaktadır. Bu, çok yönlü olarak Türk burjuvazisinin "yeni dünya düzeni"ne entegrasyonunun bir parçasıdır. Bu düzlemde RP ve MÇP, Bosna-Hersek'e "cihat" çağrıları yapıyor. Hükümet ise askeri müdahalei öneriyor. Bosna-Hersek Lübnanlaştırılmak isteniyor. Şimdiden her siyasi grubun askeri yapıları oluştu bile. Özellikle müslümanların "Ketaeb El Muminin" adlı bir lejyon kurdukları haberi bunu doğrular nitelikte. İslami Cihat örgütünden İslami Selamet Partisine, Hizbullah ve Hizbi İslami'ye kadar bir çok örgüt ve bunların arkalarındaki ülkeler soruna yakından bakmakta ve senaryoyu tamamlamaktadır. Oradaki bir müslümanın burnunun kanaması önemle ele alınır ve Boşnakların hakları gündeme getirilirken; burada Kürt sorunu üzerine kül dökmekte ısrar etmeleri anlamlı olsa gerek. Birlik-beraberlik teraneleri kofluğunu böylesi olaylarda daha iyi gösteriyor.

"Uygar" Avrupa kendi bağrındaki barbarlığın seyircisi rolünü üstlenmiş durumda. Avrupa proletaryası bugün için burjuzuvazinin kendine biçtiği rolü oynamaya devam ediyor. Ancak gerek Yugoslavya gerekse de Balkanlardaki hareketlilik tüm Avrupa üzerinde sarsıcı bir etki yaratacağa benziyor. Ancak bunda da kuşkusuz Yugoslavya proletaryasının tavrı büyük önem taşımaktadır.

Çelik ATEŞ

İngiltere'de 200 bin kişilik kitle gösterisi

İngiltere'de hükümetin 30'u aşkın maden ocağının kapatılmasına ve dolayısıyla onbinlerce işçinin işten atılmasına ilişkin girişimi, bu ülkede II. Dünya Savaşından bu yana eşine rastlanmamış bir kitle gösterisinin patlak vermesine neden oldu. Madencilerle birlikte diğer sektör çalışanlarının da kitlesel olarak sokağa dökülmeleri ve bunun üzerine John Major hükemetinin geri adım atması, basında bir kaç gün, çoğu kez de abartılı yorumlara neden oldu.

Bir kesimi, bu ülkede Bayan Thatcher'in yıllar süren ultra-liberalizmi ile belkemiği kırılan sendikacılığın, işçi hareketinin halen görece bir enerjisi olduğundan sözediyor, bunun önemine ya da tehlikesine dikkat çekiyordu. Diğer bir kesimi ise Major kabinesinin bu cüretli kararından dolayı, onun kaderine ilişkin duyduğu endişeyi dile getirerek, geri adım atmasını bir sağduyu örneği, bir politik olgunluk göstergesi olarak övüyordu.

Durumun bu genel özetinden sonra dikkat çekilmesi gereken bir kaç nokta var.

1) Bugün dünyanın hiç bir ülkesinde ve özellikle de Avrupa'da hiç bir hükümetin, diğer biçimleri bir yana, işçi sınıfının pasif bir eylemi sonucu önü açılan bir kitle hareketinin baskısıyla alaşağı edilmesi göze alınamaz. Sorun bir itibar, bir prestij sorunu değildir, ilkeseldir. Hükümetin temsil ettiği sınıfın, burjuvazinin sınıfsal stratejisi ve ideolojik itibarı sözkonusudur. Bir hükümetin işçi sınıfının talepleri doğrultusunda gelişen bir kitle hareketinin baskısı sonucunda istifasının veya popülist niyetli demagojik bir gensoru sonucu düşmesinin, üstelik İngiltere gibi bir ülkede anlamı başkadır. Burjuvazinin kendine has "demokratik" kuralları gereğince İtalya'daki gibi bütçe oylaması, yolsuzluk vb. gerekçelerle devrilmesinin anlamı ise daha başka... Birincisi, biçimi ve içeriği çok değişik bir eksende de gelişse, burjuva iktidarı doğrudan hedeflemese de, işçi sınıfı hareketine politik bir canlılık, eylem dinamiği kazandırır, onun kendine güvenini güçlendiren bir rol oynar. Burjuva demokrasisinde bu tür oyunlara yer yoktur. O, baş düşmanı işçi sınıfına düzenini asla bir deneme tahtası olarak kullandırtmaz; bu seçeneğin kendisini şu veya bu gelişmeyle dayatması durumunda düğümü ancak şiddet çözer. Bunun en bariz örneklerinden biri Mayıs 1968'de Fransa'da yaşanmış, De Gaulle bir taraftan sonuna kadar direnirken, diğer taraftan orduyu tetikte bekletmiştir. İşçi sınıfının yasal olarak eylem özgürlüğü pratikte katı sınırlarla saptanmıştır; genel grev hakkı burjuva düzeni zorlamayacak taleplerle sınırlı olmalıdır, politik muhtevası semboluk düzeyi aşmamalıdır. Burjuvazinin deyimiyle "ulusal çıkarları" zedelenmemelidir.

Kaldı ki, Avrupa'nın bir çok ülkesinde, milletvekillerinin seçim hesapları, kısa vadeli politik çıkarları ile iktidarların zayıflığı birarada düşünüldüğünde, aritmetiksel açıdan hükümeti yıkmak olasılık dahilindedir. Örneğin Fransa'daki sosyalist partinin azınlık iktidarı her gensoru önergesinden kıl payı sıyrılıyor; ama bir türlü düşmüyor. Yani burjuvazinin değişik kesimleri birbirlerinin kuyruklarına fazla basmayı bile göze alamıyorlar. Kuşkusuz bu nedensiz değil; kapitalist düzenin yüz yüze bulunduğu sorunlarla doğrudan ilintili. Serbest hareket etme alanları oldukça daralmıştır. Böyle bir ortamda burjuvazi kendi dokunmaya kıyamadığı düzeninin postunu işçi sınıfı hareketine öyle kolayca ve gelişigüzel deldirtmeyecektir.

2) Kapitalist düzenin her alanda adeta bıçağın sırtında durduğu biliniyor. Bu denge ileri kapitalist ülkelerde sanıldığından ve göründüğünden çok daha hassas bir konumdadır. Toplumun her kesiminde düzene karşı şu veya bu şekilde içten içe genel bir hoşnutsuzluk birikimi yaşanmaktadır. Burjuvazi bu hoşnutsuzluğun bilincindedir ve nedenlerini ve boyutlarını da çok iyi bilmektedir. Kapitalist ülkelerde, özellikle de en ilerilerinde hükümetlerin biricik uğraşısı bu sürekli artan toplumsal muhalefetin patlamasını, dışa vurmasını engellemektir. Onun dışında yaptığı çok fazla bir şey de yoktur. Zira sistemin iktisadi işlerliğini pazar yasaları, yani eleküstü şirket yönetimleri belirliyorlar.

3) Böylesine hassas koşullarda Avrupa'da hiç bir hükümet uygun gördüğü için sıradan bir kararla 30 bini aşkın işçinin işine bir çırpıda son vermeye cesaret edemez. Bu, işçi sınıfı hareketinin düzeyi ne kadar düşük olursa olsun, İngiltere'de resmen dinamitin fitilini ateşlemek anlamına gelir. Yürütülen taktik şudur: Major hükümeti kapatılması gereken azami maden ocağı sayısı ile işten çıkarıl-

ması gereken madenci sayısını, kamuoyuna, çok katı hatta provakatif bir tarzda açıkladı. Bu yöntemle işçilerin ve kitlelerin nabzı yoklanacak, politikanın esas uygulama biçimi ona uygun olarak saptanacaktı. Çünkü en açık tepki en sert karar karşısında patlak verir. İşçi gösterileri aracılığıyla iktidar toplumsal tepkinin düzeyini ölçtükten sonra politikasını yürürlüğe koymaya başladı. Bu uygulamanın tek farkı şudur. İşçilerin tepkisi kitlesel ve güçlü olduğundan Major 30 bin işçiyi aynı anda değil de üç taksitte işten atmaya razı olmuştur. İşte attığı iddia edilen geri adım bundan ibarettir, gerisi abartmadır. Gösteriden sonra Major'un "kitlelerin öfkesinin bu denli yüksek olduğunu hiç düşünmemiştik" demesi bir iltifat olarak anlaşılmalı; yalnızca yatıştırmaya yönelik bir mesajdır.

4) Gelelim işçi eyleminin kendisine. Basın ikinci savaştan bu yana İngiltere'nin bu denli kitlesel bir işçi gösterisine tanık olmadığını yazıyor. Eylemi yansıtırken kitlesel yönünü yadırgayarak kabul ediyor, katılımı çok yüksek buluyor, "nasıl oluyor da halen işçiler bu kadar kalabalık bir biçimde aniden sokağa dökülebiliyorlar" diyor. İlerici ve devrimci çevreler ise, sanki yüreklerine soğuk su serpilmiş gibi hemen uç noktalara varan yorumlar yapıyorlar.

Katılımın bu denli yüksek oluşunun şaşılacak bir yanı olmadığı gibi, bu eylemden "derin" sonuçlar çıkarmak da çok anlamlı değil.

Soruna başka bir çerçeveden de bakılması gerekiyor. Bu işçi eylemine burada alışılmış iyimser ve sık sık başvurulan kalıplarla yaklaşılamaz. Tarihsel/sınıfsal bir perspektifle bakıldığında daha farklı bir yönüyle de değerlendirmek durumundayız. Özellikle de burjuvazinin İngiliz işçi sınıfına çektirdiği gözönüne alındığında...İngiliz işçi sınıfının yalnızca Bayan Thatcher döneminde maruz kaldığı ve karşılık vermediği saldırı örneklerinin hiç bir Batılı ülkede (ABD hariç) benzer bir zaman dilimine sıkıştırıldığına rastlanmamıştır.

İngiliz burjuvazisi çalışan kitleleri iliklerine değin sömürürken, onlara işsizlik, yoksulluk ve konutsuzluğun yanısıra ancak avunmaları için Saray'ın iğrenç, ahlaksız maceralarını sunmaktadır. Bu ülke iktisadi ve sosyal açıdan Avrupa'nın en kötü rekorlarını kırıyor; dışarında yatan insanların bir sokak çorbasına dahi hakları yok. Bayan Thatcher ultra-liberal politikasını yıllar boyu bu ülkede uyguladı; sendikalara, işçilere neredeyse sopa zoruyla kabul ettirdi. Bu nedenle burjuvazi ona "Demir Lady" lakabını taktı.

Burjuvazinin saldırılarını sıralamakla bitiremeyiz. Dolayısıyla, işçi sınıfı başa baş güreşemeyecek durumda olsa bile, en azından yediği darbelere orantılı veya onlarla kıyaslanabilir bir eylemlilik gösterebilmelidir. Bayan Thatcher'm 11 yıl süren iktidarı alt sınıflar için bir felaket olmakla sınırlı kalmamış, orta sınıfların da bazı kesimlerini gayri menkul boçlandırmalarıyla iflasa sürüklemiştir. Buna rağmen aynı politikanın sürdürücüsü Major iktidar koltuğuna oturabilmiştir.

Sonuç olarak, bunun görkemli bir işçi gösterisi olduğuna ve kitlelerin düzene karşı her geçen gün artan hoşnutsuzluğunun ve biriken tepkisinin oldukça anlamlı bir dışa vurumu olduğuna kuşku yok. Ama buna bundan daha ileri anlamlar yüklemek ve önem atfetmek hiç de doğru bir değerlendirme olmayacaktır.

Kısacası, İngiliz maden işçilerinin o görkemli kitlesel gösterisinin arkası mutlaka gelmelidir.

Cem KAYNAK

"Devrim kitlelerin....

(Baştarafı s.22'de)

örgütlenmesi kitlesel yeniden üretim imkanlarını yaratacaktır. Bu tür kitlesel mekanizmalar (düşünsel etkimiz altında) yarınki temel toplumsal hareketlilik koşullarında mücadele ve ayaklanmanın özörgütlülüklerine evrilecektir. Komünistlerin acil ihtiyaçları ise tam da bu tür kitle örgütlülükleridir.

Ve son olarak bu çabanın merkezindeki komünist öncü süreç içinde çelikleşecek ve muhalefetin değil iktidarın kadroları olmaya hazırlanacaktır. Komünistlerin düşünsel perspektifini muhalefetle sınırlayan pratik çalışma aşılacak ve komünist öncü teorik (ara dönemin domatizmini aşacak), pratik (kitle öncülüğü açısından) ve niteliksel üst seviyeye varacaktır. Yeni bir çalışma tarzının üreteceği yeni bir kültürle donanmış bir komünist öncü parti iktidar hedefi doğrultusunda yürümenin yegane garantisidir.

Görev bolşevikleşme görevdir!

Bolşeviklerin fethedemeyeceği hiç bir kale yoktur!

Akın ÖZEN

ABD'de başkanlık seçimleri

ABD burjuvazisi at değiştirdi

ABD tekelci burjuvazisi, Amerikan toplumunun tüm dünya halklarını da doğrudan etkileyen sorunlarının faturasını bir kişiye, **Bush**'a "yükleyerek" durumu idare etmek zorunda kaldı. Bu değişiklik her ne kadar Amerikan seçmenlerinin özgür iradesini ortaya koyması gibi gösterilmek isteniyorsa da, aslında gönüllü bir seçenek değil, adeta bir zorunluluk olarak anlaşılmalıdır. Yeni Los Angeles isyanlarının patlak vermesi engellenmeye çalışılmaktadır.

Konuya ilerde daha etraflıca değinmek, Amerikan burjuvazisinin at değiştirmesinin özgün nedenlerini daha ayrıntılı olarak ayrıca irdelemek gerekecektir. Burada yeni Başkan **Bill Clinton**'un vaadlerinin ve iddialarının akibetine ilişkin bazı kısa ve genel değerlerdirmeler yapmak durumundayız.

Seçimlerin arifesine kadar burjuva basının **Clinton** hakkında yaydığı iddiaların çoğunlukla asılsız olduğu açıktır. **Clinton-Gore** çifti servetlerinden veya kişisel ihtiraslarından hareket ederek politik bir maceraya atılmayı göze almış insanlar değillerdir. Orta sınıfların yeni kuşak temsilcileridirler. Bunlar, Batılı televizyonların tanıtmaya çalıştığı gibi (gerçi seçim akşamı tavır değişti), iki yakışıklı, sürekli gülen, hümanist ve serüvenci olmaktan öte, iki genç kurt vasıflarına sahiptirler.

Çok geçmeden göreceğiz. ABD emperyalizmi bunların yönetimi altında geçmişten kat kat daha fazla saldırgan bir politika izleyecektir.

Nitekim **Clinton** daha sonuçlar alınır alınmaz yaptığı ilk konuşmasında şunları söyledi:

"Hükümetler geçici, ABD'nin çıkarları kalıcıdır... Dünya pazarlarını ABD'nin ürünlerine açmak zorundadır... ABD'nin dış politikası hiç bir değişikliğe uğramayacaktır..." vb. Aradan bir kaç saat geçmeden ABD heyeti GATT görüşmelerine ara verdi ve Avrupa ülkelerine karşı bazı yaptırımlara gideceğini açıkladı.

Clinton'un iç politikada saptadığı hedefler şunlardır: Bütçe açığını azaltmak; işsizliğe karşı mücadele etmek; sosyal güvenliği yaygınlaştırmak; eğitim sektörüne kredi ayırmak; yeni bir konut politikası izlemek; ekonomik atılım başlatmak; yol, ulaşım vb. türden altyapı yatırımlarını gerçekleştirmek vb...

Vaadettiği sosyal ve ekonomik yatırımlar için **Clinton** mali kaynak bulmak durumdadır. Diğer taraftan bütçe açığı ile dış borçların azaltılması sorunu var; onun için de mali kaynak gereklidir. Gerek ABD'nin dış borçlarının ve bütçe açığının düzeyi, gerekse de **Clinton**'un çözmeyi vaad ettiği sosyal ve ekonomik yatırımların mali faturası düşünüldüğünde, bu iki ama birbirine taban tabana zıt sorun aynı anda nasıl çözülecektir? Uzman burjuva gözlemcilerinin dahi ortak kanısı, ABD toplumunun sorunlarının çözümü için hiç bir sihirli reçetenin bulunamayacağıdır.

Tek çare dünyayı talan etmeye devam etmektir. Ama bu talan bugüne kadar ABD emperyalizminin açıklarını kapatmaya yetmedi. Ve **Clinton**'un yapacağı tek şey bu talanın dozunu daha da artırmak, dünya çapında daha da saldırgan bir militarist dış politika izlemek olacaktır.

Cem KAYNAK

EKİM
I. Genel Konferansı

Değerlendirme ve Kararlar

EKSEN Yayıncılık

(Başlarafı s.36'da)
men, bir çok büyük banka ve tekeller bu projeye özel bir önem vermiş, katkıda bulunmuşlardır.

Büyük bankalar ve tekeller tarafından **Kurd Oil**'e kredi için kefalet ve yardım teklifleri yağmıştır. New York'taki **Eastech Bank** bunlardan birisidir. Bu projede en büyük isimlerden birisi de eski CİA ajanı büyük işadamı Hulsman'dır. Hulsman, sunduğu raporlarda 36. paralelin hemen kuzeyinde Koysıncak'ın 10 km. güneyinde bulunan "Taq taq" diye adlandırılan bölgedeki petrol kuyularına özel bir dikkat çekmiştir.

Güney Kürdistan'da kurulan "uydu Kürt devleti"yle amaçlanan, emperyalistlerin bölgede yapacakları yatırım ve müdahalelerle zengin petrol yataklarının fiilen gaspedilmesidir.

Emperyalistlerin ikinci önemli hedefi ise, stratejik anlamda hayati bir öneme sahip bu bölgede, kaynayan devrim dalgasına ve bölge devrimine engel olmak çabasıdır. ABD'nin bölgeye askeri bakımdan yerleşmesi ve bunu kalıcı hale getirmesi bu nedenledir. Türk burjuvazisinin kayıtsız şartsız desteği ve gönüllüğü de bu açıdan anlaşılabilir.

"Petrol bölgesi Ortadoğu'ya bekçi köpekliği, ABD emperyalizmince Türk burjuvazisine verilmiş 40 yıllık bir görevdir. Türk burjuvazisi bugüne dek bu görevi sadakatle yerine getirdi. Normal dönemlerde belli bir esneklik gösterebilmekle birlikte, emperyalist çıkarların gerektirdiği her kritik durumda Arap halklarıyla karşı karşıya gelmekten geri durmadı." (3)

Türk burjuvazisinin çıkarları, ABD emperyalistlerinin çıkarlarıyla hep içiçe oldu ve bugün de bu böyledir. TC'nin peşmerge ve PKK gerillaları arasındaki çatışmaları/savaşı kışkırtması, onun sömürgeci emellerinin gerçek ifadesidir. TC'yi bir hayli sıkıştırmış açmazlarından birisi olan Kürt sorunu ve ulusal devrimci uyanışı, burjuva medya aracılığıyla karalamaya çalışması bundandır. O nedenle bölgede oluşturulan "uydu Kürt devleti" emperyalistlere ve Türk burjuvazisine geçici bir nefes ve heves sağlayacaktır. Kurulan Kürt devleti gerçekte Kürt halkı ve yoksulları tarafından icra edilmediği gibi, çıkarlarını da temsil etmemektedir. Oluşturulan bu "uydu Kürt devleti" ABD ve İngiliz emperyalistlerinin çıkarlarını temsil eden ve reformist Kürt örgütleri tarafından gerçekleştirilen bir oluşumdur. Oluşan bu devlet, olsa olsa emperyalistlerin bölgede hem askeri ve hem de ekonomik olarak fiilen egemenlik kuracakları yeni bir gasptır.

***"Washington'daki herkes şimdi Kürdistan bağımsızlığı konusunda olumlu düşünüyor** ve Serdar Pişderi'nin petrolün işlenmesi konusunda önerilerini destekliyor. Bununla birlikte, seçimlerin önceliğinden ötürü, **Washington kamuoyu nezdinde bağımsız Kürdistan fikrini destekliyor görünmüyor.** Bu durum muhtemelen Kasım ayı sonlarına kadar bekler."* (*Özgür Gündem*, 13 Ekim '92, siyahlar bana ait)

Eski CİA ajanı Hulsman'ın raporundaki bu ilginç iddia, işi açık seçik anlatıyor. Yani Kürdistan'da oluşturulan Kürt devletinin bir ABD senaryosu olduğu ve bunun fiilen reformist Kürt güçleri tarafından gerçekleştirildiği anlaşılıyor. Tüm bu olayların seyri, ABD emperyalizminin dünyanın bu önemli petrol bölgesi Ortadoğu ve Kürdistan'a ilişkin hesaplarını açıkça ortaya koyuyor.

Zaten, Körfez Savaşı emperyalistlerin Ortadoğu'yu yalnızca bir petrol kaynağı olarak değil, önemli bir devrimci potansiyel ve kaynaşmanın da alanı olduğunu görerek yaklaştığını ve buna paralel politikalar izlediğini göstermiştir.

Kürdistan devriminin bu anlamda ifade ettiği önem, emperyalistlerin 4 Ekim'de fiiliyata geçirdikleri "uydu Kürt devleti" ve 5 Ekim günü PKK'ya karşı başlatılan saldırıyla belirginleşti. Bu iki önemli ve birbirine bağlı gelişme, peşmerge saldırılarının içyüzünü anlatıyor. Bugün, bu savaş peşmergelerle PKK arasında bir savaş değil, Türk burjuvazisinin de fiilen içinde yeraldığı emperyalist çıkarlarla devrimci (PKK nezdinde) çıkarlar arasındaki bir savaşıma dönüşmüştür. Türkiye devrimci hareketi olaya bu noktadan bakarak sağlıklı değerlendirmeler yapmalı ve bu konuda gereken görevlerini yerine getirmelidir.

Ulusal devrimci harekete karşı başlatılan bu topyekün saldırının önümüzdeki dönem ne tür sonuçlar yaratacağı bilinmemekle birlikte, kurdurulan "uydu Kürt devleti", TC ve emperyalistlerin çıkarları itibarıyla kısa vadede de sonra ereceğe benzemiyor. Ulusal devrimci hareketin hem Türkiye Kürdistanı'ndaki potansiyel gücü ve hem de Güney Kürdistan'daki siyasal etkinliği ile emperyalistler açısından bir dezavantaj oluşturduğu açıktır.

Bu çatışmalar/gelişmeler bölge devletleri açısından yeni davranış ve etkilere yol açınakla birlikte, Türkiye ve bölge devrimi için önemli olanaklar sunuyor. Türkiye devriminin ve öncüsü işçi sınıfının içinde bulunduğu nispi gerilik nedeniyle bu avantaj değerlendirilemekle birlikte, aslında, TC'yi son ekonomik ve siyasal istikrarsızlıklarıyla birlikte köşeye sıkıştırmanın zengin olanaklarını yaratıyor.

Tüm bu etkileri hesaba katan TC ve emperyalistler, elden geldiği kadar işi çabuk tutmaya çalışarak, çok yönlü bir saldırıya geçmek istiyor.

Ulusal devrimci harekete karşı başlatılan bu **topyekün saldırıda**, burjuva kalemler ve medya yalanlar, karalamalar kusuyor. Türkiye halkını etkilemeye çalışarak bu saldırıya meşruiyet kazandırmak istiyor. Emperyalistlerin çıkarlarını temsil eden bu saldırıya Türkiye'den kitlesel destek aramaya çalışıyor. Türk ve Kürt halkının arasına düşmanlık tohumları ekmeye çalışıyor.

Türk burjuvazisi, süren bu topyekün saldırıda, hem ABD emperyalistlerinin ve hem de Güney Kürdistan'daki reformist Kürt hareketlerinin önemli dayanağıdır. Kendi çıkarları emperyalistlerin çıkarlarıyla birleşen Türk burjuvazisi, bu nedenle, daha azgın ve şovenist kampanyalarla olaya arka çıkıyor ve fiili olarak ordularını seferber ederek peşmergelerle birlikte PKK'ya karşı savaşıyor.

Türk burjuvazisi, karşı karşıya bulunduğu tehditin farkındadır. Doğu Perinçek gibi reformistler Türk burjuvazisini ikna ededursun, *Özgürlük Dünyası* dergisi ise ulusal devrimci hareketin anti-emperyalist bir karakterde olmadığını, sömüren-sömürülen çelişkisini temel almadığını söyleyedursun; tüm bu yaklaşımlar, içinde bulunduğumuz konjonktürde komünistlerin yaklaşımı olamaz. Komünistler ancak, mevcut görevlerini hatırlayarak, Türk burjuvazisini Türkiye işçi sınıfı içinde siyasal açıdan teşhir ederek Türkiye devrimine önderlik misyonlarını oynayabilirler. Ve böylelikle, ulusal devrimci hareketin devrimci başkaldırısına destek vererek, onun radikal bir çizgide devam etmesinin bir dayanağı olabilirler. Diğeri, kendi görevlerini bir yana bırakan, işin asli yönünü, daima taktik davranışlara ve hatalara yönelik eleştirilerle (ve hatta buna kabaca saldırı da denilebilir) geçiştiren sol sekter bir tutuma ve asli görevleri bulanıklaştırmaya götürür.

Kürdistan ulusal devrimci hareketi, denilebilir ki, tarihinin en şerefli ve devrimci savaşından birisini yaşıyor. Bu savaşta, tüm akbabalar birleşmiş, karşı saldırıya geçmiştir. Onlarca insanlık dışı sahneler yaşanmaktadır. Komünistler buna kayıtsız kalamaz.

Bu görev dünün de göreviydi, bugünün de... Haydi o zaman görev başına!

C. YÜCEL

(1) *Dünyada "Yeni Düzen" ve Ortadoğu*, Körfez Savaşı ve Türk Burjuvazisi, Eksen Yayıncılık, Şubat '91, s.70
(2) age, ABD ve Kürt Sorunu, Haziran '88, s.79
(3) age, Körfez Krizi ve Türk Burjuvazisi, Eylül '90, s.31

Faşizmin enkazı...

(Başı arafı s.12'de)

hızlanmıştır. İlçe seçim kurulu ile, MİT ile sıcak ilişkiler, kapitalistlerle yemek masalarında buluşmalar alabildiğine sıklaşmıştır.

Bugünkü konumu ile DİSK, bir enkaz yığınından başka hiçbir görünüm vermiyor. Bu enkaz, işçi aidatlarıyla toplanan paralarla alınmış-yapılmış mal varlığının oniki yıl önce harap edilmesi ve gerçek sahibinin elinden alınması ile oluşmuştur.

DİSK Genel Sekreteri Süleyman Çelebi, "Çelebi Petrol"ün sahibidir. Ayrıca Unkapanı'nda bir "halı satış mağazası" da karısı tarafından işletilen bir küçük çaplı kapitalisttir.

DİSK Yünetim Kurulu üyesi ve Tekstil Genel Başkanı Rıdvan Budak ise, Konut Birliğin sahibidir. Konut Birlik 6-7 yıl önce küçük bir şirket iken, Bakırköy Belediye Başkanı Dr. K. Naci Ekşi'nin kardeşini kendine ortak eden Rıdvan Budak, Belediyenin sunduğu imkanları da değerlendirerek alanında „en büyükler" arasına girmiştir. Şimdi ise SHP millekvekilliğine soyunmuş bir kimsedir. Sendikada yaptığı birçok usulsüzlükten ve yolsuzluktan bahsedilmektedir.

Bu kapitalist üçlü, 22-23 Ağustos tarihinde naylon bir kongre yaparak yönetimdeki namuslu unsurlar ile bugünkü denetleme ve onur kurullarından kurtulma hevesindedirler. Eğer yedide-üç imza azınlığı ile alınmış bu kararı onaylatabilirlerse, emellerine ulaşmış olacaklardır.

Dört kişiden oluşan diğer yönetim kurulu üyeleri ise, „bu sendika, bu kapitalist- yolsuz-kişiliksiz unsurların ahırı olacaksa bizim yerimiz burası değil" şeklinde bir açıklama ile kongreyi protesto etmeyi uygun bulduklarını duyurdular ve kongreye katılmadılar. Böylece kongre kapitalist üçlünün istediği biçimde, muhalefetsiz olarak toplanmış oldu.

Bu kongrenin, bugünkü faşist yasalar önünde dahi geçerliliği (mahkeme ne diyecek bilinemez tabi) sözkonusu olamaz.

Bu gerçeklerin ışığında, ömrünü, özelliklerini, mücadele geleneğini yitirmiş olan DİSK'in, parasının ve mal varlığının da kısa zamanda eriyeceğini görebiliyoruz. Zaten işçi sınıfının da, DİSK'in adına yöneticilerine ve yeni çizdiği sendika anlayışına değil, onun mücadeleciliğine, devrimciliğine ve sınıf sendikacılığı ilkesine ihtiyacı vardır.

İrfan AYDINOĞLU

Güney Kürdistan'da "uydu devlet" ve savaş

"Türk burjuvazisinin içerdeki sorunları halletmek hevesi ile emperyalist güçlerin Ortadoğu üzerine planlarının dolaysız bir biçimde içiçe geçmiş bulunması, Türk burjuvazisinin emperyalizmin 'sadık köpeği' rolünü bu denli hevesle üstlenme çabasını daha da anlaşılır kılmaktadır.

"Bu içiçe geçiş, kendini Kürt sorununda ifade etmektedir. Emperyalizm, kendi denetimindeki bir Özerk Güney Kürdistan'ın Ortadoğu'daki denetimi açısından elverişli olacağını planlıyor. Fakat Kürt sorununun bir 'bağımsızlık' sorunu olarak algılanmasına ve bu sorunun devrimci bir tarzda çözümüne de kesinlikle karşı duruyor. Böyle bir strateji, PKK'nın kesinlikle devre dışı bırakılmasını zorunlu kılmaktadır. Türk burjuvazisi ile emperyalizmin üzerinde kesin olarak anlaştıkları nokta budur.

"PKK'nın devre dışı bırakıldığı bir durumda, Güney Kürdistan'da bir Özerk Kürt Cumhuriyeti'nin kurulması emperyalizm açısından istenilir bir seçenektir. Burjuva basının Talabani'yi Kürtlerin resmi ve meşru lideri olarak tanıtma çabasının bu planla doğrudan bir ilgisi vardır.

"Türk burjuvazisi, Kürt sorununun bu tarz bir çözümüyle 'PKK belası'ndan kurtulacağını umut etmektedir. Ayrıca kurulacak bir 'Özerk Kürt Cumhuriyeti'nin vasisi rolünü üstlenmek istemektedir." (1)

Şubat 91'de yapılan bu tespit, 4 Ekim 92'de Güney Kürdistan'da ilan edilen Kürt devletinin gerçek içeriğini ortaya koyuyor. Ulusal devrimci hareketin bölgede oluşturduğu potansiyel güç ise sorunun en önemli yan.. Kürt devrimci hareketi, verdiği kararlı savaşımla gerek Türk burjuvazisi gerekse de emperyalistler karşısında politik bir güç olarak konumunu daha da pekiştirmiştir.

Emperyalistler başından beri tüm olanaklarını kullanarak, hareketi etkisizleştirmeye, sınırlamaya ve eritmeye çalıştılar. Türkiye Kürdistanı'nda oluşturulan uzlaşmacı, reformist ve provokatif Kürt örgütlenmeleri ise bu çabanın bir başka biçimidir.

Emperyalistlerin bölgenin denetim ve yönetiminde en güvendikleri diğer güçler ise Güney Kürdistan'daki reformist Kürt örgütleriydi. Talabani ve Barzani, emperyalistlerin bölgeyi yönetme ve egemenlik sağlama kanalları olacaktı. Ve bu kanallar bölgede devrimci dinamikler taşıyan PKK hareketini de bu şekilde tasfiye edecekti. Böylece hem emperyalistlerin ve hem de Türk burjuvazisinin korkulu rüyası olan "PKK belası"ndan kurtulunmuş olacaktı. Dolayısıyla Türk burjuvazisinin Musul ve Kerkük üzerine beslediği emeller gerçekleşmiş olacaktı. Ne var ki Musul ve Kerkük üzerine emperyalistlerin hazırlamış olduğu senaryo daha başarılı oldu. Başından beri Çekiç Güç'ün Kürdistan'daki varlığı, bölgeye verilen bu özel önemdendi.

Her türlü özgürlüğe karşı olan ABD emperyalistlerini Güney Kürdistan'da "uydu bir Kürt devleti" kurdurmaya iten neden Kürtlere özgürlük sağlamak değil, bölgedeki menfaatleridir. Onlar için ulusların özgürlüğü değil, çıkar ve egemenlik önemlidir. Ve bu oyunlara, Güney Kürdistan'daki reformist Talabani ve Barzani hareketi, dün olduğu gibi bugün de alet oluyor. Bu hareketler, ulusal kurtuluşa, kendi potansiyel güçlerini kullanarak değil, herhangi bir emperyalist güce dayanarak ve onların çıkarlarıyla bütünleşerek ulaşmak istiyorlar. Tabi ki emperyalistler için stratejik bir öneme sahip Ortadoğu'daki bu olanak, sadece kaçırılmayacak önemde bir fırsattır.

"Ortadoğu'nun emperyalizmin dünya stratejisinde önemli bir yer işgal ettiği biliniyor. Bölgenin zengin petrol yataklarına sahip oluşu ve jeopolitik önemi, emperyalistlerin dikkatlerini bu bölge üzerinde yoğunlaştırmalarına neden oluyor.

"İran-Irak savaşının yarattığı elverişli koşullardan yararlanarak güç kazanan Kürt ulusal hareketi ise, emperyalistlerin bölgeye artan bir ilgi göstermelerine neden olan temel bir diğer etkendir." (2)

Ortadoğu'nun zengin petrol yataklarına sahip olan Güney Kürdistan'da "Kürt devleti" senaryosunun asıl öneminin nereden kaynaklandığı böylece anlaşılıyor. Emperyalistler tarafından hazırlanıp, Talabani ve Barzani tarafından hayata geçirilen "uydu Kürt devleti"nin ikinci hedefi ise, bölgede önemli bir devrimci siyasal güç teşkil eden PKK'yı devre dışı bırakmaktır.

ABD ve İngiliz emperyalistleri bu senaryoyu uzun bir zaman önce itina ile hazırlamış ve 4 Ekim'de Kürt reformist güçleri aracılığıyla hayata geçirmişlerdir. Bölgenin istikrarsızlığına rağ-

(Devamı s.34'de)